

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY NIECHLÓW NA LATA **2016-2022**

Niechlów, lipiec 2016

Program współfinansowany w ramach konkursu Zarządu Województwa Dolnośląskiego i Ministra Infrastruktury i Rozwoju na działania wspierające gminy w zakresie przygotowania programów rewitalizacji na terenie Województwa Dolnośląskiego.

Program opracowany został przez zespół projektowy w składzie:

1. Wioleta Stupnicka- Cencora – Urząd Gminy Niechlów
2. Marcin Józwiak– Urząd Gminy Niechlów
3. Lilla Różańska– Urząd Gminy Niechlów
4. Beata Hałas– Urząd Gminy Niechlów
5. Lidia Pankiewicz– Urząd Gminy Niechlów
6. Krzysztof Pałka – ekspert zewnętrzny

W przygotowaniu materiałów i konsultowaniu programu brał udział komitet rewitalizacyjny
w składzie:

Komitet rewitalizacyjny.

1. Beata Pona - Urząd Gminy Niechlów
2. Wioleta Stupnicka- Cencora – Urząd Gminy Niechlów
3. Marcin Józwiak– Urząd Gminy Niechlów
4. Lilla Różańska– Urząd Gminy Niechlów
5. Beata Hałas– Urząd Gminy Niechlów
6. Lidia Pankiewicz– Urząd Gminy Niechlów
7. Magdalena Janik – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
8. Paweł Wróblewski – przedsiębiorca
9. Guz Małgorzata – przedstawiciel wspólnoty mieszkaniowej
10. Sowa Andrzej - przedstawiciel wspólnoty mieszkaniowej
11. Kurdek Katarzyna – Gminny Ośrodek Kultury
12. Henryka Dul – przedstawiciel organizacji pozarządowej, sołtys wsi Łękanów
13. Sebastian Kucharski – Radny Gminy Niechlów, przedsiębiorca
14. Goliczewski Andrzej – Sołtys wsi Żabin
15. Hoszowska Irena – przedstawiciel organizacji pozarządowej

1	WSTĘP	5
1.1	WPROWADZENIE	5
1.2	OBSZAR REWITALIZACJI	6
1.3	OBSERWOWANE PROBLEMY OBSZARU REWITALIZACJI – PODSUMOWANIE I WNIOSKI	10
1.4	CELE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY NIECHLÓW	11
1.5	ZADANIA W RAMACH LPR I ICH FINANSOWANIE	13
2	POWIĄZANIA PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI	13
2.1	EUROPA 2020.	14
2.2	DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU - POLSKA 2030.....	14
2.3	STRATEGIA ROZWOJU KRAJU	15
2.4	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO DO 2020 ROKU	15
2.5	REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO 2014 – 2020	16
2.6	PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO PERSPEKTYWA 2020 (PZPWD)	16
2.7	STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY NIECHLÓW	16
2.8	STRATEGIA ROZWOJU NA OBSZARZE UJŚCIA BARYCZY	17
2.9	STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU GÓROWSKIEGO	17
2.10	PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY NIECHLÓW	17
2.11	PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NIECHLÓW / STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NIECHLÓW	18
2.12	WPISYWANIE SIĘ PROGRAMU W PRIORYTETY INWESTYCYJNE PROGRAMÓW OPERACYJNYCH.....	19
3	DIAGNOZA SFERY PRZESTRZENI, INFRASTRUKTURY I ŚRODOWISKA	19
3.1	POŁOŻENIE GMINY.....	19
3.2	KLIMAT	20
3.1	UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE.....	21
3.2	ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	22
3.3	ZABYTKI I GRANICE STREF OCHRONY KONSERWATORSKIEJ.....	23
3.4	INFRASTRUKTURA	27
3.4.1	ZAOPATRZENIE W WODĘ	27
3.4.2	ODPROWADZANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW.....	29
3.4.3	ODPADY KOMUNALNE	31
3.4.4	GAZYFIKACJA I ZAOPATRZENIE W CIEPŁO	31
3.4.5	TRANSPORT I KOMUNIKACJA	33
3.4.6	BUDYNKI I MIESZKANIA	33
3.5	OCHRONA ŚRODOWISKA	35
3.5.1	ZANIECZYSZCZENIE ATMOSFERY	35
3.5.2	ZAGROŻENIA HAŁASEM	38
3.6	ŚRODOWISKO NATURALNE.....	40
3.6.1	ZBIOROWISKA LEŚNE I ZAROŚLOWE	40
3.6.2	ZBIOROWISKA ŁĄKOWE, MURAWOWE I OKRAJOWE.....	41
3.6.3	ZBIOROWISKA WODNE I SZUWAROWE	41
3.6.4	PRZYRODA OŻYWIONA	42
3.6.5	KRAJOBRAZ.....	43
3.6.6	FORMY OCHRONY PRZYRODY.....	44
3.6.7	BUDOWA GEOLOGICZNA	48
3.7	GLEBY.....	52
3.8	WODY POWIERZCHNIOWE.....	53
3.8.1	WODY PODZIEMNE	55
3.9	WNIOSKI I PODSUMOWANIA DLA OBSZARU KRYZYSOWEGO – INFRASTRUKTURA, ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ.....	57
3.9.1	KLUCZOWE POTRZEBY REWITALIZACYJNE.....	59
4	DIAGNOZA SFERY GOSPODARCZEJ.....	60

4.1	RYS OGÓLNY	60
4.1.1	BEZROBOCIE	66
4.1.2	TURYSTYKA JAKO ELEMENT SFERY GOSPODARKI	68
4.2	IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW STREFY GOSPODARKI.....	68
4.2.1	KLUCZOWE POTRZEBY REWITALIZACYJNE	70
5	DIAGNOZA SFERY SPOŁECZNEJ	70
5.1	STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I SPOŁECZNA	70
5.1.1	BEZROBOCIE JAKO PROBLEM SPOŁECZNY	75
5.1.2	OŚWIATA I WYCHOWANIE.....	76
5.1.3	KULTURA.....	79
5.1.4	OCHRONA ZDROWIA.....	80
5.1.5	POMOC SPOŁECZNA.....	81
5.1.6	IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW STREFY SPOŁECZNEJ	83
5.1.7	KLUCZOWE POTRZEBY REWITALIZACYJNE	84
6	ANALIZA SWOT	85
6.1	SFERA SPOŁECZNA.....	85
6.2	SFERA GOSPODARCZA	86
6.3	SFERA PRZESTRZENNA I INFRASTRUKTURALNA	87
6.3.1	WNIOSKI Z ANALIZY SWOT	88
7	ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	91
7.1	RAMY CZASOWE	91
7.2	METODOLOGIA OPRACOWANIA ORAZ ZAPEWNIENIE UDZIAŁU SPOŁECZEŃSTWA.....	91
7.3	ZASIĘG PRZESTRZENNY OBSZARU REWITALIZACJI	92
7.4	OPIS REWITALIZOWANEGO TERENU.....	102
8	WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI.....	103
9	CELE I ZADANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY NIECHLÓW	104
9.1	ZADANIA PROGRAMU REWITALIZACJI.....	105
9.1.1	WYKAZ PROJEKTÓW „LISTA A” SKŁADANYCH W KONKURSIE O DOFINANSOWANIE W RAMACH DZIAŁANIA 6.3 „REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW”	107
9.1.2	WYKAZ PROJEKTÓW „LISTA B” SKŁADANYCH W KONKURSIE O DOFINANSOWANIE W RAMACH POZOSTAŁYCH DZIAŁAŃ	123
10	PLAN FINANSOWY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	147
10.1	MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA ZADAŃ GMINY OKREŚLONYCH W LOKALNYM PROGRAMIE REWITALIZACJI	147
10.1.1	REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO.....	147
10.1.2	PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO.....	148
10.1.3	PROGRAMY WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA WE WROCŁAWIU	148
10.2	FINANSOWANIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	148
11	SYSTEM WDRAŻANIA	153
11.1	SYSTEM MONITOROWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	153
11.1.1	OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ	154
11.2	WDRAŻANIE PROGRAMU	155
11.2.1	UCZESTNICY.....	156
11.2.2	HARMONOGRAM WDRAŻANIA	156
11.2.3	MEDIA, ŚRODKI TECHNICZNE.....	157
11.3	KONSULTACJE SPOŁECZNE	157
11.3.1	OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY NIECHLÓW NA LATA 2016-2020	159

1 Wstęp

1.1 Wprowadzenie

Pod pojęciem rewitalizacji należy rozumieć: „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji” (art. 2.1. ustawy o rewitalizacji). Rewitalizacja to proces naprawczy wyłoniony przez samorząd obszaru miasta (gminy) gdzie sytuacja społeczno-gospodarcza jest gorsza od średniej w skali miasta (gminy). Rewitalizacja jest skoordynowanym, kompleksowym i wieloletnim procesem przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych prowadzonym na obszarze zdegradowanym.

Rewitalizacja ma na celu między innymi podniesienie standardu życia osób najuboższych, przeciwdziałanie degradacji osób i grup zagrożonych marginalizacją lub wykluczeniem poprzez włączenie osób i grup bezrobotnych w rynek pracy, poprawę oferty mieszkaniowej dla ludzi o różnym stopniu zamożności, likwidację barier architektonicznych.

Zadania rewitalizacji to nie tylko remonty, lecz także zadania rozwiązujące problemy społeczne i gospodarcze, w myśl idei zrównoważonego rozwoju. Celem władz miasta są działania, które mają na celu poprawę warunków bytu mieszkańców Gminy.

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Niechlów stanowi dokument zawierający diagnozę problemów, jak i proponowanych rozwiązań poprawy sytuacji na obszarze zdegradowanym wyznaczonym na terenie Gminy Niechlów.

Program Rewitalizacji służy również pozyskaniu instrumentów finansowych niezbędnych do realizacji zadań w nim zawartych. Kluczowym źródłem finansowania działań rewitalizacyjnych na terenie gminy Niechlów i szerzej na obszarze województwa dolnośląskiego jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020. Wsparcie w ramach Programu i priorytetu „rewitalizacja” (6.3) obejmować może następujące elementy zakresu rzeczowego projektu zapisanego w Programie:

6.3.A Remont, przebudowa, rozbudowa, adaptacja, wyposażenie istniejących zdegradowanych budynków, obiektów, zagospodarowanie terenów i przestrzeni (np. monitoring miejski lub dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych) – w celu **przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych**.

6.3.B Remont, odnowa części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych (nie ma możliwości budowy nowych obiektów).

6.3.C Inwestycje w tzw. drogi lokalne (gminne i powiatowe) wraz z infrastrukturą towarzyszącą (tylko przebudowa albo modernizacja dróg).

Wsparcie będzie możliwe jedynie wtedy, gdy inwestycje takie będą stanowiły element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją (fizyczną, gospodarczą i społeczną) i będą stanowiły element lokalnego programu rewitalizacji;

W ramach działania 6.3 nie ma możliwości wsparcia projektów z zakresu mieszkalnictwa chronionego, wspomaganego, treningowego i socjalnego. Tego typu działania mogą być realizowane w działaniu 6.1.

Możliwe są działania poprawiające efektywność energetyczną, analogiczne do działania 3.3 „Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym”.

Preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie. Wszystkie wspierane przedsięwzięcia

powinny uwzględniać konieczność dostosowania infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wysokość wsparcia projektów w zakresie kultury nie będzie przekraczać 2 mln euro kosztów kwalifikowalnych projektu. **Wszystkie projekty planowane do realizacji muszą być ujęte w lokalnym programie rewitalizacji lub w dokumencie równoważnym**

Do Beneficjentów, którzy będą mogli skorzystać z dofinansowania i zgłaszać zadania należy zaliczyć:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne jst;
- jednostki sektora finansów publicznych;
- wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe;
- towarzystwa budownictwa społecznego;
- organizacje pozarządowe;
- kościoły, związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych;
- instytucje kultury;
- LGD;
- zakłady lecznictwa uzdrowiskowego*;
- podmioty lecznicze

1.2 Obszar rewitalizacji

Nie cały obszar gminy jest obszarem wymagającym interwencji, na którym działania rewitalizacyjne są uzasadnione. Wymagane było wyznaczenie obszaru rewitalizacji zgodnie z Wytycznymi Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego. Wyznaczono obszar zdegradowany, w którym powinny koncentrować się działania w zakresie rewitalizacji oraz bezpośrednio na węższy obszar rewitalizacji – obszar wymagający najpilniejszych zabiegów rewitalizacyjnych spełniający wymagania stawiane obszarom rewitalizacji, z którego zadania będą mogły być zgłaszane do dofinansowania.

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji pod pojęciem rewitalizacji należy rozumieć: **„proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych**, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji” (art. 2.1.)

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji

obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się **szczególną koncentracją** negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się **jako obszar rewitalizacji**.

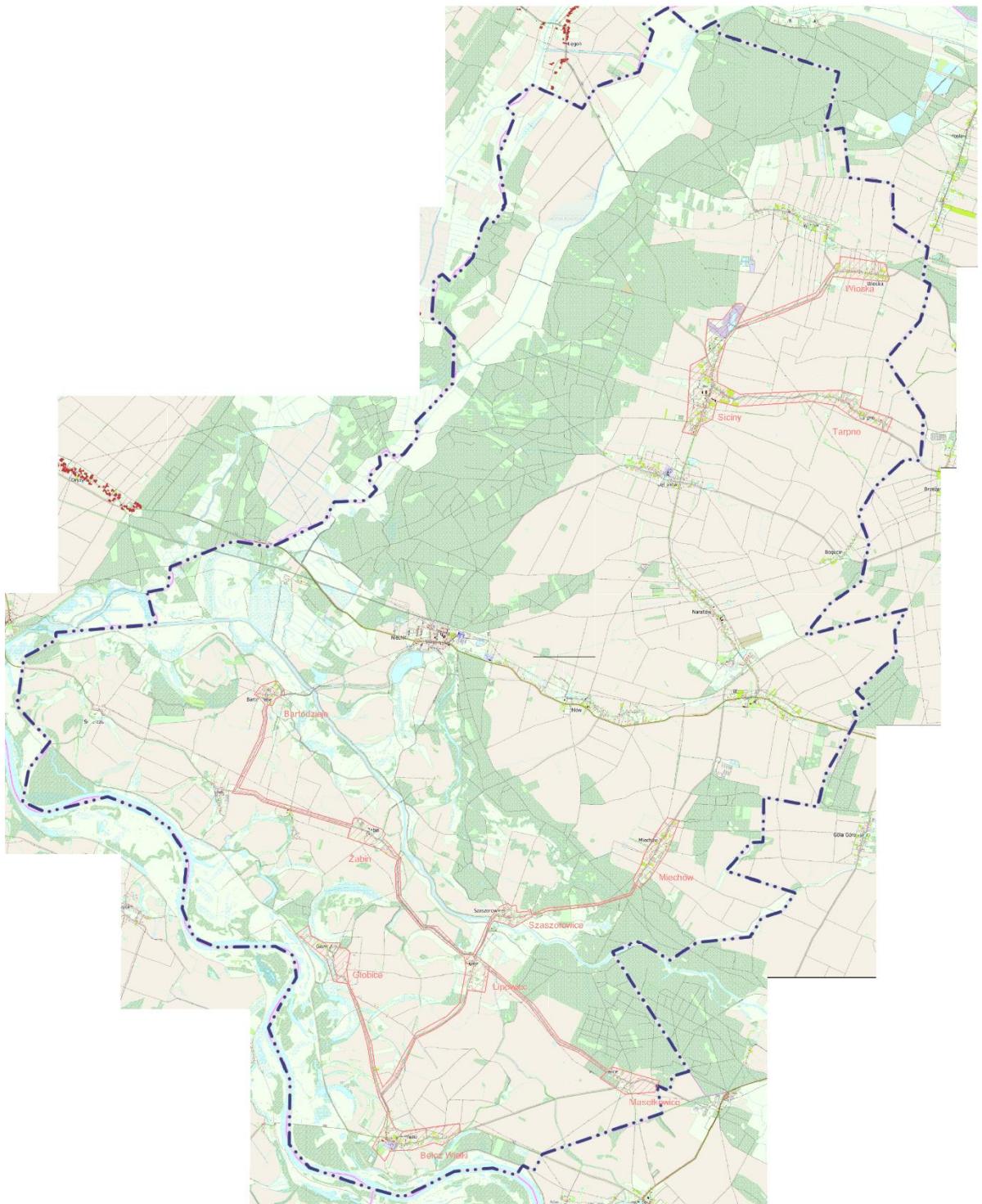
Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Zgodnie z celami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego zadania możliwe do wsparcia w ramach priorytetu rewitalizacja będą realizowane na zaproponowanych obszarach gminy. Pozostałe zadania wspierające będą mogły być realizowane w ramach innych priorytetów RPO.

Celem wyznaczenia obszaru zdegradowanego i na nim - obszaru rewitalizacji przeprowadzono diagnozę stanu aktualnego, a także analizę statystyczną stopnia koncentracji określonych zjawisk społeczno-gospodarczych z wykorzystaniem danych liczbowych pozyskanych od Beneficjenta (lub innych podmiotów publicznych, dostępnych statystyk i dokumentów).

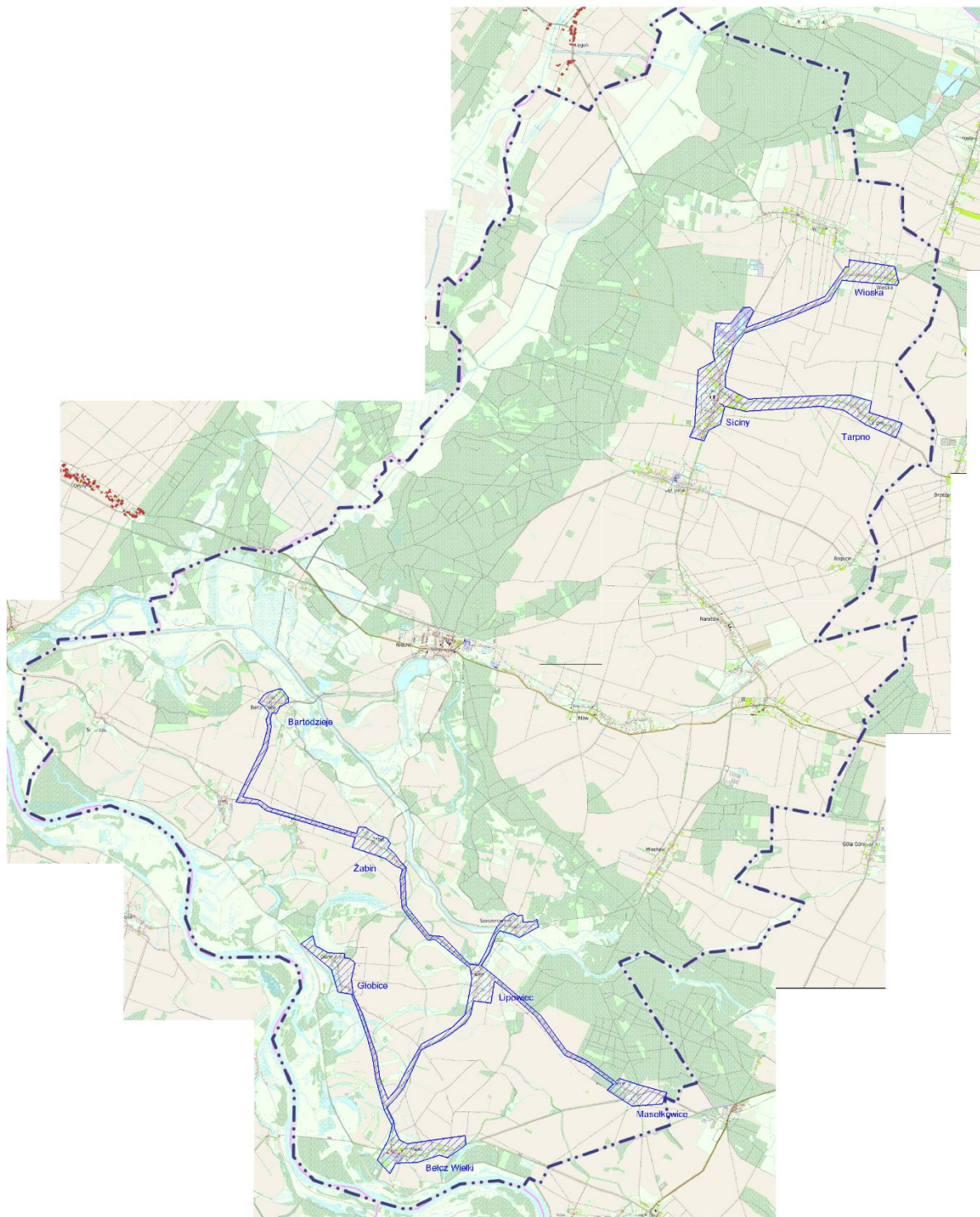
Podkreślić należy pod względem statystyk - jednorodność Gminy i raczej równomierny rozkład czynników charakteryzujących aspekty społeczne, gospodarcze i techniczne. W ramach prowadzonej oceny mającej na celu wyznaczenie obszaru rewitalizacji należało skorzystać z danych liczbowych i obiektywnych metod statystycznych celem wytypowania obszarów o sytuacji gorszej, niż średnia dla gminy.

Rysunek Nr 1. Wyznaczony obszar kryzysowy (zdegradowany)

Jak wspomniano obszar rewitalizacji jest pojęciem węższym, niż obszar kryzysowy. Można powiedzieć, że obszar rewitalizacji to część obszaru kryzysowego, na którym Gmina zamierza prowadzić działania rewitalizacyjne.

Rysunek Nr 2. Wyznaczony na obszarze kryzysowym obszar rewitalizacji

Jednym z czynników branych pod uwagę w wyznaczaniu obszaru rewitalizacji był stan infrastruktury wyrażony zgłaszanymi potrzebami i pomysłami do Programu.

Jednym z celów LPR jest podniesienie jakości życia mieszkańców oraz poprawa konkurencyjności gminy w szczególności poprzez zwiększenie potencjału turystycznego. Zadanie priorytetowe, jakie sobie wyznaczył samorząd w przedmiotowym dokumencie to usunięcie przyczyn, które spowodowały degradację obszaru rewitalizowanego.

Zidentyfikowanie działań określonych w Programie nastąpiło w wyniku badań, analiz i porównań zmierzających do określenia stanu istniejącego na terenie Gminy, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru rewitalizowanego.

1.3 Obserwowane problemy obszaru rewitalizacji – podsumowanie i wnioski

Wnioski dla wyznaczonego obszaru kryzysowego: sfera przestrzeni i infrastruktury

1. Stosunkowo dobre wyposażenie Gminy w podstawową infrastrukturę, z brakami na obszarze rewitalizowanym.
2. Braki w wyznaczonym obszarze rewitalizowanym:
 - a. Niedostateczne remonty infrastruktury technicznej (media, drogi)
 - b. Zły stan techniczny budynków wielorodzinnych praktycznie na całym obszarze Gminy, w szczególności na obszarze rewitalizacji z wyjątkowym zagęszczeniem problemów technicznych na obszarze rewitalizacji
 - c. Niedostatecznie rozwinięte sieci infrastruktury ochrony środowiska (szczególnie gospodarka ściekowa)
 - d. Niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni gminnych oraz przy budynkach użyteczności publicznej
 - e. Braki jakościowe w układzie komunikacyjnym, zarówno w ruchu drogowym, jak i ciągach pieszych
3. Obserwowane ograniczenia w rozwoju mieszkańców w wyniku niedostatków infrastruktury technicznej i zagospodarowaniu przestrzeni
4. Brak infrastruktury umożliwiającej realizację działań w sferze społecznej i gospodarczej, w powiązaniu z aktywnością w zakresie turystyki, rekreacji
5. Niedostatki w infrastrukturze drogowej i komunikacyjnej i turystycznej.
6. Dalece niewystarczające parametry termiczne budynków oraz ogólny stan techniczny

Wnioski dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji – sfera gospodarcza

1. Nierównomierny rozkład aktywności gospodarczej mieszkańców na terenie Gminy, z występowaniem stref o niskiej aktywności, zdecydowanie za mały rozwój wysokiej jakości infrastruktury turystycznej
2. Obserwowane ograniczenia w rozwoju działalności gospodarczej w sektorze turystyki i rekreacji jako skutek niedostatków infrastruktury, szczególnie turystycznej i rekreacyjnej
3. W sektorze turystyki szczególnie brakuje zintegrowanej oferty turystycznej w powiązaniu z siecią stałych miejsc noclegowych, w tym w obiektach kategoryzowanych wysokiego standardu
4. Niedostateczne wsparcie instrumentami finansowymi i promocyjnymi lokalnych podmiotów i inicjatyw społeczno-gospodarczych.

5. Niepełne wykorzystanie potencjału wynikającego z możliwości rozwoju usług opartych na turystyce i rekreacji

Wnioski dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji – sfera społeczna

1. Nierównomierny rozkład problemów na mapie społecznej koncentrujący problemy w obszarze zdegradowanym.
2. Ograniczenia możliwości rozwoju społecznego w wyniku niedostatków odpowiedniej infrastruktury:
3. Istniejąca przestrzeń sprzyja koncentracji zjawisk niepożądanych, konieczna poprawa w sferze przestrzeni
4. Degradacja przestrzeni Gminy sprzyja rozwojowi zjawisk negatywnych, przy jednoczesnej ich koncentracji w obszarze rewitalizowanym
5. Niedostateczne wsparcie działań społeczno-gospodarczych adresowanych do osób niepełnosprawnych.
6. Niewykorzystanie potencjału wynikającego z możliwości rozwoju oferty społecznej opartej na sporcie, turystyce i rekreacji

1.4 Cele Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Niechlów

Głównym celem LPR jest ożywienie społeczno-gospodarcze poprzez tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności gminy oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu gminy Niechlów, jego spójności ekonomicznej, społecznej i przestrzennej poprzez proponowany, kompleksowy proces rewitalizacji.

Wyznaczone obszary kryzysowe wymagające działań rewitalizacji to te o szczególnych trudnościach które spełniają kryteria określone w obowiązujących Wytycznych.

Rewitalizacja ma na celu interwencję w następujących płaszczyznach:

- **rozwój gospodarczy** – ożywienie gospodarcze, zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej generujących nowe miejsca pracy,
- **rozwój społeczny** - zapobieganie niekorzystnym zjawiskom społecznym (przestępczości, marginalizacji, wykluczeniom),
- **podniesienie atrakcyjności przestrzeni i infrastruktury** – rozwój infrastruktury, poprawa w przestrzeniach otwartych, zachowanie i promowanie dziedzictwa kulturowego oraz poprawa stanu środowiska naturalnego.

Lokalny Program Rewitalizacji jest niezbędnym dokumentem do ubiegania się o środki z Funduszy UE w tym z ze środków np: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Założonymi efektami końcowym wdrożenia LPR będzie:

- pobudzenie gospodarcze Gminy,
- zwiększenie potencjału turystycznego,
- uzyskanie poprawy w sferze rozwiązania problemów społecznych
- poprawa bezpieczeństwa ludności,
- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy,

czyli rewitalizacja obszaru gminy.

Cele ogólne i szczegółowe rewitalizacji wyznaczone w programie:

CEL GŁÓWNY LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

„Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wzmocnienie potencjału obszaru rewitalizacji, eliminacji niekorzystnych zjawisk społecznych i osiągnięciu zrównoważonego rozwoju całego obszaru Gminy Niechlów”.

Cel główny realizowany będzie przez poniższe Cele szczegółowe

- 1. Odnowienie zdegradowanych terenów, budynków i obiektów na obszarze rewitalizacji oraz nadanie im nowych funkcji społecznych, rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych**
- 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i aktywizacja gospodarcza obszaru rewitalizacji ze szczególnym uwzględnieniem turystyki**
- 3. Poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym oraz poprawę dostępności do usług turystycznych**

Cele szczegółowe

- 1. Odnowienie zdegradowanych terenów, budynków i obiektów na obszarze rewitalizacji oraz nadanie im nowych funkcji społecznych, rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych**
 - 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych
 - 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji
 - 1.3. Poprawa warunków mieszkaniowych i jakości przestrzeni w obrębie budynków mieszkalnych
 - 1.4. Dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych
 - 1.5. Poprawa warunków komunikacyjnych
 - 1.6. Poprawa standardu usług w wyniku modernizacji budynków użyteczności publicznej
- 2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i aktywizacja gospodarcza obszaru rewitalizacji**
 - 2.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej do obiektów turystycznych
 - 2.2. Tworzenie nowej jakości kompleksowej oferty turystycznej oraz wsparcie gestorów bazy turystycznej
 - 2.3. Promocja i tworzenie warunków rozwoju przemysłu
 - 2.4. Rozwój handlu i usług
 - 2.5. Poprawa stanu środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń
 - 2.6. Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców obszaru
 - 2.7. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy
- 3. Poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym i poprawę dostępności do usług publicznych**
 - 3.1. Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej
 - 3.2. Rozwój zasobów ludzkich poprzez edukację i szkolenia

- 3.3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszarów rewitalizowanych i turystów
- 3.4. Poprawa warunków funkcjonowania usług publicznych
- 3.5. Zapewnienie spójności przestrzennej dla rewitalizacji przestrzeni publicznych i poprawy ich funkcji
- 3.6. Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego
- 3.7. Wzmacnianie jakości usług publicznych kierowanych do różnych grup odbiorców
- 3.8. Wspieranie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców

1.5 Zadania w ramach LPR i ich finansowanie

Zadania zawarte w Programie scharakteryzowano w taki sposób, aby uwzględniały warunki lokalne i istniejącą infrastrukturę oraz tworzyły podłoże dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, rozwoju turystyki i działalności kulturalnej i sportowej.

Zaproponowane zadania przewidziane do dofinansowania głównie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020, gdzie zostały przeznaczone środki na wpieranie procesów rewitalizacyjnych, lecz również innych działań, gdzie zadania uwzględnione w programach rewitalizacji mogą uzyskać dodatkowe punkty na ocenie wniosków. Więcej informacji znajduje się w rozdziale poświęconym finansowaniu LPR.

Na etapie tworzenia programów rewitalizacji należało zdecydować czy projekt będzie składany w konkursie o dofinansowanie w ramach działania 6.3 „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów” (są to projekty tworzące tzw. „Listę A”), czy też będzie projektem rewitalizacyjnym składanym w konkursach w ramach innych działań RPO WD 2014-2020 - są to projekty tworzące tzw. „Listę B”.

Działania RPO WD, w których możliwe jest uzyskanie preferencji za realizację projektu rewitalizacyjnego to:

- 1.3 Rozwój przedsiębiorczości (EFRR)
- Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym (EFRR)
- Wdrażanie strategii niskoemisyjnych (EFRR)
- 4.3 Dziedzictwo kulturowe (EFRR)
- 5.2 System transportu kolejowego (EFRR)
- 6.1 Inwestycje w infrastrukturę społeczną (EFRR)
- 8.2 Wsparcie osób poszukujących pracy (EFS)
- 8.3 Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy (EFS)
- 9.1 Aktywna integracja (EFS)
- 9.2 Dostęp do wysokiej jakości usług społecznych (EFS)
- 9.4 Wspieranie gospodarki społecznej (EFS)

2 Powiązania programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Program Rewitalizacji Gminy Niechlów jest ściśle powiązany z dokumentami strategicznymi i planistycznymi szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego. W odniesieniu do każdego z n. wym. dokumentów zbadano, czy cele LPR przyczyniają się do wdrażania ustaleń ww. dokumentów i są z

nimi zgodne.

Przeanalizowano również zgodność zaplanowanego zakresu rzeczowego z lokalnymi dokumentami planistycznymi (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Niechlów).

2.1 Europa 2020.

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu „Europa 2020” wskazuje na potrzebę zwiększenia liczby miejsc pracy oraz wzrost standardów życia mieszkańców Europy, co wiąże się także z odpowiednim poziomem infrastruktury mieszkaniowej, przestrzennej czy zaplecza społecznego. Realizacja Programu wpisuje się w ogólnoeuropejskie cele rozwoju. Strategia obejmuje 3 główne priorytety:

- Priorytet I - Inteligentny rozwój
- Priorytet II - Zrównoważony rozwój
- Priorytet III - Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu

Komisja Europejska postuluje osiągnięcie do 2020 roku celów, które pozytywnie wpłyną na realizację strategii i rozwój Europy. Niniejszy Program wpisuje się w następujące cele Strategii:

- Cel 1 - Zatrudnienie
- Cel 4 - Edukacja
- Cel 5 - Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym

Działania zaplanowane w ramach Programu w szczególności przyczyniają się do realizacji Celu 5, rewitalizacja zakłada, bowiem ograniczenie niepożądanych zjawisk społecznych.

2.2 Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” – jest to dokument rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym, powstały na bazie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006r. Określa on główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku.

Cel główny - Poprawa jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do najbogatszego państwa UE i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju. Niniejszy Program jest powiązany i wpisuje się w następujące cele szczegółowe:

- Cel 3 - Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki
- Cel 6 - Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare State”
- Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
- Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego
- Cel 11 - Wzrost społecznego kapitału rozwoju

2.3 Strategia Rozwoju Kraju

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) to główna strategia rozwojowa Polski do 2020 r. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań. SRK jest częścią systemu zarządzania rozwojem kraju. Stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych, które realizują założone w niej cele i uszczegóławiają ją. SRK jest też zgodna z unijną Strategią Europa 2020. Podstawą prawną opracowania strategii była ustawa z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Rząd przyjął SRK 25 września 2012 r. To nadrzędny średniookresowy dokument programowy na szczeblu krajowym, odpowiada głównym uwarunkowaniom i trendom rozwojowym w Polsce w najbliższych latach, obejmując swym zakresem cele strategiczne, ale także główne obszary interwencji i priorytety w dziedzinie zarządzania rozwojem państwa, efektywności środków publicznych, konkurencyjności społecznej i gospodarczej czy ochrony środowiska.

Niniejszy Program jest powiązany ze Strategią w obszarze spójności terytorialnej i poprawie jakości kapitału społecznego poprzez niwelowanie ubóstwa. Spójność społeczna i terytorialna to przede wszystkim równomierny rozwój kraju i wyrównywanie szans jego mieszkańców. Dlatego do 2020 roku należy tak inwestować środki, aby zwiększyć aktywność i zmniejszyć ubóstwo grup wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem (np. poprzez zapewnienie dostępu do bardziej elastycznych form opieki nad dziećmi, promocję aktywności zawodowej seniorów). Trzeba także stale podnosić jakość usług publicznych. Działania takie przewidziano w niniejszym Programie. SRK proponuje, by jednym z instrumentów uzgadniania przez rząd i samorząd wojewódzki wspólnych celów oraz najważniejszych inwestycji był Kontrakt Terytorialny.

2.4 Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 została uchwalona w dniu 28 lutego 2013 r. Jest ona najważniejszym dokumentem strategicznym regionu wytyczającym cele i kierunki rozwoju Dolnego Śląska na najbliższe lata. W powiązaniu z krajowymi oraz europejskimi dokumentami strategicznymi, ujmuje całość spraw wpływających na kształtowanie sytuacji społeczno-gospodarczej regionu. Przyjęty w SRWD 2020 model gospodarczy składa się z dwóch filarów. Pierwszy filar stanowić będzie rozwój przemysłu opartego na najnowocześniejszych technologiach oraz nowoczesnych usługach. Drugi filar opierać się będzie na unikatowych zasobach przyrodniczych, uzdrowiskowych i kulturowych, a także bogatych zasobach naturalnych wspieranych działaniami w sferze energii, klimatu, krajobrazu i zdrowia. Te dwa filary, tworzące podstawy modelu gospodarczego województwa dolnośląskiego, wymagać będą powiązania i skomunikowania z dobrej jakości infrastrukturą techniczną, co pozwoli na zwiększenie znaczenia Dolnego Śląska jako silnego regionu gospodarczego.

Strategia na szczeblu regionalnym jest podstawowym dokumentem planistycznym województwa, określającym cele i działania na rzecz jego rozwoju.

Realizacja Programu wynika z zamiaru osiągnięcia celów Obszaru Rozwój Obszarów Miejskich i Wiejskich. Przewidziano realizację przedsięwzięć wymienionych w Strategii:

- 2.4.2. Przeciwdziałanie degradacji urbanistycznej miast i ograniczanie rozlewania się zabudowy
- 2.4.3. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich, zwłaszcza zwartych powierzchni o charakterze parkowym.

Ponadto, niniejszy Program lokalny wpisuje się tematycznie w obszar Społeczeństwo i Partnerstwo Strategii, realizując cele następujących priorytetów:

- Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu oraz

- Zapewnienie równego dostępu do usług związanych z korzystaniem z zasobów.

2.5 Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020

Celem strategicznym RPO WD jest: poprawa konkurencyjności gospodarczej, spójności społecznej i dostępności przestrzennej województwa przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych. Niniejszy Program wykazuje zgodność z Celem Tematycznym (Celem szczegółowym osi priorytetowej) pt. Zapewnienie infrastruktury dla spójności społecznej i poprawy jakości życia, w szczególności ubogich społeczności. Niniejszy Program Rewitalizacji realizuje priorytet inwestycyjny PI 6.3 "Rewitalizacja zdegradowanych obszarów" poprzez inwestycje w infrastrukturę, która będzie przede wszystkim służyć poprawie warunków życia ubogich społeczności zamieszkujących takie obszary". Należy ponadto odnotować zgodność z pozostałymi celami i działaniami RPO, między innymi w: Działanie 1.3. Rozwój przedsiębiorczości (poprzez aktywizowanie i tworzenie warunków infrastrukturalnych dla powstawania przedsiębiorstw), Działanie 3.3. Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym oraz Działania 6.1. Inwestycje w infrastrukturę społeczną.

2.6 Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego Perspektywa 2020 (PZPWD)

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego Perspektywa 2020, sporządzony został na podstawie uchwały nr LVIII/889/2006 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 września 2006 r. i zastępuje dotychczas obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. Niniejszy Plan został przyjęty przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą nr XLVIII/1622/2014 z dnia 27 marca 2014 r. RPO WD jest zgodne i ściśle powiązane z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego: Cele strategiczne rozwoju przestrzennego województwa dolnośląskiego: 1) umocnienie jego wewnętrznej i zewnętrznej integracji przestrzennej, społeczno-gospodarczej oraz infrastrukturalnej w powiązaniu z sąsiednimi regionami Polski, Czech i Niemiec oraz ukształtowanie Dolnego Śląska, jako harmonijnie rozwiniętego, europejskiego regionu węzłowego o wysokim stopniu konkurencyjności i gospodarce opartej na wiedzy.

Program powiązany jest i wpisuje się w działania w zakresie obszaru 3) zintegrowana ochrona i rewitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego oraz utrzymanie tożsamości i odrębności kulturowej regionu – bezpośrednio poprzez zaplanowany zakres rzeczowy.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, Perspektywa 2020 (Uchwała Nr XLVIII/1622/2014) określa ten teren, jako obszar ograniczeń dla rozwoju komunikacji. Ponadto, w/w dokumencie, część południowa gminy została objęta strefą zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego oraz krajobrazowego. W skład tej strefy wchodzi obszary najbardziej cenne i najwyższej ochrony.

2.7 Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Niechlów

Celem nadrzędnym SZRGN jest zrównoważony rozwój gminy oparty o walory przyrodnicze regionu i tradycje rolnicze. Lokalna Strategia Rozwoju realizuje następujące cele główne i szczegółowe strategii gminy Niechlów:

- Cel główny: większa aktywność i efektywność ekonomiczna gospodarki w gminie
- Cel szczegółowy: wspieranie rozwoju firm i rolnictwa na terenie gminy; tworzenia nowych miejsc pracy (łatwiejsze pozyskanie środków unijnych).

- Cel główny: wzrost zadowolenia z jakości życia i zamieszkania na terenie gminy
 - Cel szczegółowy: pobudzenie aktywności społecznej i obywatelskiej, wzrost samodzielności mieszkańców w rozwiązywaniu problemów lokalnych; tworzenie warunków do rekreacji, wypoczynku i rozwoju zainteresowań mieszkańców.

Gmina Niechlów posiada ponadto przyjętą Lokalną Strategię Rozwoju, obejmującą obszar Gmin: Góra, Niechlów i Wąsosz położonych w Powiecie Górowskim i Województwie Dolnośląskim, jest ściśle powiązana z innymi dokumentami planistycznymi o charakterze strategicznym obowiązującymi na obszarze Ujścia Baryczy.

2.8 Strategia Rozwoju na obszarze ujścia Baryczy

Lokalna Strategia Rozwoju obejmująca obszar Gmin: Góra, Niechlów i Wąsosz położonych w Powiecie Górowskim i Województwie Dolnośląskim jest ściśle powiązana z innymi dokumentami planistycznymi o charakterze strategicznym obowiązującymi na obszarze Ujścia Baryczy.

2.9 Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Górowskiego

Strategia opracowana została w 2000 roku. Zgodnie z jej treścią: Misją powiatu jest optymalne zaspokojenie zbiorowych potrzeb jego mieszkańców przez wykonywanie zadań publicznych nie zastrzeżonych ustawowo dla samorządu wojewódzkiego oraz samorządów gminnych, a także dla administracji rządowej i innych organów Państwa, z poszanowaniem środowiska i racjonalnym wykorzystaniem jego zasobów.

Celem nadrzędnym rozwoju powiatu Góra jest wysoka jakość życia jego mieszkańców. Cel nadrzędny osiągnięty ma być dzięki realizacji celów głównych oraz celów szczegółowych, w które LSR wpisuje się w następujących zakresach:

- Cel główny – Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego i kulturowego
 - cel szczegółowy - odnowa środowiska kulturowego i zagospodarowane obiekty zabytkowe.
- Cel główny – zrównoważony rozwój społeczny
 - cel szczegółowy – rozwój kultury i integracji społeczności lokalnej; wyrównany poziom startu życiowego dla młodzieży z miast i wsi.
- Cel główny – zrównoważony rozwój gospodarczy
 - cel szczegółowy - wysokie preferencje dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw; atrakcyjne zagospodarowanie turystyczne powiatu.
- Cel główny – ład w zarządzaniu
 - cel szczegółowy – wysoka aktywność organizacji pozarządowych; pełna integracja powiatu z województwem dolnośląskim.

2.10 Program Ochrony Środowiska dla Gminy Niechlów

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Niechlów jest dokumentem, który określa główne cele w ochronie środowiska zaplanowane do realizacji do roku 2020. Naczelną zasadą przyjętą w Programie ochrony środowiska dla gminy Niechlów jest zasada zrównoważonego rozwoju umożliwiająca lepsze zagospodarowanie istniejącego potencjału gminy (zasobów środowiska, surowców naturalnych, obiektów, sprzętu, jak i ludzi oraz wiedzy).

Dla Gminy Niechlów wyznaczono priorytety, szczegółowe cele ekologiczne, których realizacja poprzez konkretne kierunki i zadania ekologiczne przyczyni się do poprawy poszczególnych

elementów środowiska przyrodniczego. Ogólną charakterystykę celów ekologicznych dla Gminy Niechlów przedstawiono poniżej:

- Priorytet I: działania systemowe
 - I. cel ekologiczny: zarządzanie środowiskowe
 - II. cel ekologiczny: udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska
 - III. cel ekologiczny: zapobieganie i naprawa szkód w środowisku
 - IV. cel ekologiczny: aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym
- Priorytet II: ochrona zasobów naturalnych
 - V. cel ekologiczny: ochrona przyrody
 - VI. cel ekologiczny: ochrona i zrównoważony rozwój lasów
 - VII. cel ekologiczny: racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi
 - VIII. cel ekologiczny: kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią
 - IX. cel ekologiczny: ochrona powierzchni ziemi
 - X. cel ekologiczny: gospodarowanie zasobami geologicznymi
- Priorytet III: poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
 - XI. cel ekologiczny: środowisko, a zdrowie
 - XII. cel ekologiczny: jakość powietrza
 - XIII. cel ekologiczny: ochrona wód
 - XIV. cel ekologiczny: gospodarka odpadami
 - XV. cel ekologiczny: oddziaływanie hałasu
 - XVI. cel ekologiczny: oddziaływanie pól elektromagnetycznych
 - XVII. cel ekologiczny: poważne awarie
 - XVIII. cel ekologiczny: wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

Realizacja celów będzie się odbywała poprzez kierunki działań i określone zadania ekologiczne (przedsięwzięcia) w okresach:

- krótkookresowym (lata 2013-2016),
- długoterminowym (lata 2017-2020).

Należy podkreślić, że LPR wpisuje się pośrednio w Priorytety I i III, głównie poprzez poprawę stanu przestrzeni z uzupełniającymi remontami infrastruktury ochrony środowiska, a tym samym zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska. Żadna z inwestycji zaplanowanych w LPR nie stoi w sprzeczności z celami ochrony środowiska wynikającymi z dokumentu

2.11 Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Niechlów / studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Niechlów

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Niechlów uwypukla uwarunkowania rozwoju wynikające z czynników przyrodniczo-geograficznych wskazując jednocześnie turystykę, jako mocną sferę aktywności. Jednocześnie jednym z zagrożeń dla rozwoju gospodarczego jest zanieczyszczenie powietrza.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Niechlów jest w pełni zgodny z zapisami Studium, proponując działania rewitalizacyjne podkreślające funkcje gminy, ale również wspomaganie działań rewitalizacji przez m. Niechlów, jako głównego ośrodka administracji, jednocześnie poprzez proponowane zadania w zakresie rewitalizacji przyczynia się w sposób istotny do rozwoju wskazanych funkcji poszczególnych miejscowości.

LPR zgodny jest z zapisami obowiązujących na terenie gminy planów zagospodarowania przestrzennego. W programie nie przewidziano żadnych zadań stojących w sprzeczności z ustaleniami planu miejscowego. Wszystkie zadania są zadaniami o charakterze modernizacyjnym nie ingerujących w funkcje terenów i obiektów wynikające z Planu. W związku z powyższym uznać

należy zgodność LPR z planem miejscowym.

2.12 Wpisywanie się Programu w Priorytety Inwestycyjne Programów Operacyjnych

Program Operacyjny	Priorytety Inwestycyjne
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	4iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym 4v Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających
	oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego 6e (iv) Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych). zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	2a Poszerzanie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie wprowadzania nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

3 Diagnoza sfery przestrzeni, infrastruktury i środowiska

3.1 Położenie Gminy

Gmina Niechlów usytuowana jest w północno - zachodniej części Województwa Dolnośląskiego, w Powiecie Górowskim, w odległości ok 110 km od miasta Wrocławia i około 20 km od siedziby powiatu - miasta Góra.

Gmina graniczy:

- od zachodu: z gminą wiejską Pęcław (Powiat Głogowski)
- od wschodu: z gminą miejsko - wiejską Góra (Powiat Górowski)
- od północy: z gminą miejsko - wiejską Szlichtyngowa i gminą miejsko - wiejską Wschowa (Województwo Lubuskie, Powiat Wschowski)
- od południa: z gminą Jemielno (Powiat Górowski)

Rysunek Nr 3. Podział administracyjny Powiatu Górowskiego

Powierzchnia Gminy Niechlów wynosi 151,98 km² (co stanowi około 20 % powierzchni powiatu), z czego użytki rolne zajmują około 61,83%, a lasy 16,05% powierzchni gminy. Gmina Niechlów stanowi wspólnotę samorządową 21 sołectkich wsi: Bartodzieje, Bełcz Wielki, Bogucin, Głobice, Karów, Lipowiec, Łękanów, Masełkowice, Miechów, Naratów, Niechlów, Siciny, Świerczów, Szaszorowice, Tarpno, Wioska, Wągroda, Wronów, Wroniniec, Żabin oraz Żuchłów. Całkowita liczba ludności na analizowanym terenie zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2011 roku wynosiła 5.175, a gęstość zaludnienia wynosiła około 34 osoby na km².

Gmina Niechlów stanowi zwarty układ funkcjonalno-przestrzenny, ograniczony od południa korytem rzeki Odry, od zachodu doliną Kopanicy-Rowu Śląskiego, a od wschodu lokalną strefą wododziałową dzielącą charakterystyczną „wyspę” wysoczyznową na dwie części (druga położona jest na obszarze gm. Góra). Według podziału Polski na jednostki fizyczno-geograficzne (J. Kondracki, 1994) opracowywany teren położony jest na styku dwóch makroregionów, wchodzących w skład podprovincji Nizin Środkowopolskich. Północna część gminy (po lasy na wysokości Niechlowa - Masełkowic) należy do makroregionu Niziny Południowo-Wielkopolskiej, reprezentowanego na tym obszarze przez mezoregion Wysoczyzna Leszczyńska. Południowa część gminy znajduje się natomiast w obrębie makroregionu zwanego Obniżeniem Milicko-Głogowskim, reprezentowanym na tym terenie przez mezoregion Pradolina Głogowska.

W granicach gminy ma on postać dużej wspólnej doliny środkowej Odry i dolnej Baryczy, o szerokości od kilkudziesięciu metrów do około 2 km. Wysokość nad poziomem morza waha się od ok. 76 m n.p.m. w dnach dolin rzeki Baryczy oraz Rowów Polskiego i Śląskiego, do ok. 113 m n.p.m. na kulminacji wysoczyzny na wschód od Wronińca.

3.2 Klimat

Według regionalizacji klimatycznej W. Okołowicza, Gmina Niechlów położona jest w obrębie regionu śląsko-wielkopolskiego, reprezentującego obszar przewagi wpływów oceanicznych. Amplitudy temperatur są tutaj mniejsze od przeciętnych w Polsce, zima łagodna i krótka z nietrwałą szatą śnieżną, wiosna i lato wczesne i ciepłe. Średnia miesięczna temperatura powietrza wynosi 8.0 - 8.4°C, średnia temperatura stycznia -2.7 do - 3.6°C, a najcieplejszego miesiąca (lipca) 18.2°C. Wilgotność względna powietrza kształtuje się w podobny sposób jak na całym obszarze kraju, wartości najwyższe notuje się w okresie od października/listopada do stycznia (średnia miesięczna 84-88%), minimum przypada w czerwcu-lipcu (73%). Również w przypadku zachmurzenia najwyższe wartości notuje się w okresie jesienno-zimowym (z maksimum 7.6-8.0 w skali 11-stopniowej, w

grudniu). Najniższym zachmurzeniem charakteryzują się wrzesień (5.2) i czerwiec (5.3-5.4). Dni pochmurnych jest średnio w roku 123-132, najwięcej w grudniu (17.0-17.9). Natomiast najwięcej dni pogodnych notuje się we wrześniu (od 6.5 w Wińsku do 4.4 we Wschowie). Opady atmosferyczne, z roczną sumą 576 mm we Wschowie i 606 mm w Wińsku, kształtują się nieco poniżej średniej krajowej. Maksimum opadowe przypada w sierpniu (70 - 87 mm), najniższe sumy charakteryzują miesiące zimowe (styczeń i marzec - z sumami od 27-31 mm). W ciągu roku jest ponad 160 dni z opadem i około 65 dni z pokrywą śnieżną. Podobnie jak na całym terytorium kraju, również w okolicach Niechlowa przeważają wiatry zachodnie. Ich udział (z szeroko pojmowanego sektora NW - SW) wynosi blisko 50%. Najrzadziej notowane są wiatry północne i północno - wschodnie (łącznie zaledwie 11,6 - 14,6%). Prędkości wiatrów są dosyć zróżnicowane. Największe charakteryzują wiatry zachodnie, które w okresie od listopada do marca wieją z prędkością ca 5 m/s.

Najmniejsze, na ogół w miesiącach letnich, w rejonie Wschowy - wiatry południowe i południowowschodnie, a w okolicach Wińska północno-wschodnie oraz północne. Warunki klimatu lokalnego gminy charakteryzują wartości zbliżone do przytoczonych wyżej. Niewątpliwe są jednak różnice pomiędzy użytkowanymi rolniczo powierzchniami wysoczyzny a zalesioną doliną Rowu Śląskiego, czy podmokłymi powierzchniami łąk w obu pradolinach. Powodem są przede wszystkim różnice w ukształtowaniu powierzchni, pokryciu roślinnością oraz głębokości występowania wód gruntowych. Obszary wysoczyznowe charakteryzują się na ogół wyrównanymi warunkami termicznymi, równomiernym nasłonecznieniem, małą wilgotnością i dobrym przewietrzaniem. Są więc korzystne zarówno dla użytkowania rolniczego jak i osadnictwa. Z kolei zalesione powierzchnie terasowe w dolinie Rowu Śląskiego odznaczają się specyficznymi warunkami klimatu lokalnego, charakteryzującymi się zazwyczaj dobrymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi o zmniejszonych dobowych wahaniami, jednak nieco gorszymi okresowo warunkami solarnymi (zacienienie). Są to jednak tereny o wzbogaconym składzie fizyczno-chemicznym powietrza w tlen, ozon, olejki eteryczne (fitonocydy) oraz inne substancje śladowe, podnoszące komfort bioklimatyczny. Znacznie gorzej wygląda sytuacja w dnach dużych dolin rzecznych. Są one, bowiem miejscami gromadzenia się przemieszczania mas wychłodzonego powietrza, odznaczają się większą wilgotnością powietrza i częstością występowania mgieł, pogłębionymi minimami temperatury oraz skłonnością do inwersji. Ciągami spływu wychłodzonego powietrza są też liczne drobne rozcięcia wysoczyzny morenowej.

3.1 Uwarunkowania historyczne

Najstarsze ślady człowieka w gminie Niechlów zarejestrowano w okolicy wsi Siciny. Stanowisko paleolityczne „Siciny 52”, około 3 kilometry w linii prostej na północny zachód od wsi. Przeprowadzone tam w 2003 roku badania wykazały, że jest to stanowisko kultury Federmesser. Kolejnym badanym stanowiskiem archeologicznym w Sicinach jest obszar położony około 700 metrów na północny – wschód od wsi, na wzniesieniu morenowym po prawej stronie drogi do Wioski. W latach 60-tych znajdowała się tam żwirownia będąca własnością Wydziału Komunikacji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Górze, która dostarczała piasku do konserwacji okolicznych dróg. Pierwsze prace weryfikacyjne w tym miejscu podjęto w roku 1963 w ramach ćwiczeń terenowych dla studentów. Na znacznie szerszą skalę badania archeologiczne rozpoczęły się w roku następnym i trwały przez 6 kolejnych lat z przerwą w roku 1968. Prace realizowano na obszarze o łącznej powierzchni 10 arów. Najstarszą osadą tego stanowiska jest stwierdzona ponad wszelką wątpliwość obecność ludności grupy brzesko – kujawskiej kultury lendzielskiej, którą datuje się na 5000 – 4000 lat p. n. e. Znalezione tam też materiały świadczące o obecności na ziemi sicińskiej ludności kultury amfor kulistych sprzed około 2500 lat, kultury tużyckiej oraz przeworskiej z okresu wpływów rzymskich. Niewątpliwie z punktu widzenia historycznego i oraz skali i jakości zabytków materialnych i architektonicznych wieś Siciny zasługuje na szczególne zainteresowanie. Od średniowiecza do 1972 roku Siciny były najważniejszym ośrodkiem administracyjnym, religijnym

i gospodarczym na terenie obecnej gminy Niechlów. Wieś, jako rycerska osada funkcjonuje od wczesnego średniowiecza. Pod koniec XIII wieku książę Henryk (III) głogowski zorganizował w Sicinach (Sychicz) swój folwark i rezydencję. Tuż przed swą śmiercią, 5 grudnia 1309 roku książę Henryk podarował wieś cystersom z Lubięża wraz z wszystkimi prawami. Od tego czasu Siciny nabierały znaczenia administracyjnego i gospodarczego na mapie Śląska. W połowie XV wieku drewniany kościół zastąpiono gotycką, murowaną świątynią jednonawową. W XVIII wieku cystersi zbudowali w Sicinach barokowy kościół oraz pałac, które można podziwiać do dnia dzisiejszego. Związek cystersów z Sicinami trwał do 1810 roku, kiedy władze pruskie dokonały sekularyzacji klasztorów na Śląsku, co oznaczało całkowitą ich likwidację. Do tego czasu wszystkie miejscowości w północnej części gminy od linii Niechlów, Żuchłów, Wroniniec przynależne były do dóbr cystersów w Sicinach (Seitsch). Do II Wojny Światowej majątek siciński przechodził z rąk do rąk. Najpierw był własnością rodziny orańskiej a potem niemieckich właścicieli ziemskich. Po zakończeniu działań wojennych od maja 1945 roku na terenie gminy Niechlów zaczęli się osiedlać przesiedleńcy z wschodnich części II Rzeczypospolitej oraz z Małopolski i Wielkopolski. Siciny były siedzibą gminy a potem do 1972 roku Gromadzkiej Rady Narodowej. Gmina Niechlów powstała 1 stycznia 1973 roku w ramach województwa wrocławskiego. W latach 1975 - 1998 ziemia niechlowska była częścią województwa leszczyńskiego. Od 1999 roku w strukturach powiatu górskiego wróciła do województwa dolnośląskiego.

Na terenie gminy Niechlów archeolodzy przebadali dwa wczesnośredniowieczne grodziska pierścieniowate z okresu plemiennego: w Bartodziejach i Lipowcu. Pierwsze z nich znajdujące się w międzywalu rzeki Barycz, około 700 metrów na północ od zabudowań wsi datowane jest na IX-X wiek. Drugie, w Lipowcu, w sąsiedztwie pól uprawnych, nad wyschniętym korytem rzeki, około 700 metrów na zachód od zabudowań wsi datuje się na IX – XI wiek. Oba grodziska, przy odpowiednim zagospodarowaniu mogą stanowić niezwykłą atrakcję turystyczną. Pozostałości po późnośredniowiecznych gródkach stożkowatych w Naratowie i Żuchlowie są dziś trudno uchwytnie ze względu na współczesną zabudowę, skalę zniszczenia i trudne położenie w terenie.

Niewątpliwie swój znaczący udział w historii gminy Niechlów ma miejscowość Żabin. Znajduje się tam kościół p.w. św. Michała Archanioła, który pochodzi prawdopodobnie z połowy XIII wieku. Pierwsze o nim wzmiankowanie rejestrowane jest z roku 1326. Jest to budowla jednonawowa, wczesnogotycka, murowana z cegły o charakterze sakralno – obronnym. Obok kościoła znajduje się zabytkowa, drewniana dzwonnica z końca XVIII wieku o konstrukcji słupkowej.

Ziemia niechlowska niemal przez cały okres swej historii od wczesnego średniowiecza do II Wojny Światowej związana była z Głogowem. Wpływy najpierw książęcej a potem pruskiej i niemieckiej administracji głogowskiej znacząco determinowały charakter wsi na Odrę i Baryczą.

3.2 Zagospodarowanie przestrzenne

Łączna powierzchnia analizowanego terenu zgodnie z danymi Urzędu Gminy Niechlów wynosi 15.198,00 ha. Gmina Niechlów pod względem struktury użytkowania terenu jest obszarem rolniczo - leśnym, użytki rolne zajmują około 61,83% powierzchni gminy, natomiast leśne oraz zadrzewione 16,05%. Taki sposób użytkowania gruntów, przy niewielkiej ilości przemysłu na obszarze gminy jest sprzyjający dla rozwoju turystyki. Szczegółową strukturę użytkowania gruntów na terenie gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 1.: Struktura użytkowania gruntów w gminie Niechlów

Rodzaje gruntów	Powierzchnia ewidencyjna	
	[ha]	[%]
Użytki rolne	9.397,41	61,83
Użytki leśne oraz grunty zadrzewione	2.439,08	16,05
Grunty zurbanizowane i zabudowane	35,39	0,23
Wody (stojące)	6,06	0,04
Nieużytki	146,87	0,97
Grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	31,40	0,21
Pozostałe tereny*	3.141,80	20,67
Powierzchnia ogólna	15.198,00	100

* rzeki, cieki wodne; wały i międzywala - w tym tereny DZMiUW i RZMiUW; zasoby gminne nie będące w dzierżawie; niektóre drogi (w szczególności budowle dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych) Źródło: Urząd Gminy Niechlów (stan na dzień 31.12.2011 r.)

Największą powierzchnię w gminie zajmują użytki rolne. Strukturę gospodarstw rolnych znajdujących się na terenie Gminy Niechlów wg stanu na dzień 31.12.2011 r. prezentuje poniższa tabela.

Tabela Nr 2.: Struktura gospodarstw rolnych na terenie gminy

Rodzaj gospodarstwa rolnego [ha]	Ilość gospodarstw [szt.]	Zajmowana powierzchnia [ha]
1-2 ha	237	304,8915
2-5 ha	174	541,1388
5-7 ha	82	437,6988
7-10 ha	71	528,6304
10 -15 ha	58	590,8811
powyżej 15 ha	63	2.371,4952

W strukturze gospodarstw dominują ilościowo gospodarstwa najmniejsze o powierzchni nie przekraczającej 2 ha, jednak ich udział w strukturze powierzchni łącznej w ha jest najniższy. Przeciwna sytuacja dotyczy gospodarstw największych – jest ich najmniej (63), a zajmują blisko 50% powierzchni.

Łączna powierzchnia analizowanego terenu gospodarstw rolnych – 4 774 tys. ha, zgodnie z danymi Urzędu Gminy Niechlów powierzchnia łączna wynosi 12.056,205 ha. Gmina Niechlów pod względem struktury użytkowania terenu jest obszarem rolniczo - leśnym, użytki rolne zajmują około 77,95% powierzchni gminy, natomiast leśne oraz zadrzewione około 20,23%. Taki sposób użytkowania gruntów, przy niewielkiej ilości przemysłu na obszarze gminy jest sprzyjający dla rozwoju turystyki.

3.3 Zabytki i granice stref ochrony konserwatorskiej

Świadectwem bogatej przeszłości gminy są zabytki zlokalizowane na jej terenie. Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Niechlów jednym z ważniejszych obiektów zabytkowych jest dwór barokowy (pałac) znajdujący się w miejscowości Naratów. Powstał około 1735 roku. W roku 1900 został przebudowany i uzupełniony w wieżę, odrestaurowany w 1965 roku. Dwór jest murowany i założony na prostokącie, składający się z jednopiętrowego budynku, nakrytego łamanym dachem. Elewacje frontową akcentuje ujęty na osi portal oznaczony datą 1735. Ponadto na terenie gminy

znajduje się kościół parafialny p.w. św. Michała Archanioła - jest to jedna z najstarszych świątyń - pochodzi z 1326 roku. Kościół został wybudowany w stylu wczesnogotyckim i jest obiektem jednonawowym, wymurowanym z cegły z masywnymi przyporami oraz z prezbiterium. Wewnątrz możemy dostrzec sklepienia krzyżowo-żebrowe. Budynek w roku 1960 został odremontowany. Pod ścianą świątyni znajduje się pomnik nagrobny rodziny Hofmann-ostatnich właścicieli majątku we wsi Żabin. Około 15 metrów od kościoła znajduje się drewniana dzwonnica z XVIII wieku o konstrukcji słupowej, zwieńczona namiotowym hełmem. Aktualny wykaz ważniejszych zabytków Gminy Niechlów wpisanych do rejestru zabytków przedstawiono w tabeli 3.

Tabela Nr 3.: Ważniejsze zabytki Gminy Niechlów

Miejscowość	Obiekt	Wiek
Bartodzieje	Cmentarz poewangelicki	XIX
Bełcz Wielki	Zespół pałacowo-folwarczny	XIX
	Pałac	XIX
	Park pałacowy	XIX
	Gorzelnia	XX
Głobice	Cmentarz poewangelicki	XIX/XX
	Zespół folwarczny	XIX
	Park podworski	XIX
Karów	Cmentarz poewangelicki	XIX
	Dwór	XIX
	Park podworski (relikt)	XIX
Klimontów	Willa - rezydencja	XX
	Dom zarządcy	XIX
	Budynek gospodarczy(ruina)	XIX
Łękanów	Cmentarz poewangelicki	XIX/XX
	Dwór	XIX
	Park dworski	XIX
	Młyn	XIX/XX
Miechów	Dwór	XIX
	Park	XIX
Naratów	Kaplica	XVIII
	Cmentarz rzymsko-katolicki	XIX
	Dwór	XVIII
	Park podworski	XIX
	Dworzec PKP	XX
	Szkoła	XX
Niechlów	Cmentarz poewangelicki	XVIII/XIX
	Park miejski	XIX
	Zabudowania PPZ	XX
	Szkoła podstawowa	XX
	Zespół folwarczny	XIX

Siciny	Kościół par. św. Marcina	XVIII
	Cmentarz rzymsko-katolicki	XVIII
	Pałac	XVIII
	Brama wjazdowa	XVIII
	Zabudowania folwarczne	XVIII
	Plebania	XIX
	Szkoła	XX
Szaszorowice	Cmentarz rzymsko-katolicki	XIX
	Pałac	XX
	Brama wjazdowa	XIX
	Zabudowania folwarczne	XIX
	Park pałacowy	XX
Świerczów	Cmentarz poewangelicki	XIX
Tarpno	Dwór	XIX
	Relikt parku	XIX
Wągroda	Cmentarz poewangelicki	XIX
	Kościół fil. P.W. NMP	XX
	Szkoła	XX
Wroniniec	Kościół(ruina)	XVII
	Cmentarz poewangelicki	XVI
	Kaplica grobowa rodziny von Hocke	XVII
	Dwór	XVIII
	Park podworski	XIX
	Szkoła	XX
Wronów	Budynek byłej szkoły podstawowej	XX
Żabin	Kościół św. Michała Archanioła	XIII/XIV
	Dzwonnica	XVIII
	Cmentarz ewangelicki	XIV
	Cmentarz ewangelicki	XIX/XX
Żuchlów	Kościół parafialny	XIX
	Plebania	XIX
	Cmentarz poewangelicki	XIX
	Cmentarz rzymsko-katolicki	XX
	Zespół folwarczny	XIX
	Pałac	XIX
	Brama wjazdowa	XIX
	Oficyna pałacowa	XIX

Dodatkowo na terenie Gminy Niechlów występuje wiele stanowisk archeologicznych. Zgodnie z miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Niechlów na terenie stanowisk archeologicznych ochronie podlegają wszelkie obiekty podziemne i pojedyncze znaleziska oraz odkryte podczas remontów detale architektoniczne. Ponadto dla terenów, stanowisk archeologicznych ustala się następujące wymogi konserwatorskie wszelkie zamierzenia inwestycyjne wymagają przeprowadzenia ratowniczych badań archeologicznych, przed uzyskaniem

pozwolenia na budowę (a dla robót niewymagających pozwolenia na budowę - przed realizacją inwestycji, tj. przed uzyskaniem zaświadczenia potwierdzającego akceptację przyjęcia zgłoszenia wykonywania robót budowlanych) należy uzyskać pozwolenie Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na przeprowadzenie ziemnych robót budowlanych na terenie zabytkowym w trybie prac konserwatorskich, które polegają na przeprowadzeniu wyprzedzających ratowniczych badań archeologicznych metodą wykopaliskową, przez uprawnionego archeologa, należy wyłączyć spod ewentualnego zalesienia obszary stanowisk archeologicznych, Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Gminy Niechlów na terenie gminy istnieją 22 stanowiska archeologiczne. Szczegółową liczbę występujących stanowisk z podziałem na poszczególne miejscowości gminy prezentuje poniższa tabela.

Tabela Nr 4.: Stanowiska archeologiczne Gminy Niechlów

Lp.	Miejscowość	Ilość stanowisk archeologicznych [sztuk]
1.	Bartodzieje	3
2.	Bełcz Wielki	4
3.	Bogucin	2
4.	Głobice	4
5.	Karów	6
6.	Lipowiec	11
7.	Łękanów	19
8.	Masełkowie	5
9.	Miechów	27
10.	Naratów	16
11.	Niechlów	14
12.	Siciny	40
13.	Szaszorzowice	19
14.	Świerczów	8
15.	Tarpno	3
16.	Wągróda	5
17.	Wioska	31
18.	Wroniniec	5
19.	Wronów	45
20.	Zakrzów	5
21.	Żabin	4
22.	Żuchlów	24

Źródło: Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Niechlów

Szczegółowe informacje dot. istniejących stanowisk archeologicznych w gminie zawiera miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Niechlów.

Na terenie gminy Niechlów archeolodzy przebadali dwa wczesno- średniowieczne grodziska pierścieniowate z okresu plemiennego: w Bartodziejach i Lipowcu. Pierwsze z nich znajdujące się w międzywału rzeki Barycz, około 700 metrów na północ od zabudowań wsi datowane jest na IX-X wiek. Drugie, w Lipowcu, w sąsiedztwie pól uprawnych, nad wyschniętym korytem rzeki, około 700 metrów na zachód od zabudowań wsi datuje się na IX – XI wiek. Oba grodziska, przy odpowiednim zagospodarowaniu mogą stanowić niezwykłą atrakcję turystyczną. Pozostałości po późnośredniowiecznych gródkach stożkowatych w Naratowie i Żuchlowie są dziś trudno uchwytnie ze względu na współczesną zabudowę, skalę zniszczenia i trudne położenie w terenie.

Wśród zespołów pałacowo-folwarcznych i dworsko-folwarcznych położonych na terenie gminy Niechlów niewątpliwie wyróżnia się, powstały na początku XX wieku, okazały zespół pałacowo-folwarczny w Bełczu Wielkim, będący siedzibą dużego fideikomisu. Do zespołu pałacowo-folwarcznego, oprócz w/w pałacu z parkiem, należały liczne obiekty gospodarcze, min.: stajnia z

1910 r., obora z 1908 r., spichlerz z 1910 r., gorzelnia z 1908 r. oraz zabudowania mieszkalne. Zespół pałacowo-folwarczny jest zdecydowaną dominantą architektoniczną miejscowości. Bezsprzecznie najcenniejszy na tym obszarze jest folwarczny zespół pocysterski w Sicinach, z reprezentacyjnym późnobarokowym pałacem, wzniesionym w latach 40-tych XVIII wieku wg. projektów Marcina Franza i Karola Marcina Franza. Jednak większość zespołów pałacowo-folwarcznych na terenie gminy Niechlów to niewielkie założenia z częścią rezydencjonalną podkreśloną niewielkim parkiem krajobrazowym. Jako przykład wymienić tu można Karów, Miechów czy Szaszorowice.

Niewątpliwie swój znaczący udział w historii gminy Niechlów ma miejscowość Żabin. Znajduje się tam kościół p.w. św. Michała Archanioła, który pochodzi prawdopodobnie z połowy XIII wieku. Pierwsze o nim wzmiankowanie rejestrowane jest z roku 1326. Jest to budowla jednonawowa, wczesnogotycka, murowana z cegły o charakterze sakralno – obronnym. Obok kościoła znajduje się zabytkowa, drewniana dzwonnica z końca XVIII wieku o konstrukcji słupkowej.

Natomiast w miejscowości Wągroda znajduje się neogotycki kościół, wzniesiony w 1905 r. jako ewangelicki. Obecnie jest świątynią katolicką p.w. Wniebowzięcia NMP. Jego bryła z wieżą przykrytą ostrosłupowym hełmem stanowi dominantę wysokościową miejscowości.

Jedną z większych miejscowości w gminie jest Wroniniec, gdzie najwartościowszymi obiektami zabytkowymi są ruiny ewangelickiego kościoła, datowanymi na początek XVII w. (obiekt rejestrowy), wraz z cmentarzem ewangelickim z XVII w. oraz kaplicą nagrobną rodziny von Hocke (obiekt rejestrowy), zespół dworsko-folwarczny z rejestrowym pałacem z początku XVIII w. i licznymi zabudowaniami gospodarczymi.

Należy zwrócić także uwagę na tereny Żuchłowa, gdzie znajduje się Kościół parafialny Zesłania Ducha Św. wraz z plebanią, zespół pałacowo-folwarczny, grodzisko oraz wiatrak-koźlak, pochodzący z II poł. XIX w.

Na terenie gminy występuje dużo zabudowań mieszkalno-zagrodowych o interesujących formach, z pozostałościami ciekawych detali architektonicznych. Gmina Niechlów posiada bogaty potencjał kulturowy, bogate historycznie zasoby materialne tych terenów stanowią bardzo mocny atut gminy.

3.4 Infrastruktura

3.4.1 Zaopatrzenie w wodę

Gmina Niechlów należy do obszarów o dość wysokim stopniu scentralizowanego zaopatrzenia w wodę z lokalnych sieci wodociągowych. Do sieci wodociągowej podłączonych jest ponad 92% mieszkańców gminy. Brak jest natomiast dostatecznej infrastruktury kanalizacyjnej służącej odprowadzaniu ścieków. Gospodarka wodno - ściekowa administrowana jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszaniowej i Wodociągów, ul. Szkolna 23, 56-215 Niechlów.

Tabela Nr 5.: Urządzenia sieci wodociągowej w Gminie

URZĄDZENIA SIECIOWE				
Wodociągi	Jedn. miary	2012	2013	2014
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	51,3	51,3	51,3
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	51,3	51,3	51,3

długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy, eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	km	51,3	51,3	51,3
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1105	1107	1114
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dm ³	125,5	125,5	126,5
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	4843	4778	5046
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m ³	24,3	24,4	24,8
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	24,3	24,4	24,8

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku w Gminie Niechlów z sieci wodociągowej korzystało 5046 osób. Gospodarstwom domowym dostarczano 126,5 dm³ wody poprzez 1114 szt. połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Gmina Niechlów jest w całości zwodociągowana. Woda pitna pochodzi z ujęcia wód podziemnych w Miechowie. w tamtejszej stacji przechodzi proces uzdatniania, a następnie jest tłoczona przez zestawy podwyższonego ciśnienia i rozprowadzana przez system wodociągowy z przepompownią w Naratowie i hydrofornią w Łękanowie, do wszystkich miejscowości w gminie. System obsługuje także pięć miejscowości w gminie Góra. Dodatkowo na terenie gminy znajdują się niewykorzystywane obecnie ujęcia wody, mogące stanowić rezerwę systemu. Jest to studnia w Łękanowie oraz dawne ujęcia zakładowe w Sicinach, Niechlowie i Świerczowie. Wydajności ujęć i ich rezerwa jest wystarczająca dla pokrycia obecnego zapotrzebowania. Stan sieci wodociągowej w większości wsi jest dobry, posiadają one przewody z polietylenu. Jedynie we Wronowie, Sicinach, Łękanowie, Naratowie, Miechowie, Wronińcu i Niechlowie (wyłączając Klimontów) woda rozprowadzana jest starymi rurami metalowymi. W tych wsiach istnieje potrzeba remontu lub wymiany odcinków sieci, a także niektórych przyłączy. Dodatkowo na terenie gminy funkcjonuje Zakład Przetwórstwa Ziemniaczanego, który pobiera wodę do produkcji z własnego ujęcia wód podziemnych w Niechlowie, natomiast do wstępnej obróbki technologicznej (np. płukania) wykorzystuje wodę pobieraną bezpośrednio z rzeki Baryczy. Szczegółowe dane dot. eksploatowanego ujęcia wód podziemnych w Miechowie przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 6.: Ujęcia wód podziemnych na terenie Gminy Niechlów

Lokalizacja	Ilość czynnych studni	Głębokość studni [m]	Wydajność [m ³ /h]	Średni pobór wód [m ³ /d]	Faktyczny pobór wody ogółem [m ³ /rok]	Cele poboru wód	Ważność pozwolenia
Ujęcie wody Miechów	3 studnie	51 m	70	średnio 1.100	ok. 300 tys. m ³	Bytowo-gospodarcze mieszkańców, potrzeby własne SUW	31.12.2029 r.

Zgodnie z dokumentem pn. „Prognoza oddziaływania na środowisko zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Niechlów I” na analizowanym terenie utworzono jedną strefę ochronną pośrednią wewnętrzną i zewnętrzną ustaloną tylko dla ujęcia wody podziemnej w Niechlowie. Dodatkowo żaden z terenów oprócz terenu oznaczonego w miejscowym planie symbolem R(1) nie leży w strefach ujęć wody oraz żadnych innych strefach, które miałyby wpływ na ich ograniczone użytkowanie. Teren oznaczony jako R(1) zlokalizowany w Niechlowie znajduje się

strefie ochronnej pośredniej zewnętrznej dla której określa się wymogi i zakazy zgodnie z przepisami szczególnymi. Ochrona pośrednia zewnętrzna zapewnia ochronę jakościową i ilościową wód podziemnych i podobnie, jak w ochronie wewnętrznej, istnieje na jej terenie zakaz prowadzenia działalności, która mogłaby przyczynić się do zmniejszenia zasobów lub zanieczyszczenia wody w ujęciu.

Proces wodociągownia na terenie gminy został zakończony.

Wszystkie miejscowości posiadają sieć wodociągową. Wraz z wyznaczeniem nowych obszarów zabudowy konieczne jest podjęcie działań zmierzających do jak najszybszej rozbudowy sieci wodociągowej, zwiększania jej niezawodności, obniżania awaryjności i strat ilości wody oraz zapewnienia odpowiedniej ilości wody dla celów przeciwpożarowych określonej w przepisach dotyczących zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych. Kolejne inwestycje wodociągowe na terenie gminy zakładają modernizację i wymianę wyeksploatowanej sieci. Przyczyną ograniczenia zużycia wody w gminie może być urealnienie opłat za pobór wody oraz stawek eksploatacyjnych w gospodarce komunalnej, przy równoległym wprowadzeniu liczników wody. Zużycie wody w gosp. domowych

Zużycie wody w gospodarstwach domowych wynosiło 24,8 m³ wody/mieszkańca. Obserwować można stałą tendencję i utrzymanie wskaźników zużycia.

3.4.2 Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Tabela Nr 7.: Charakterystyka korzystania z sieci kanalizacji sanitarnej

Kanalizacja	Jedn. miary	2012	2013	2014
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	14,1	14,1	14,1
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	321	325	336
ścieki odprowadzone	dam ³	167	165,0	154,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	4291	4245	4265
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	4318	4272	4333

Ścieki z terenu Gminy Niechlów winny być odprowadzane są za pomocą systemów kanalizacji sanitarnej. Brak dostatecznie rozwiniętej infrastruktury odprowadzającej ścieki jest jednym z większych problemów na terenie gminy. Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Niechlów skanalizowane są tylko dwie miejscowości Niechlów oraz częściowo Naratów. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest około 1,2 % ludności, a długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi tylko 3,2 km. Zgodnie z danymi GUS w 2010 roku około 62 mieszkańców korzystało z sieci kanalizacyjnej. Szczegółowe informacje dotyczące długości sieci kanalizacyjnej oraz stopnia skanalizowania gminy przedstawiono w tabeli 7.

Tabela Nr 8.: Oczyszczalnia ścieków w Gminie Niechlów

Oczyszczalnia Ścieków				
Lokalizacja	Użytkownik	Typ oczyszczalni	Przepustowość/ RLM [m ³ /d]	Ilość wytworzonych osadów [Mg]
Niechlów	ZGKMiw	Mechaniczno-biologiczna	200	1

Naratów	ZGKMiw	Mechaniczno-biologiczna	160	0,5
---------	--------	-------------------------	-----	-----

Zródło: Urząd Gminy Niechlów (stan na dzień 31.12.2011 r.)

Ścieki bytowo-gospodarcze z terenów gminy gdzie brak jest funkcjonującej sieci kanalizacyjnej gromadzone są w indywidualnych zbiornikach bezodpływowych, skąd są okresowo wywożone wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków. Jednak nie wszystkie budynki mieszkalne posiadają zbiorniki bezodpływowe, a wiele z istniejących jest nieszczelnych, w związku, z czym istnieje możliwość spływu części ścieków bezpośrednio do rowów. Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Niechlów na terenie gminy eksploatowanych jest 477 sztuk zbiorników bezodpływowych. Podmiotami gospodarczymi odpowiedzialnymi za opróżnianie zbiorników bezodpływowych zlokalizowanych w gminie w 2011 roku były Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Wodociągów w Niechlowie oraz Technika Komunalna „Tekom” Sp. z o.o.

Obecny stan sieci kanalizacyjnej na terenie gminy nie gwarantuje dostatecznej przepustowości. Rozwój przestrzenny gminy w najbliższych latach pociągnie za sobą zwiększone zapotrzebowanie na wodę, a tym samym proporcjonalny będzie wzrost wytwarzanych ścieków. W związku z tym konieczny jest harmonijny rozwój sieci kanalizacji sanitarnej dostosowany do zachodzących zmian. Pozostałe tereny gminy przewidziano do skanalizowania urządzeniami asenizacji indywidualnej, głównie za pomocą przydomowych oczyszczalni ścieków. Dodatkowo należy przewidzieć odprowadzanie ścieków deszczowych z utwardzonych terenów zakładów przemysłowych i użyteczności publicznej oraz z terenów narażonych na zanieczyszczenia (np. stacje benzynowe, parkingi itp.). W celu usunięcia zawiesiny i substancji ropopochodnych wyloty kanalizacji deszczowej powinny posiadać podczyszczalnie wód deszczowych, składające się, co najmniej z osadnika i separatora. Przy odprowadzaniu ścieków deszczowych z terenów zanieczyszczonych (stacje benzynowe, parkingi, itp.) należy przewidywać wykonanie podczyszczalni wód deszczowych w celu usunięcia zawiesiny i substancji ropopochodnych.

System gospodarki ściekowej gminy opiera się na dwóch mechaniczno - biologicznych oczyszczalniach ścieków, znajdujących się w miejscowości Niechlów oraz Naratów. Odbiornikiem oczyszczalni ścieków w m. Niechlów oraz m. Naratów jest rzeka Wiewiernica, tj. Niechlów (km 1+750), Naratów (km 7+878). Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w oczyszczalniach eksploatowanych na terenie Gminy Niechlów oraz charakterystykę gospodarki ściekowej prezentują poniższe tabele.

Tabela Nr 9.: Charakterystyka ścieków oczyszczanych na terenie Gminy Niechlów

Ścieki oczyszczane w ciągu roku	Jedn. miary	2012	2013	2014
odprowadzone ogółem	dam3	18,0	18,0	18,0
oczyszczane łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dwożonymi	dam3	27	27	27
oczyszczane razem	dam3	18	18	18
oczyszczane biologicznie	dam3	18	18	18
oczyszczane biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków ogółem	%	100,0	100,0	100,0

Tabela Nr 10.: Oczyszczone ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku

Oczyszczone ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	dam3	144,0	91,0	127,0

ogółem na 1 mieszkańca	m ³	27,9	17,7	24,9
ogółem na 1 km ² powierzchni	dam3	1,0	0,6	0,8
oczyszczane razem	dam3	18	18	18
oczyszczane biologicznie	dam3	18	18	18
nieoczyszczane razem	dam3	126,0	73,0	109,0
nieoczyszczane odprowadzone z zakładów przemysłowych	dam3	126	73	109
oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczenia	%	12,5	19,8	14,2

Tabela Nr 11.: Korzystający z instalacji w % ogółu ludności

Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem				
wodociąg	%	93,9	93,9	98,7
kanalizacja	%	8,1	9,0	11,9

3.4.3 Odpady komunalne

W ramach uruchomionego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi właściciele nieruchomości zamieszkałych i częściowo zamieszkałych z terenu gminy uzyskali możliwość selektywnego zbierania odpadów.

System gospodarki odpadami na terenie Gminy Niechlów oparty jest na zbiórce odpadów komunalnych gromadzonych selektywnie i nieselektywnie. Zadania z zakresu zbierania odpadów komunalnych realizowane są przez firmy posiadające stosowne zezwolenia na zbiórkę odpadów. Około 95% mieszkańców Gminy Niechlów objętych jest systemem zbierania odpadów komunalnych. Przeważającą część odpadów wytwarzanych na terenie gminy stanowią odpady komunalne. Odpady przemysłowe ze względu na brak dużych zakładów produkcyjnych stanowią niewielki odsetek ogólnej liczby odpadów i trafiają do strumienia odpadów komunalnych. Ich źródłem są niewielkie zakłady usługowe i handlowe

Do września 2012 roku odpady zebrane z terenu Gminy Niechlów były kierowane na gminne składowisko odpadów w miejscowości Wronów. Zarządcą składowiska jest Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszaniowej i Wodociągów w Niechlowie. Przedmiotowe składowisko nie przyjmuje już odpadów od dnia 15.09.2012 r. zgodnie z ustawą z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 897, z późn. zm.) oraz WPGO Województwa Dolnośląskiego 2012. Od połowy września odpady zebrane z terenu gminy kierowane są do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w Rudnej Wielkiej, 56-210 Wąsosz. Podmiotem prowadzącym instalację jest CHEMEKO - SYSTEM Sp. z o. o. Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych ul. Jerzmanowska 4-6, 54-519 Wrocław.

Aktualnie gmina jest w trakcie zmiany docelowej Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych. Przewidziane jest korzystanie z instalacji w woj. lubuskim od III kwartału 2016 r. po zakończeniu procedur zmiany Krajowego Planu Gospodarki Odpadami.

Nie stwierdza się obecnie braku możliwości technicznych dla poprawnego funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy.

3.4.4 Gazyfikacja i zaopatrzenie w ciepło

W Gminie Niechlów nie funkcjonuje żaden zorganizowany system zaopatrzenia w ciepło. Sposób ogrzewania budynków opiera się na wykorzystaniu lokalnych źródeł ciepła - kotłowni lokalnych, przemysłowych i indywidualnych, zasilanych tradycyjnymi nośnikami energii. W celu ograniczenia szkodliwej emisji spalin na terenie gminy w przyszłych latach planuje się wykonać szereg prac modernizacyjnych źródeł ciepła oraz stopniowej ich wymiany na zasilane paliwem ekologicznym. Kolejnym krokiem do stworzenia ekologicznie czystego obszaru powinno stać się wykorzystywanie alternatywnych źródeł ciepła w postaci geotermiki ziemi, pomp ciepłych, a także kolektorów słonecznych.

Zaopatrzenie terenu województwa dolnośląskiego w wysokometanowy gaz ziemny odbywa się z krajowego systemu przesyłowego, gazociągami wysokiego ciśnienia. Dolnośląska Spółka Gazownictwa rozprowadza na terenie swojego działania następujące rodzaje gazu: GZ- 50 (aktualne oznaczenie E), GZ-41,5 (aktualne oznaczenie Lw) oraz GZ-35 (aktualne oznaczenie Ls). System Dystrybucyjny Dolnośląskiej Spółki Gazownictwa współpracuje aktualnie tylko z systemem przesyłowym obsługiwany przez Operatora Systemu Przesyłowego Gaz-System. W systemie gazu GZ-50 gaz jest dostarczany do sieci dystrybucyjnej przez 157 punktów zakupowych - punktów wejścia. Punkty zlokalizowane są na odpięciach z gazociągów przesyłowych. W systemie gazu GZ-41,5 gaz jest dostarczany do sieci dystrybucyjnej przez 53 punkty zakupowe - punkty wejścia. Punkty zlokalizowane są na odpięciach z gazociągów przesyłowych. W systemie gazu GZ-35 gaz jest dostarczany do sieci dystrybucyjnej przez 3 punkty zakupowe - punkty wejścia. Punkty zlokalizowane są na odpięciach z gazociągów przesyłowych. Dolnośląska Spółka Gazownictwa nie posiada punktów dostaw bezpośrednich z gazociągów kopalnianych. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego całkowita długość eksploatowanej sieci gazowej przesyłowej na terenie Gminy Niechlów na koniec 2010 roku wynosiła 25,299 km. Gospodarstwa domowe, które nie są podłączone do sieci gazowej korzystają z butli bądź zbiorników napełnianych gazem płynnym.

W 2008 roku wydano koncesję Ministra Środowiska nr 30/2008/p na poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarze Góra, położonym na terenie następujących gmin: Jemielno, Niechlów oraz miast i gmin: Góra, Wąsosz w województwie dolnośląskim. Koncesja obejmuje także tereny województwa wielkopolskiego (gmina Świąciechowo, miasto i gmina: Krobica, Ponieć, Rydzyna, Rawicz oraz Bojanowo) oraz tereny województwa lubuskiego (miasto i gmina: Wschowa i Szlichtyngowa). Celem prac poszukiwawczych i rozpoznawczych jest udokumentowanie w ww. obszarze złóż gazu ziemnego, zgodnie z kryteriami bilans owalności dla dokumentowania złóż gazu ziemnego. W ramach udzielonej koncesji na terenie Gminy Niechlów dokonano otworu wiertniczego Siciny-2. Dodatkowo w 2012 r. firma, której została udzielona ww. koncesja przystąpiła do kolejnego etapu prac poszukiwawczych, czyli wykonywania badań sejsmicznych 3D. Program prac sejsmicznych został przygotowany w taki sposób aby uzyskać jak najwięcej informacji na temat budowy geologicznej regionu a szczególności strefy wokół otworu Siciny-2. Obszar prac sejsmicznych wynosił 95km², w tym 69,57km² położonych w granicach Gminy Niechlów.

Tabela Nr 12.: Charakterystyka infrastruktury korzystania z gazu

Sieć gazowa	Jedn. miary	2012	2013	2014
długość czynnej sieci ogółem w m	m	25299	25299	25299
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	25299	25299	25299
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	0,0	0,0	0,0

Zgodnie z informacją PGNIG (operator gazociągów), dopóki nie będzie większego zapotrzebowania na gaz w gospodarce na terenie gminy, mieszkańcy nie mogą liczyć na inwestycję budowania sieci przesyłowej dostarczania gazu do ich mieszkań.

3.4.5 Transport i komunikacja

Na terenie Gminy Niechlów istnieje dość dobrze rozbudowana sieć dróg. Główne powiązania z województwem i krajem zapewnia sieć dróg wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych. Przez gminę przebiegają bezpośrednio drogi wojewódzkie o dużym natężeniu ruchu, tj. droga wojewódzka nr 305 relacji granica województwa - Wroniniec (skrzyżowanie z drogą wojewódzką nr 324), droga wojewódzka nr 324 relacji granica województwa - granica województwa oraz droga wojewódzka nr 330 relacji Rzeka Odra - Luboszyce (skrzyżowanie z drogą wojewódzką nr 323). Ponadto przez teren gminy przebiega szereg dróg powiatowych oraz gminnych, które umożliwiają swobodną komunikację z sąsiednimi gminami. Uzupełnieniem sieci drogowej gminy są drogi wewnętrzne znajdujące się we władaniu ANR, rzadziej innych jednostek lub osób prywatnych, oraz drogi techniczne znajdujące się w pasach wałów przeciwpowodziowych. Poza drogami na terenie osiedli oraz głównymi szlakami łączącymi sąsiednie wsie, istniejące drogi w zasadzie nie są modernizowane ani konserwowane. Szacuje się również, że około 72,25 km dróg gruntowych zostało zlikwidowanych. Do zaorywania dróg dochodziło zazwyczaj wówczas, gdy pola po obu stronach drogi należały do jednego użytkownika.

Szczegółową charakterystykę sieci dróg gminnych na terenie Gminy Niechlów przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 13.: Sieć dróg gminnych na terenie Gminy Niechlów

Lp.	Numer drogi	Przebieg odcinka	Długość [km]
1.	000601D	Siciny - Czerlejewo	4,325
2.	000602D	Tarpno - Łagiszyn	0,715
3.	000603D	Tarpno - Bogucin	2,100
4.	000604D	Naratów - Żuchłów	2,845
5.	000605D	Wroniniec - Naratów	0,846
6.	000606D	Żuchłów - wysypisko śmieci	0,437
7.	000607D	Żuchłów - Miechów	2,500
8.	000608D	Żuchłów - droga przez wieś	2,338
9.	000609D	Siciny - droga przez wieś (tylna)	1,194
10.	000610D	Siciny - droga do cmentarza	0,404
11.	000611D	Siciny - Dom Strażaka	0,143
12.	000612D	Łękanów - droga przez wieś (GS)	0,973
13.	000613D	Łękanów - łącznik do GS	0,058
14.	000614D	Karów - przez wieś	0,570
15.	000615D	Wroniniec - wysypisko śmieci	0,535
16.	000616D	Wroniniec - przez wieś (boczna)	0,825
17.	000617D	Wroniniec - przez wieś	0,304
18.	000618D	Świerczów - przez wieś	0,200
19.	000619D	Niechlów ul. Dworcowa	0,440
20.	000620D	Niechlów ul. Szkolna	0,429
21.	000621D	Niechlów ul. Krótka	0,209
22.	000622D	Niechlów ul. Tylna	0,343
23.	000623D	Niechlów - Żabin	3,607
24.	000624D	Siciny - Wronów	2,225
25.	000625D	Masełkowice - Luboszyce	2,500
26.	000626D	Łękanów - Kowalewo	3,440

Źródło: Urząd Gminy Niechlów (stan na dzień 31.12.2011 r.)

3.4.6 Budynki i mieszkania

Budynki na terenie gminy zostały w większości wybudowane przed rokiem 1918. Takie budynki stanowią 55% (50% izb), a budynki z lat 1918-1944 stanowią 34% (19% izb). Generalnie przeważają budynki stare, w złym stanie technicznym, zawilgocone, brak izolacji pionowych i poziomych. Dachy w 80% kwalifikują się do remontów kapitalnych. W złym stanie są stolarki okienne oraz stropy i tynki. Ocenia się, iż 5% budynków należy przeznaczyć do rozbiórki.

W Gminie Niechlów w 2014 roku znajdowało się 1558 mieszkań. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań wynosiła 125 607 m². Notuje się tutaj wzrost wynikający głównie z adaptacji powierzchni w lokalach istniejących, a nie z samego wzrostu ilości mieszkań.

Tabela Nr 14.: Zasoby mieszkaniowe Gminy Niechlów

Zasoby mieszkaniowe Gminy	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem				
mieszkania	-	1552	1555	1558
izby	-	6123	6143	6157
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	124878	125324	125607
Budynki mieszkalne w gminie				
ogółem	-	1073	1076	1078

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Przeciętna powierzchnia 1 mieszkania wyniosła 80,6 m² i była większa od średniej wojewódzkiej wynoszącej 66,9 m². Powierzchnia ta jest wielkością stałą.

Tabela Nr 15.: Wskaźniki charakteryzujące zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki	Jedn. miary	2012	2013	2014
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	80,5	80,6	80,6
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	24,2	24,6	24,6
mieszkania na 1000 mieszkańców	-	301,0	305,7	304,7

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Jak wynika z danych zamieszczonych w tabeli poniżej 95,4% mieszkań w Gminie Niechlów jest podłączonych do sieci wodociągowej, 84,3% posiada łazienkę a 71,5% centralne ogrzewanie. Wskaźniki te są wartościami niepodlegającymi istotnym zmianom w ostatnich latach.

Tabela Nr 16.: Wyposażenie mieszkań w instalacje (wskaźniki)

Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań	Jedn. miary	2012	2013	2014
na wsi				
wodociąg	%	95,4	95,4	95,4
łazienka	%	84,2	84,2	84,3
centralne ogrzewanie	%	71,4	71,4	71,5

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela Nr 17.: Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne

Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne	Jedn. miary	2012	2013	2014
---	-------------	------	------	------

wodociąg	-	1480	1483	1486
ustęp splukiwany	-	1389	1392	1395
łazienka	-	1307	1310	1313
centralne ogrzewanie	-	1108	1111	1114

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Budynki użyteczności publicznej

Na obszarze gminy znajdują się budynki użyteczności publicznej o zróżnicowanym przeznaczeniu, wieku i technologii wykonania. Na potrzeby niniejszego opracowania, jako budynki użyteczności publicznej przyjęto obiekty zlokalizowane na terenie gminy będące własnością Gminy, administrowane przez użytkowników lub zarządców. Na terenie gminy występują budynki własności gminnej: m.in. budynki oświatowe zlokalizowane w miejscowości : Niechlów, Naratów, Siciny, budynki świetlic wiejskich w 19 miejscowościach gminy, budynek Urzędu Gminy Niechlów, Gminnego Ośrodka Kultury w Niechlowie, Filia biblioteczna w Sicinach.

3.5 Ochrona środowiska

3.5.1 Zanieczyszczenie atmosfery

O jakości powietrza na danym obszarze decyduje zawartość w nim różnorodnych substancji, których koncentracja jest wyższa od warunków naturalnych. Poziomy stężenie zanieczyszczeń w powietrzu wynikają bezpośrednio z wielkości emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz warunków meteorologicznych. Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego możemy podzielić na:

- a) źródła naturalne - wulkany, pożary lasów, bagna wydzielające m.in. metan, gleby, skały ulegające erozji, tereny zielone, z których pochodzą pyłki roślinne, pył kosmiczny;
- b) źródła antropogeniczne - wywołane działalnością człowieka, tj.:
 - procesy energetycznego spalania paliw oraz przemysłowych procesów technologicznych, odprowadzających substancje do powietrza emitorem (kominem) w sposób zorganizowany. Są to tzw. punktowe źródła emisji,
 - emisje ze źródeł ruchomych związanych z transportem pojazdów samochodowych i paliwami, tzw. emisja liniowa,
 - emisje związane z ogrzewaniem mieszkań w sektorze komunalno - bytowym tzw. emisja powierzchniowa.

Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, ocena jakości powietrza oparta jest na klasyfikacji stref w województwie. Mechanizm ten ma na celu utrzymać dotychczasową jakość powietrza na obszarach, gdzie jest ona dobra oraz pomóc w osiągnięciu standardów jakości powietrza poprzez działania techniczne i organizacyjne tam, gdzie jakość powietrza jest zła. Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 3 marca 2008 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu, rocznej ocenie podlegają następujące substancje:

- SO₂, NO₂, NO_x, CO, C₆H₆, PM10, Pb - dla tych związków obowiązują poziomy dopuszczalne substancji w powietrzu,
- Ozon oraz zawarte w pyle (PM10) zanieczyszczenia: As, Cd, Ni oraz B(a)P - dla tych związków obowiązują poziomy docelowe substancji w powietrzu,
- Ozon podlegający ocenie pod kątem poziomu celu długoterminowego.

Na terenie Województwa Dolnośląskiego ocenie podlegają wszystkie substancje ujęte w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz

pył drobny PM_{2,5} (zgodnie z zaleceniami Ministra Środowiska oraz wytycznymi GIOŚ). Oceny jakości powietrza dokonuje się oddzielnie uwzględniając kryteria ustanowione ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz kryteria ustanowione ze względu na ochronę roślin.

Ocenę jakości powietrza względem ochrony zdrowia prowadzi się dla zanieczyszczeń: SO₂, NO₂, PM_{2,5}, PM₁₀, Pb, C₆H₆, CO, As (PM₁₀), B(a)P (PM₁₀), Cd (PM₁₀) oraz Ni (PM₁₀). Dla ww. zanieczyszczeń ocenę jakości powietrza pod względem ochrony zdrowia prowadzi się na terenie „strefy dolnośląskiej”, na której znajduje się Gmina Niechlów. Wyniki dotyczące jakości powietrza atmosferycznego na terenie „strefy dolnośląskiej” odniesione do kryterium względem ochrony zdrowia przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 18.: Ocena zanieczyszczeń pod kątem ochrony zdrowia w 2011 roku

Symbol klasy wynikowej dla „strefy dolnośląskiej” - ochrona zdrowia										
SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}	C ₆ H ₆	CO	Pb (PM ₁₀)	As (PM ₁₀)	B(a)P (PM ₁₀)	Cd (PM ₁₀)	Ni (PM ₁₀)
A	A	C	A	A	C*	A	A	C	A	A

* wg krajowych norm dla uzdrowisk

Źródło: Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2011 roku

Zgodnie z oceną jakości powietrza atmosferycznego, dla większości zanieczyszczeń, jakość powietrza na terenie Gminy Niechlów, która należy do „strefy dolnośląskiej” można opisać symbolem klasy A, tj. stężenia powyższych związków nie przekraczają poziomów dopuszczalnych oraz docelowych. Wyjątek stanowi pomiar stężenia tlenu węgla, benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ oraz stężenie pyłu zawieszonego PM₁₀.

We wszystkich stacjach pomiarowych rejestrowany poziom tlenu węgla w sezonie grzewczym był wyższy niż w sezonie pozagrzewczym. W 2011 r. na terenie województwa dolnośląskiego stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu 8- godzinnego tlenu węgla w stacji pomiarowej w Jeleniej Górze - Cieplicach, położonej na terenie obszaru ochrony uzdrowiskowej. W pozostałych stacjach pomiarowych maksymalne stężenia 8-godzinne wynosiły od 14% na terenach podmiejskich Głogowa do 42% normy w Wałbrzychu. Analizując zmiany poziomu zanieczyszczenia powietrza tlenkiem węgla w wieloletni (2005-2011) większość stacji nie wykazuje wyraźnego trendu wzrostowego lub spadkowego. Wyraźne zmniejszenie stężeń zanotowała stacja komunikacyjna we Wrocławiu, natomiast systematyczny wzrost stężeń średniorocznych od 2009 r. widoczny jest w Jeleniej-Górze - Cieplicach.

Podobnie jak w latach ubiegłych, ocena jakości powietrza wykonana w 2011 r. wykazuje liczne obszary przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ w całym województwie dolnośląskim (za wyjątkiem stacji Czerniawy). Notowane wielkości stężeń średniorocznych kształtowały się w zakresie 70% na stacji pomiarowej w Czerniawie do 1220% normy na stacji pomiarowej w Szczawnie Zdroju przy ul. Kopernika. Głównym potencjalnym źródłem przekroczeń jest emisja powierzchniowa, pochodząca głównie z ogrzewania mieszkań oraz niekorzystnych warunków meteorologicznych związanych z niskimi temperaturami powietrza w sezonie zimowym i towarzyszące im stany inwersyjne atmosfery. Strefa dolnośląska została zaklasyfikowana do klasy C, co jest równoznaczne z koniecznością podjęcia przez Marszałka Województwa działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem tego zanieczyszczenia, tj. opracowania Programu Ochrony Powietrza (POP). Terminem osiągnięcia docelowego poziomu benzo(a)pirenu w powietrzu to rok 2013 rok, ustalony zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

Dodatkowo w 2011 roku zanotowano przekroczenia dopuszczalnej liczby przekroczeń normy średniodobowej dla PM₁₀ na stanowiskach w województwie dolnośląskim. Strefę dolnośląską

można opisać symbolem klasy C. Przyczyną tak wysokiego poziomu pyłu PM10 w powietrzu było wzmożone spalanie paliw do celów grzewczych powodujące zwiększoną emisję zanieczyszczeń do powietrza. Niekorzystne warunki meteorologiczne (niska temperatura powietrza, prędkości wiatru poniżej 1,5 m/s oraz wystąpienie inwersji temperatury) powodowały kumulowanie się zanieczyszczeń w przyziemnej warstwie atmosfery. W przypadku pyłu zawieszonego PM10 przekroczenia średniodobowej wartości normatywnej występują głównie w sezonie grzewczym - na terenach miejskich jedynie ok. 5% wszystkich przypadków wystąpienia stężenia powyżej 50 Mg/m³ miało miejsce w sezonie pozagrzewczym. Także średni poziom zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM10 jest w większości punktów pomiarowych wyższy w sezonie grzewczym niż w sezonie pozagrzewczym. Analiza zmian poziomów stężeń w wieloleciu (lata 2005-2011) wykazuje trend wzrostowy zanieczyszczenia powietrza pyłem PM10, zarówno na obszarach miejskich, jak i pozamiejskich województwa.

Poziom zanieczyszczenia powietrza na terenach pozamiejskich uzależniony jest w dużym stopniu od napływu zanieczyszczeń z dużych zakładów energetycznych i przemysłowych zlokalizowanych zarówno na terenie kraju, jak i poza jego granicami. Zanieczyszczenia, emitowane z wysokich kominów, są przenoszone z masami powietrza na duże odległości i rozpraszane na znacznym obszarze, przyczyniając się do wzrostu zanieczyszczeń w rejonach oddalonych od źródeł emisji.

Ocenę jakości powietrza względem ochrony roślin prowadzi się dla zanieczyszczeń: SO₂ oraz NO_x. Dla tych zanieczyszczeń ocenę jakości powietrza pod względem ochrony roślin dla Gminy Niechlów prowadzi się na terenie „strefy dolnośląskiej”. Wyniki dotyczące jakości powietrza atmosferycznego na terenie przedmiotowej strefy odniesione do kryterium względem ochrony roślin przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 19.: Ocena zanieczyszczeń pod kątem ochrony roślin w roku 2010

Symbol klasy wynikowej dla poszczególnej strefy - ochrona roślin	
SO ₂	NO _x
A	A

Źródło: Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2011 roku

W rocznej ocenie jakości powietrza pod kątem ochrony roślin za rok 2010, strefę dolnośląska, na terenie której znajduje się Gmina Niechlów zarówno dla zanieczyszczenia SO₂ jak i NO_x można opisać symbolem klasy A, tj. stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają poziomów dopuszczalnych.

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji zanieczyszczających, pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych. Drugim źródłem emisji substancji zanieczyszczających do powietrza jest wykorzystanie paliw płynnych do napędzania silników spalinowych w pojazdach samochodowych, maszynach rolniczych, budowlanych, gdzie podczas spalania paliw emitowanych jest wiele zanieczyszczeń. Istotnym elementem emisji w tym zakresie jest również emisja powstająca w obrocie tymi paliwami, występująca głównie w czasie tankowania oraz przeładunku.

Na stan powietrza atmosferycznego na terenie gminy wpływa przede wszystkim stopień uprzemysłowienia regionu, wielkość emisji ze wszystkich źródeł, jak również warunki rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Podstawowymi substancjami zanieczyszczającymi powietrze atmosferyczne na terenie Powiatu Górowskiego gdzie zlokalizowana jest Gmina Niechlów są pyły, których źródłem jest energetyka przemysłowa i technologie przemysłowe; dwutlenek azotu (transport, komunikacja i energetyka zawodowa) oraz dwutlenek siarki (energetyka zawodowa i sektor komunalno - bytowy).

Zanieczyszczenie powietrza na terenie gminy spowodowane jest także przez tzw. niską emisję pochodzącą z małych kotłowni osiedlowych, lokalnych kotłowni sektora usługowego oraz palenisk domowych. Obecnie na terenie gminy dominują indywidualne kotłownie opalane węglem lub

koksem i węglowe paleniska domowe. Występują także (głównie w sektorze usługowym), kotłownie opalane olejem opałowym, gazem propan - butan oraz drewnem (zrębki).

3.5.2 Zagrożenia hałasem

Hałasem nazywa się wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, oddziałujące na organizm ludzki. Hałas uważany jest za czynnik zanieczyszczający środowisko. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie jak i na zmniejszaniu poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. Obiekty przemysłowe, ruch drogowy, kolejowy i lotniczy stanowią główne źródła emisji hałasu do środowiska, a tym samym kształtują klimat akustyczny w rejonie ich oddziaływania. Hałas wywołuje zmęczenie, złe samopoczucie, utrudnia wypoczynek, może prowadzić do częściowej lub całkowitej utraty słuchu. Ponadto powoduje poważne zmiany psychosomatyczne, jak zagrożenie nadciśnieniem, zaburzenia nerwowe, zaburzenia w układzie kostno-naczyniowym.

Ustawa Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. 2016.672 ze zm.) definiuje podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem jak:

- emisja, przez którą rozumie się wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio, w wyniku działalności człowieka, do powietrza, wody, lub ziemi, energie, takie jak hałas czy wibracje,
- hałas, przez który rozumie się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu przez który rozumie się równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Dyrektywa 2002/49/WE wprowadziła ujednolicone i stosowane w krajach Unii wskaźniki oceny hałasu. Wskaźniki te będą stosowane do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem (LN i LDWN) oraz do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby (LAeqD i LAeqN). Wraz z wprowadzeniem nowych wskaźników oceny hałasu zmianie uległy rozporządzenia Ministra Środowiska, w których wartości wskaźników określały dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku. Nowe kryteria oceny hałasu zróżnicowane w zależności od rodzajów terenu, rodzaju obiektu lub działalności będącej źródłem hałasu oraz w zależności od pory dnia lub nocy określone zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2007 Nr 120 poz. 826). Wskaźnikiem oceny hałasu jest zgodnie z ustawą równoważny poziom dźwięku [dB]. Poziom ten stanowi uśrednioną wartość w odniesieniu do pory doby (dzień od 6:00 do 22:00 lub noc od 22:00 do 6:00).

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją, uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego LAeq i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość LAeq < 52 dB
- średnia uciążliwość 52 dB < LAeq < 62 dB
- duża uciążliwość 63 dB < LAeq < 70 dB
- bardzo duża uciążliwość LAeq > 70 dB

Ze względu na środowisko występowania, hałas dzieli się na trzy podstawowe grupy:

- hałas w przemyśle (przemysłowy),
- hałas od środków transportu (komunikacyjny),
- hałas w pomieszczeniach mieszkalnych, użyteczności publicznej i na terenach wypoczynkowych (komunalny).

Hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Na hałas przemysłowy wpływają wszelkie źródła hałasu znajdujące się na terenie zakładu przemysłowego, zarówno na otwartej przestrzeni (punktowe źródła hałasu), jak i w budynkach (wtórne źródła hałasu). Punktowymi źródłami hałasu są wentylatory, czerpnie, sprężarki itp. usytuowane na zewnątrz budynków. Źródłem hałasu wtórnego są obiekty budowlane w tym produkcyjne, w których hałas pochodzący od pracy maszyn i urządzeń emitowany jest do środowiska przez ściany, strop, okna i drzwi. Ponadto prace dorywcze wykonywane poza budynkami produkcyjnymi jak np. cięcie, kucie, a także obsługa zakładów przez transport kołowy stanowią dodatkowe źródło hałasu. Wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie dominują podmioty działające w handlu hurtowym i detalicznym oraz w budownictwie, to one kształtują klimat akustyczny w bezpośrednim swoim otoczeniu. Oddziaływanie akustyczne zakładów ma charakter punktowy. O wpływie zakładu na klimat akustyczny środowiska decyduje jego lokalizacja. W przypadku zakładów zlokalizowanych w otoczeniu terenów, dla których rozporządzenie nie przewiduje dopuszczalnych poziomów dźwięku (tereny przemysłowe, aktywizacja gospodarcza, tereny rolne, lasy, itp.) problem hałasu nie występuje. Pojawia się on wówczas, gdy zakład sąsiaduje z obszarami zapisanymi w planach zagospodarowania przestrzennego poszczególnych gmin, jako tereny wymagające ochrony przed hałasem (zabudowa mieszkaniowa, tereny oświaty, służby zdrowia, tereny rekreacyjne). Wówczas występują sytuacje, w których zakłady przekraczają obowiązujące wartości dopuszczalne poziomu równoważnego hałasu.

Ochrona przed hałasem polega na zapobieganiu przekraczania dopuszczalnych wartości poziomu równoważnego hałasu. Aktualnie zgodnie z art. 115a ustawy Prawo ochrony środowiska w przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska, na podstawie pomiarów dokonanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub pomiarów podmiotu zobowiązanego do ich prowadzenia, że poza zakładem w wyniku jego działalności przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, organ wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu. W przypadku zakładów, dla których obowiązek wykonania raportu jest wymagany, pozwolenie wydaje Marszałek Województwa Dolnośląskiego, a na terenach zamkniętych Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

W ostatnich latach Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu nie prowadził działań kontrolnych funkcjonujących przedsiębiorstw na terenie Gminy Niechlów pod względem oceny zachowania przepisów dotyczących hałasu.

Hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Na terenie Gminy Niechlów hałas generowany przez pojazdy samochodowe jest dominującym źródłem, mogącym w znaczny sposób kształtować klimat akustyczny na analizowanym obszarze. Hałas wywołany ruchem drogowym, charakteryzowany jest przez takie czynniki jak: natężenie ruchu, struktura strumienia pojazdów oraz płynność ruchu. Ważny jest także stan nawierzchni poszczególnych dróg oraz odchylenie jezdni. Na terenie Gminy Niechlów istnieje dość dobrze rozbudowana sieć dróg. Główne powiązania z województwem i krajem zapewnia sieć dróg wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, co 5 lat prowadzi badania dotyczące pomiaru natężenia ruchu na drogach województwa dolnośląskiego. Ostatni pomiar natężenia ruchu przeprowadzony był w 2010 roku. Dane Zarządu Dróg Wojewódzkich we Wrocławiu w odniesieniu do drogi wojewódzkiej Nr 305 przechodzącej przez teren gminy, wskazują, że natężenie ruchu w 2010 roku kształtowało się na poziomie poniżej 5.000

pojazdów na dobę, np. na odcinku drogi wojewódzkiej relacji Siciny - Wroniniec o długości 4,8 km, średnie natężenie ruchu wynosiło 1.189 pojazdów. Natomiast natężenie ruchu na drodze wojewódzkiej Nr 324 było wyższe i na odcinku Wroniniec - Góra o długości 5,9 km kształtowało się na poziomie 2.795 pojazdów na dobę. Najniższe natężenie ruchu zanotowano na odcinku o długości 6,3 km relacji Rzeką Odra - Luboszyce drogi wojewódzkiej nr 330. Natężenie ruchu kształtowało się na poziomie 304 pojazdów na dobę.

Na terenie Gminy Niechlów mamy do czynienia z obszarami, w których hałas przenikający do środowiska kształtuje klimat akustyczny tych terenów. Racjonalnie prowadzona polityka rozwoju przestrzennego z jej podstawowymi funkcjami winna być prowadzona i ukierunkowana na powstrzymanie degradacji oraz przywracanie walorów środowiska naturalnego, w tym na poprawę i kształtowanie klimatu akustycznego. Jednym z działań gminnego programu ochrony środowiska jest zapewnienie dobrego klimatu akustycznego na terenie gminy. W związku z tym na analizowanym terenie realizowanych jest wiele zadań inwestycyjnych mających przyczynić się do poprawy stanu klimatu akustycznego, tj. modernizacja nawierzchni dróg, budowa nowych ciągów komunikacyjnych itd. Dodatkowo jedną z nowych inwestycji oddanych we wrześniu 2012 roku jest nowy most na Odrze znajdujący się przy granicy Gminy Niechlów. Nowy most na Odrze, znajdujący się w ciągu drogi wojewódzkiej nr 323 pomiędzy Ciechanowem a Radoszycami, zlokalizowany jest około pół kilometra powyżej dotychczasowej przeprawy promowej. Inwestycja objęła też budowę obustronnych dojazdów do mostu z włączeniem ich w sieć drogową województwa. Przed zrealizowaną inwestycją połączenie na drugi brzeg Odry było możliwe dzięki przeprawie promowej lub poprzez korzystanie z mostów w Ścinawie czy w Głogowie. W chwili obecnej szacuje się, że nowa przeprawa przejmie do 30% obecnego ruchu przez wspomniane mosty.

W latach 2010 - 2011 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu nie prowadził pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego na terenie gminy.

3.6 Środowisko naturalne

3.6.1 Zbiorowiska leśne i zaroślowe

Użytki leśne oraz grunty zadrzewione zajmują obszar 2.439,08 ha, co stanowi około 16,05% powierzchni gminy. Na terenie Gminy Niechlów dominują bory sosnowe, Zdecydowanie przeważa wśród nich zespół suboceanicznego boru świeżego *Luceobrya - Pinetum*. Największy zwarty obszar tego boru znajduje się w środkowej północnej części gminy, między Niechlówem a okolicami Wronowa. W większości przypadków są to monokultury sosny, jednak w wielu miejscach z naturalnym samosiewem sosnowym, świadczącym o zgodności drzewostanu z siedliskiem.

Bardzo rzadkim leśnym zespołem borowym gminy jest śródładowy bór suchy *Cladonio - Pinetum*. Jest to siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE - kod 91T0. W gminie występuje jedynie w mało powierzchniowych fragmentach, zajmując najczęściej pobrzeża piaszczystych dróg leśnych. Charakteryzują się one obfitym występowaniem kilku chronionych gatunków porostów z rodzaju *Cladonia* oraz również chronionego porostu płucnicy islandzkiej *Cetraria Islandica*, a także borówki brusznicy *Vaccinium vitis-idaea*. Płaty te, najczęściej o powierzchni kilku ar, zasługują na ochronę w ramach nadleśnictwa, jako cenne fragmenty rodzimej przyrody. Szeroko rozpowszechnionym zespołem leśnym na obszarze gminy jest łąg wiązowo - jesionowy *Ficario - Ulmetum minoris* (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE - kod 91F0). Występuje on głównie w dolinie Odry, a szczególnie rozprzestrzeniony jest na obszarze międzywala, gdzie jest dominującym zespołem leśnym. Tak dobrze zachowane łągi dębowo - wiązowe jak te z doliny Odry w Gminie Niechlów występują tylko w kilku miejscach w Polsce. Ponadto mniejsze płaty tych łąg spotyka się w dolinie Baryczy. Najczęstszym zespołem leśnym gminy są łągi wierzbowe, topolowe, olszowe, jesionowe klasyfikowane wspólnie, jako kod 91E0* - siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE; priorytetowe. Występują one najczęściej w postaci wąskich smug nad

wieloma niewielkimi ciekami gminy, a także w krajobrazie rolniczym. Większe fragmenty zachowały się w okolicach Bartodziej, Wronińca oraz w dolinie Śląskiego Rowu. Stosunkowo rzadko w gminie występują lasy z panującą olszą czarną *Alnus glutinosa*. Dobrze wykształcone płaty zespołu olsu porzeczkowego *Ribeso nigri - Alnetum*, o kępowo - dolinowej strukturze runa zachowały się w rejonie Wronowa, Bartodziej i Miechowa. Najczęstszym siedliskiem w gminie są dąbrowy acydofilne, lasy ze związku *Quercion robori - petraeae*. Są to widne lasy z przewagą dębu bezszypułkowego *Quercus petraea* z kwaśnym runem. Spotkamy je np. w okolicy Niechlowa i Wronowa. Do zbiorowisk zaroślowych zaliczyć można występujące na skrajach lasów i miedzach śródpolnych krzewiaste zarośla z klasy *Rhamno - Prunetea*. Zbudowane są z tarniny *Prunus spinosa*, jeżyn *Rubus sp.*, róż *Rosa sp.*, głogów *Crataegus sp.*, chronionych: kruszyny oraz kaliny koralowej *Viburnum opulus*, a także szakłaka *Rhamnus catharticus*.

Lasy w gminie pełnią ważną funkcję ekologiczną i gospodarczą oraz podnoszą atrakcyjność turystyczną regionu. Tereny leśne pełnią funkcje:

- ekologiczną (ochronną) - gdyż zapewniają stabilizację stosunków wodnych, chronią gleby przed erozją, kształtują klimat, stabilizują skład atmosfery i ją oczyszczają, tworzą warunki do zachowania potencjału biologicznego gatunków i ekosystemów, wzbogacają krajobraz regionu,
- produkcyjną (gospodarczą) - gdyż umożliwiają pozyskiwanie drewna (surowca odnawialnego, ekologicznego, wszechstronnie wykorzystywanego, umożliwiającego rozwój wielu gałęzi przemysłu), prowadzenie gospodarki łowieckiej, rozwijanie turystyki,
- społeczną - gdyż służą kształtowaniu korzystnych warunków zdrowotnych i rekreacyjnych dla społeczeństwa oraz tworzeniu różnorodnych form użytkowania lasu przez społeczność lokalną, zagospodarowują tereny zdegradowane i gleby marginalne.

3.6.2 Zbiorowiska łąkowe, murawowe i okrajowe

Łąki i pastwiska wykazują w gminie Niechlów tendencję do zmniejszania swego areалу. Największe ich skupiska znajdują się w dolinie Odry, Baryczy, Śląskiego Rowu oraz w rejonie Żuchłowa. Na obszarze gminy przeważają łąki z rzędu *Molinietalia caeruleae*. Wśród nich do najszerzej rozpowszechnionych należą łąki wyczyńcowi ze związku *Alopecurion pratensis* oraz łąki kaczeńcowe ze związku *Calthion palustris*. Część tutejszych łąk zaliczono do łąk świeżych użytkowanych ekstensywnie (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE - kod 6410). Przykładem takich łąk są te pod Żuchłowem i Wronińcem. Bardzo cennym siedliskiem łąkowym są łąki selernicowe (Siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE - kod 6640). Związane są one z dolinami dużych rzek. Tutejsze ich fragmenty należą do najlepiej wykształconych na Dolnym Śląsku. Występują one w gminie tylko w dolinie Odry i Baryczy. Rzadkim zespołem łąkowym gminy są łąki trzęś licowe *Molinietum caeruleae* (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE). Ich największe skupisko znajduje się na południe od Niechlowa. Niewielkie fragmenty nawiązujące do muraw napiaskowych ze związku *Koelerion glaucae* i kserotermicznych z klasy *Festuco - Brometea* znajdują się porozrzucane na obszarze całej gminy, najczęściej w skarpach nasypów, wałów, rowów przydrożnych itp. Spotyka się tu takie gatunki roślin jak: goździk kartuzek *Dianthus carthusianorum*, przetacznik kłosowy *Veronica spicata* czy wilczomlec sosnka *Euphorbia cyparissias*.

3.6.3 Zbiorowiska wodne i szuwarowe

Naturalnymi zbiorowiskami wodnymi w gminie są niektóre odcinki rzeki Barycz i jej starorzecza. Szczególnie cenne są nadbaryckie starorzecza (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE - kod 3150). Spotykamy na nich m.in. zespół *Hydrocharitetum morsus - ranae*, zwłaszcza rzadszy wariant z dominującą osoką aloesowatą *Stratiotes aloides* oraz zespół „lilii wodnych” *Nupharo - Nymphaetum albae* z chronionymi roślinami - grzebieniami białymi *Nymphaea*

alba i grązelem żółtym *Nuphar luteum*. Najcenniejszymi zespołami tego siedliska są łąty zespołu kotewki orzecha wodnego i salwinii pływającej. W pozostałej części gminy liczne są różnego rodzaju żwirownie, piaskownie, glinianki i inne oczka wodne, które porastają m.in. takie zespoły roślinne jak: *Potamogeton natans* - zbiorowisko z rdestnicą pływającą *Potamogeton natans*, szuwar trzcinowy *Phragmites Australis*, szuwar wąsko pałkowy *Typhetum angustifoliae*, szuwar szeroko pałkowy *Typhetum latifoliae*. Wszędzie, nawet na najmniejszych zbiornikach wodnych pospolite są pleustonowe fitocenozy z rzęsą drobną *Lemna minor* z klasy *Lemnetae minoris*. Zbiorowiska szuwarów wielkoturzycowych ze związku *Magnocaricion* porastają dość licznie doliny rzeczne - Odra, Baryczy, Rowu Śląskiego. Pośród nich do najczęstszych należą *Caricetum ripariae*, *Caricetum acutiformis*, *Caricetum elatae*, *Caricetum gracilis* oraz szuwar mozgowy *Phalaridetum arundinaceae*.

Faunę Gminy Niechlów reprezentują gatunki typowe dla nizinnych obszarów kraju. Barycz i Odra stanowią miejsce życia wielu gatunków ryb, przy czym na odcinku przepływającym przez gminę, Odra stanowi krainę leszcza. Na obszarze gminy występują też liczne płazy (ropuchy, żaby, traszki), a także, co najmniej trzy chronione gatunki gadów: zaskroniec, padalec i jaszczurka zwinka. W lasach występują dziki, łanie, daniela, sarny, zające. W mniejszych rzekach żyją wydry, a w niektórych starorzeczach zadomowiły się bobry. Największym bogactwem gminy są liczne gatunki ptaków - żerujących i gniazdujących w dolinie Odry i Baryczy. Około 35 gatunków ptaków, w tym 7 rzadkich, gniazduje w łęgach wierzbowo-topolowych i objętych przez nie przestrzeniach trawiastych, zaroślach wiklinowych, starorzeczach. Również łągi wiązowe są miejscem gniazdowania wielu gatunków, zwłaszcza dziuplaków, śpiewających i drapieżnych, m.in. słowików, krogulców, jastrzębi, kani, myszołowów i kruków, a nawet orła bielika. Najwyższe zagęszczenie populacji łęgowych rzadkich ptaków, w tym brodziec, bekasa, bataliona i czajki, stwierdzono na terenach nadrzecznych łąk i pastwisk. Starorzeczka, miejscami szerokie międzywale, rozlewiska tworzące się przy wysokich stanach wody przy ujściu Baryczy, słabe wykorzystanie terenów rolniczych nad samą Odrą oraz stosunkowo niskie zaludnienie stwarzają dogodne warunki do gniazdowania ptaków wodno- błotnych. Cenne są tu zwłaszcza rejon ujścia Baryczy oraz okolice Bęczka Wielkiego.

3.6.4 Przyroda ożywiona

Flora gminy

Szata roślinna występująca na terenie gminy spełnia następujące funkcje:

- sanitarno-higieniczną - polegającą przede wszystkim na wzbogaceniu powietrza w tlen i zmniejszeniu w atmosferze ilości dwutlenku węgla,
- ochronną - polegającą na ochronie gleb przed nadmierną erozją wietrzną, jak również stanowiącą ostoję i schronienie dla świata zwierzęcego,
- retencyjną - polegającą na retencjonowaniu zasobów wodnych (opadów atmosferycznych i wód podziemnych),
- dekoracyjną - wynikającą w dużej mierze z naturalnych cech roślinności (kształt, barwa),
- gospodarczą - polegającą na pozyskiwaniu naturalnych surowców - drewno, produkty runa leśnego.

Obszary leśne, jak również uprawy rolne poddawane są nadzwyczajnym zagrożeniom i degradacji. Najczęstszymi ich formami są:

- zanieczyszczenia pyłowe ze źródeł niskiej emisji,
- zanieczyszczenia związane z ruchem komunikacyjnym,
- zanieczyszczenia wód powierzchniowych,
- zanieczyszczenia odpadami komunalnymi (dzikie składowiska odpadów).

Obserwuje się również pozytywne zjawisko, jakie ma miejsce w ostatnich latach. Związane jest ono

z zalesieniem terenów dawnych upraw lub terenów nie użytkowanych rolniczo. Jest to istotne, z uwagi na funkcję ochronną lasów. Ważnym elementem szaty roślinnej na terenach ubogich w lasy są zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, przydrożne, rosnące na placach, skwerach i nieruchomościach. Pieczę prawną nad utrzymaniem tej roślinności sprawuje gmina. Niemal każde wycięcie drzewa i krzewów wymaga zezwolenia, a także rekompensaty dla środowiska przyrodniczego w postaci nowych nasadzeń w innych miejscach. Mimo zasady równoważenia strat w lokalnym środowisku przyrodniczym, nadal aktualna jest potrzeba zwiększenia zadrzewień i zakrzewień oraz zakładanie parków.

Fauna gminy

Zasoby świata zwierzęcego na terenie gminy można uznać za bardzo bogate. Świat zwierzęcy jest typowy dla obszarów województwa dolnośląskiego i cechuje go duża różnorodność. Dużą grupę stanowią rzadkie gatunki dziko żyjących zwierząt wodnych, płazów, gadów, ssaków, ptaków i ryb. Dla tej grupy największym zagrożeniem ich egzystencji oraz dalszego rozwoju jest:

- nieprawidłowa gospodarka wodna, np. przedostawanie się ścieków bytowo - gospodarczych do wód powierzchniowych,
- kłusownictwo - mogące przyczynić się do niekontrolowanego zmniejszenia populacji,
- zmienność i niedobory stanu wód - wysuszenie terenów podmokłych może spowodować wyginiecie bytujących tam gatunków zwierząt,
- masowy ruch turystyczny.

Przyczyny degradacji szaty roślinnej i przeobrażeń fauny

Z uwagi na wysokie walory przyrodnicze terenu, problemy ochrony środowiska przyrodniczego dotyczą wielu dziedzin życia gospodarczego człowieka. Do największych zagrożeń, które mogą mieć wpływ na kształtowanie środowiska przyrodniczego należą:

- niski poziom wód gruntowych i powierzchniowych,
- pogorszenie się jakości wód,
- zatrucia wód gruntowych i powierzchniowych ściekami bytowymi i gnojowicą,
- kłusownictwo,
- zagrożenie drzewostanów owadami,
- występowanie grzybów pasożytniczych,
- zagrożenia pożarami.

Głównym objawem degradacji środowiska przyrodniczego może być przekształcanie ekosystemów wodnych. Jest to wynikiem systematycznego obniżania się poziomu wód gruntowych i powierzchniowych na skutek zmian klimatycznych oraz niewłaściwego zmeliorowania terenu. W sytuacji obecnej najlepszym rozwiązaniem dla terenów gdzie występują wahania zwierciadła wody jest zastosowanie tak zwanej małej retencji oraz ograniczenie stosowania melioracji odwadniających w większych obszarach.

3.6.5 Krajobraz

Funkcjonowanie człowieka na ziemi związane jest z korzystaniem ze środowiska i jego wpływem na walory krajobrazowe. Nie powinno ono jednak wykluczać ochrony obecnego stanu środowiska. Należy podkreślić, że rozwój gospodarczy obszaru gminy i potrzeby ochrony środowiska na tym terenie powinny być ze sobą powiązane, zachowując zasadę zrównoważonego rozwoju.

Pod względem walorów krajobrazowych teren gminy jest bardzo bogaty i zróżnicowany. Za naruszenie naturalnego krajobrazu można uznać większe obiekty kubaturowe związane z działalnością człowieka. W mniejszych jednostkach osadniczych gminy nie obserwuje się większych obiektów kubaturowych naruszających walory krajobrazowe. Występuje zabudowa zwarta, gdzie centrum wsi stanowi najczęściej jedna ulica, otoczona obszarami pól uprawnych i kompleksów

leśnych.

Na walory estetyczno - krajobrazowe oddziałują również maszty telefonii komórkowej rozstawione na terenie gminy.

3.6.6 Formy ochrony przyrody

Na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 151, poz. 1220), formami ochrony przyrody są w Polsce parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000 oraz obszary chronionego krajobrazu. Formę ochronną mogą mieć również pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. Na terenie Gminy Niechlów zlokalizowanych jest wiele form ochrony przyrody i krajobrazu.

3.6.6.1 Obszary chronionego krajobrazu

W granicach gminy Niechlów znajduje się fragment, utworzonego w 1992 r., Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Baryczy” o łącznej powierzchni 44.125 ha. Chroni on fragmenty doliny Odry i Baryczy również w gminach Góra, Wąsosz i Rawicz. Ochroną objęto część pradoliny w obrębie, której płyną Odra, dolna Barycz i jej dopływy - Orla, Śląski Rów i Rów Polski. Jest to obszar torfowobagienny, w znacznej części zalesiony. Rozlewiska rzek, liczne tereny podmokłe oraz rozległe łąki i zadrzewienia stwarzają dogodne warunki dla bytowania i gniazdowania licznych gatunków ptaków, w tym gatunków chronionych. OChK „Dolina Baryczy” obejmuje w gminie Niechlów prawie 1/3 powierzchni oraz równie rozległy dolinny łącznik ekologiczny pradoliny Kopanicy-Rowu Śląskiego. Dyskusyjny, mało przystający do warunków przyrodniczych terenu jest przebieg północnej granicy obszaru chronionego krajobrazu. Na odcinku od Niechlowa do granicy z gm. Góra zasięg obszaru chronionego krajobrazu wyznacza droga gruntowa prowadząca w kierunku Osetna. Przecina ona nieprzerwany ciąg lasów porastających strefę krawędziową pradoliny Baryczy i stanowiących naturalną granicę obszaru wyróżniającego się ponadprzeciętnymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi.

3.6.6.2 Pomniki przyrody

Pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyiska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie nazywane są pomnikami przyrody. Na terenie Gminy Niechlów dotychczas ustanowiono 2 pomniki przyrody. Ogólną charakterystykę pomników przyrody na analizowanym obszarze prezentuje poniższa tabela.

Tabela Nr 20.: Pomniki przyrody Gminy Niechlów

Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Miejscowość / Obręb ewidencyjny	Nr ewidencyjny działki	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów

Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	562	Miechów/ Miechów	241	Rośnie na środku pola uprawnego	Skrab Państwa	Grunty orne
Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Lesz. Nr 40 poz. 254)	Sosna pospolita (<i>Pinus silvestris</i>)	410	Miechów/ Miechów	236L/2	Rośnie na skraju lasu	Skrab Państwa	Lasy

Zródło: www.wroclaw.rdos.gov.pl

Na początku 2004 roku na terenie gminy ustanowionych było jeszcze 5 pomników przyrody, lecz zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Dolnośląskiego z dnia 13 kwietnia 2004 r. w sprawie zmiany rozporządzenia nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Nr 40 Województwa Leszczyńskiego, poz. 254) uchylono następujące pozycje: 331. Dąb szypułkowy o obwodzie 685 cm, wys. 20 m we wsi Karów, gmina Niechlów oraz 387; Dąb szypułkowy o obw. 410 cm, wys. 20 m we wsi Głobice, gmina Niechlów.

3.6.6.3 Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 jest systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego, wdrażanym od 1992r. w sposób spójny pod względem metodycznym i organizacyjnym na terytorium wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Celem utworzenia sieci Natura 2000 na terenie Polski jest zachowanie zarówno zagrożonych wyginięciem siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt w skali Europy, ale też typowych, wciąż jeszcze powszechnie występujących siedlisk przyrodniczych, charakterystycznych dla 9 regionów biogeograficznych (tj. alpejskiego, atlantyckiego, borealnego, kontynentalnego, panońskiego, makaronezyjskiego, śródziemnomorskiego, stepowego i czarnomorskiego). W Polsce występują 2 regiony: kontynentalny (96% powierzchni kraju) i alpejski (4% powierzchni kraju). Dla każdego kraju określa się listę referencyjną siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla których należy utworzyć obszary Natura 2000 w podziale na regiony biogeograficzne.

Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 jest dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikich ptaków i dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, które zostały transponowane do polskiego prawa, głównie do ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.). Sieć Natura 2000 określa następujące typy obszarów:

- obszary specjalnej ochrony ptaków- OSO - tworzone na podstawie Dyrektywy Ptasiej dla ochrony siedlisk.
- specjalne obszary ochrony siedlisk - SOOS - tworzone na podstawie Dyrektywy Siedliskowej dla ochrony: typów siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt,
- obszary mające znaczenie dla Wspólnoty - OZW - projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk (zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt. 3 ustawy o ochronie przyrody).

Powołując się na decyzję wykonawczą Komisji UE z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie przyjęcia piątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny, na Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia

2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z dnia 4 lutego 2011 r.) oraz na dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu można wywnioskować, iż na terenie analizowanej gminy dotychczas ustanowiono:

- jeden obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) pod nazwą „Łęgi Odrzańskie” (kod obszaru: PLB020008) oraz
- jeden specjalny obszar ochrony siedlisk (SOOS) pod nazwą „Łęgi Odrzańskie” (kod obszaru: PLH020018).

Graficzną prezentację położenia obszarów Natura 2000 zlokalizowanych na terenie Gminy Niechlów przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek Nr 4. Obszary Natura 2000 - „Łęgi Odrzańskie” (kod obszaru: PLB020008) obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO); „Łęgi Odrzańskie” (kod obszaru: PLH020018) specjalny obszar ochrony siedlisk (SOOS)”

„Łęgi Odrzańskie” (kod obszaru: PLB020008) - obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO):

Całkowita powierzchnia wyznaczonego obszaru to 17.999,4 ha, w tym na terenie Gminy Niechlów ustanowiony obszar zajmuje powierzchnię 2.471,3 ha. Obszar w większości pokrywają lasy liściaste - 38%, siedliska łąkowe i zaroślowe 26% oraz siedliska rolnicze - 19%. Obszar stanowi fragment doliny Odry o długości 101 km, od Brzegu Dolnego do Głogowa, w przybliżeniu od km 290 do km 385, w granicach dawnej terasy zalewowej rzeki. Obejmuje też ujście Baryczy. Granica obszaru poprowadzona jest zgodnie z zasięgiem aktualnego terenu zalewowego wraz z planowanymi polderami. Obszar obejmuje siedliska nadrzeczne zachowane w międzywalu oraz najlepiej wykształcone lasy, łąki i torfowiska niskie poza jego obrębem. Duża część terenu jest regularnie zalewana. Obszar porośnięty jest lasami, głównie łęgami jesionowymi i wiązowymi, rozwijającymi się na glebach aluwialnych. Na obszarze przeważają dobrze zachowane płyty siedlisk, częste są to starodrzewia ponad 100-letnie, z licznymi drzewami pomnikowymi. Lasy są intensywnie eksploatowane. Liczne, pozostałe po dawnym korycie Odry starorzecza, są w różnych fazach zarastania. Można tu obserwować kolejne stadia sukcesyjne zbiorowisk związanych z dynamicznym układem doliny rzecznej, w tym także zbiorowisk szuwarowych, związanych ze starorzeczami. W dolinie znajdują się rozległe kompleksy wilgotnych łąk. Najbardziej na południe wysuniętą część

obszaru tworzą tzw. Zielone Łąki koło Miękini. Jest to rozległy kompleks wilgotnych i świeżych łąk, częściowo użytkowany kośnie, oraz olsów i łągów olchowych. Obszar odznacza się dużym bogactwem siedlisk rzadkich i zagrożonych, charakterystycznych dla doliny dużej rzeki nizinnej (11 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej), w tym oba typy bardzo dobrze zachowanych lasów łągowych, zajmujących tu znaczną powierzchnię. Cennym elementem przyrody obszaru są łąki z interesującymi gatunkami roślin, szczególnie ważne dla bezkręgowców. Z uwagi na te walory terenu powołano tu także w identycznych granicach obszar siedliskowy o kodzie PLH02001. Obszar jest ostoją ptasią o randze europejskiej (E 53). Występuje tu co najmniej 14 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 2 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi, gnieździ się łącznie ok. 100 gatunków ptaków.

„Łęgi Odrzańskie” (kod obszaru: PLH020018) - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOOS):

Całkowita powierzchnia wyznaczonego obszaru to 20.223,0 ha. Cennym elementem przyrody obszaru są łąki z interesującymi gatunkami jak: goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonanthe*, kosaciec syberyjski *Iris sibirica* czy czosnek kątowaty *Allium angulosum*. Bardzo bogata jest flora ostoi z licznymi gatunkami prawnie chronionymi oraz gatunkami rzadkimi i zagrożonymi, tak w skali całej Polski, jak i lokalnie (m.in. liczne są storczykowate). W rezerwacie Odrzysko występuje obfita populacja salwini pływającej *Salvinia natans* i kotewki orzecha wodnego *Trapa natans*. Na terenie ostoi stwierdzono obecność 22 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG; ważne jest przede wszystkim występowanie kilku rzadkich gatunków bezkręgowców (motyli, chrząszczy i ważek) oraz rzadkich gatunków ryb (m.in. kiełbia białopłetwego i bolenia). Na uwagę zasługuje cenne zimowisko nietoperzy w podziemiach dawnego klasztoru w Lubiążu - jedno z największych stanowisk mopka na terenie południowo-zachodniej Polski. Obszar jest też ostoją ptasią o randze europejskiej (IBA PLB089). Występuje tu, co najmniej 25 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, w tym 7 gatunków osiągających liczebność kwalifikującą ostoję (tzw. Gatunki kwalifikujące: bielik, dzięcioł średni, dzięcioł zielono siwy, kania czarna, kania ruda, łabędź krzykliwy, muchołówka białoszyja) oraz 18 pozostałych gatunków (bocian biały, bocian czarny, bąk, bączek, błotniak łąkowy, błotniak stawowy, dzięcioł czarny, gąsiorek, kropiatka, jarzębatka, lelek, lerka, muchołówka mała, ortolan, trzmiełojad, zielonka, zimorodek, żuraw). łącznie w granicach ostoi gnieździ się ponad 100 gatunków ptaków. Obszar spełnia rolę bardzo ważnego korytarza ekologicznego.

3.6.6.4 Ochrona gatunkowa

Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt ma na celu zabezpieczenie dziko występujących roślin lub zwierząt i ich siedlisk w szczególności gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych, a także zachowanie bioróżnorodności. W zakresie ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów obowiązują:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2012 r., poz. 81),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz. U. Nr 168, poz. 1765).

Szczegółowy spis chronionych, zagrożonych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt Gminy Niechlów przedstawiono w dokumencie pn. „Inwentaryzacja przyrodnicza Gminy Niechlów”, a przykładowe gatunki roślin chronionych to: Bluszcz pospolity, Centuria zwyczajna, Cis pospolity, Czosnek kątowy, Grąźel żółty, Grzybień białe, kalina koralowa, Kąkol polny, Kocanki piaskowe, Konwalia majowa, Kruszyna pospolita, Kotewka orzech wodny, Mikołajek płaskolistny, Niesięźrzyta pospolita, Osoka aloesowata, Ostróżeczka polna, Pełnik europejski, Pierwiosnka lekarska, Pływacz zwyczajny,

Porzeczka czarna, Róża francuska, Rutewka wąskolistna, Rutewka żółta, Salwinia pływająca, Selernica żyłkowana, Skrzyp zimowy, Storczyk szerokolistny, Wiciokrzew pomorski, Wilczomlec błotny, Włosienicznik wodny. Przykładowe gatunki zwierząt chronionych Gminy Niechlów to: Barczatka kataks, Czerwończyk nieparek, Dostojka aglajaka, Dostojna ino, Modraszek nausitous, Ogończyk akacjowiec, Dąbrowiec samotnik, Kozioróg dębosz, Pachnica dębowa, Łączyn brodawnik, Napierśnik, Pasikonik długopokładętkowy, Podłączyn szary, Siwoszek błękitny, Świerszcz polny, Boleń, Brzana, Certa, Kiełb białołętwy, Różanka, Grzebiuszka ziemna, Kumak nizinny, Ropucha szara, Ropucha zielona, Rzekotka drzewna, Żaba jeziorowa, Żaba moczarowa, Żaba śmieszka, Żaba trawna, Żaba wodna, Jaszczurka zwinka, Jaszczurka żyworodna, Padalec zwyczajny, Zaskroniec zwyczajny, Bielik, Bączek, Bąk, Błotniak stawowy, Bocian biały, Bocian czarny, Brzegówka, Brzęczka, Cyranka, Czajka, Derkacz, Dudek, Dzięcioł czarny, Dzięcioł średni, Dzięcioł zielonosiwy, Dzięcioł zielony, Gągoł, Gąsiorek, Gęgawa, Jarzębatka, Jastrząb, Kania czarna, Kania ruda, Kłaskawka, Kobuz, Kokoszka, Krakwa, Krętogłów, Kropiatka, Krwawodziób, Kszyk, Lelek, Lerka, Łabędź krzykliwy, Łabędź niemy, Nurogęś, Ortolan, Paszkoł, Perkoz dwuczuby, Perkozek, Przepiórka, Pustułka, Remiz, Sieweczka rzeczna, Siniak, Srokosz, Strumieniówka, Świergotek łąkowy, Świerszczak, Trzcinia, Trzmielojad, Turkawka, Wodnik, Zimorodek, Żuraw, Borowiec wielki, Bóbr europejski, Gacek, Gronostaj, Karlik drobny, Karlik większy, Mroczek późny, Nocek łydkowłosy, Nocek Natterera, Nocek rusy, Wydra.

3.6.6.5 Projektowane obszary chronione

Zgodnie z dokumentem pn. „Inwentaryzacja przyrodnicza Gminy Niechlów” jednym z projektowanych form ochrony przyrody w gminie jest ekosystemowy rezerwat przyrody „Bełczańskie Starorzecza” o powierzchni 1.700 ha. Planowany do utworzenia rezerwat obejmuje 19-kilometrowy odcinek doliny Odry między Lubowem a Karowem. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie najcenniejszego kompleksu starorzeczy, łąk zalewowych i kęp lasów łęgowych nad środkową Odrą. Najcenniejszymi siedliskami tego rezerwatu są: Zbiorowiska wodne z klasy Potametea i Lemnetae minoris, wilgotne łąki wyczyńcowe Alopecuretum pratensis, wilgotne łąki selernicowe *Violo - Cnidietum dubii*, szuwały wielkoturzycowe *Magnocaricion*, szuwały właściwe *Phragmition*, nadrzeczne łąki topolowe *Populetum albae*, nadrzeczne łąki wierzbowe *Salicetum albo-fragilis*. Znajduje się tu jedno z największych w Polsce skupisk wiekowych okazów topól czarnych. Osobliwości florystyczne: arcydzięgiel nadbrzeżny, czosnek kątowy, kotewka orzech wodny, salwinia pływająca, seler nica żyłkowana. Osobliwości faunistyczne: rzekotka drzewna, kumak nizinny, boleń, bekas, bielik, błotniak stawowy, cyranka, gęgawa, kania ruda, krwawodziób, łabędź krzykliwy, nurogęś, płaskonos, trzmielojad, zimorodek, żuraw, wydra. Dodatkowo na terenie gminy znajduje się jeszcze jeden projektowany rezerwat przyrody, tj. „Ujście Baryczy” - rezerwat florystyczny. Rezerwat zajmuje powierzchnię około 900 ha obejmuje przyujściowy 7 - kilometrowy odcinek doliny Baryczy i przylegający do niego 2 - kilometrowy odcinek doliny Odry. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie największego obszaru łąk zalewowych nad dolną Baryczą i środkową Odrą. Najcenniejszymi siedliskami tego rezerwatu są: wilgotne łąki wyczyńcowe *Alopecuretum pratensis*, wilgotne łąki selernicowe *Violo - Cnidietum dubii*, szuwały wielkoturzycowe *Magnocaricion*, zwłaszcza szuwar mózgowy *Phalaridetum arundinaceae*, szuwały właściwe *Phragmition*, zbiorowiska z klasy Potametea i Lemnetae minoris, kępy nadrzecznych łągów topolowych *Populetum albae* oraz nadrzecznych łągów wierzbowych *Salicetum albo-fragilis*. Osobliwości florystyczne: krwiściąg lekarski, selernica żyłkowana, czosnek kątowy, rutewka wąskolistna. Osobliwości faunistyczne: boleń, certa, kiełb białołętwy, rzekotka drzewna, kumak nizinny, bekas, bielik, błotniak stawowy, cyranka, czajka, czapla siwa (kolonia), gęgawa, kania czarna, kormoran (kolonia), krwawo dziób, łabędź krzykliwy, płaskonos, zimorodek, żuraw, wydra.

3.6.7 Budowa geologiczna

Ukształtowanie powierzchni gminy jest dość zróżnicowane. Wynika to z usytuowania terenu na zachodnim skraju rozległej wyspy wysoczyznowej (w obrębie Wysoczyzny Leszczyńskiej), ograniczonej od południa, zachodu i północy przez duże formy pradolinne. Powierzchnie wierzchołków pokrywają piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz gliny zwałowe. Wzdłuż doliny Śląskiego Rowu i Rowu Polskiego leżą plejstocenyjskie piaski i żwiry teras rzecznych, a w niższym położeniu piaski i mady holocenyjskie. Najbardziej charakterystyczną cechą tego obszaru są bardzo szerokie dna dolin, o wybitnie akumulacyjnym charakterze. Na skutek znacznego (peryglacialnego) złagodzenia form, różnice wysokości w granicach dokumentowanego terenu nie osiągają nawet 40 m. Najniżej położone są dna dolin rzecznych (Baryczy i wspólnej doliny Kopanicy-Rowu Śląskiego) - około 75.9 m n.p.m. w skrajnie zachodniej części gminy. Miejscem najwyższym wyniesionym (112.6 m n.p.m.) jest kulminacja wysoczyzny na wschód od Wronińca. Generalnie w ukształtowaniu terenu gminy wyróżnić można:

- powierzchnie wysoczyznowe wschodniej części obszaru ograniczone dolinami Baryczy i Kopanicy - Rowu Śląskiego wyniesione na 95-113 m n.p.m., generalnie płaskie,
- spadkach 0-3%, a w strefie zboczowej do 2-5% (jedynie u podnóża, w południowozachodniej części spadki terenu dochodzą do 10%),
- powierzchnie średniej i niskiej terasy nadzalewowej (trudne do rozdzielenia bardzo łagodne przejście), wypełniające niemal całą pradolinę Baryczy,
- szerokie i płaskie dna dużych dolin rzecznych Kopanicy (Rowu Polskiego) i Rowu Śląskiego oraz znacznie mniej regularne dno wspólnej tu doliny Odry i Baryczy (szerokie, do około 2 km, z licznymi starorzeczami lub wąskimi - o szerokości zaledwie kilkudziesięciu metrów),
- lokalnie bardzo wyraźne zbocza dolin wspomnianych rzek, o wysokościach około 8-13 m spadkach ca 15-25%,
- wydmy paraboliczne i wałowe o wysokości względnej ok. 2-5 m i spadkach rzędu 5 - 20%, tworzące niewielkie pola eoliczne, głównie w południowo-wschodniej części gminy.

Wynika to z tego, że na znacznych połaciach gminy spodziewać się można pewnych ograniczeń dla użytkowania rolniczego i zabudowy. Powodem są zwłaszcza znaczne spadki terenu oraz położenie pewnych powierzchni w obrębie corocznych zalewów rzek.

Gmina Niechlów położona jest w obrębie dużej jednostki geologicznej zwanej Monokliną Przesudecką. Budowa geologiczna gminy jest dobrze udokumentowana. Głębokie podłoże tworzy tzw. platforma paleozoiczna, na której spoczywa późniejsza pokrywa skał osadowych, zbudowana głównie z utworów permu i triasu. Z utworami permu związane są złoża gazu ziemnego. Z informacji zawartych w profilach licznych wierceń hydrogeologicznych i geologiczno-poszukiwawczych wynika, że w większości wykonanych otworów, mimo że ich średnia głębokość wynosi niewiele ponad 35 m, osiągnięto strop utworów trzeciorzędowych. Podłoże mezozoiczne (iły z wkładkami węgla brunatnych) nawiercono w najgłębszym z odwiertów - dla ujęcia w Tarpnie, w otworze wykonanym do 128.2 m p. p. t. Seria osadów trzeciorzędowych odznacza się zmienną, kilkudziesięciometrową miąższością, przy czym strop tych utworów, reprezentowany przez iły pstry górny miocenu występuje na głębokości około 50-80 m p. p. t. Występujące od powierzchni terenu utwory czwartorzędowe odznaczają się, zatem zmienną miąższością, najmniejszą (kilkumetrów) w rejonie Wągrody, największą (ponad 30 m), w okolicach Głobic. Warunki gruntowe analizowanego terenu są bardzo zróżnicowane. W podłożu obszarów wysoczyznowych niemal powszechnie występują morenowe gliny, gliny piaszczyste i piaski gliniaste. Tylko lokalnie gliny zwałowe przykryte są cienką warstwą osadów piaszczysto-żwirowych. Ale już w dużych dolinach rzecznych, szczególnie na obszarze teras akumulacyjnych, miąższość gruntów piaszczysto-żwirowych (różnej genezy - wodno lodowcowych i rzecznych) wzrasta do kilku-kilkunastu, a w dolinie Baryczy nawet kilkudziesięciu metrów. Występują tam różnoziarniste piaski, pospółki i żwiry. Piaszczyste osady teras rzecznych, występujące w warstwie przypowierzchniowej, charakteryzują się często znacznej miąższości wkładkami i przewarstwieniami namulów organicznych, mułków czy nawet torfów. Utwory rzeczno-bagiennie związane są przede wszystkim z

dolinami Odry, Baryczy, Kopanicy, Rowu Śląskiego oraz większymi rozcięciami erozyjnymi wysoczyzny. Osady te wypełniają dna wspomnianych dolin. W dolinie Rowu Śląskiego, występujące od powierzchni terenu torfy, gytie i namuły organiczne osiągają nawet kilkumetrowe miąższości. Natomiast w dolinie Odry-Baryczy tego rodzaju grunty zalegają jedynie w obrębie niektórych starorzeczy. Poza nimi mają zazwyczaj charakter niewielkich wkładek i przewarstwień, w obrębie gruntów piaszczysto-żwirowych, lub te ostatnie zawierają jedynie domieszki części humusowych. Sporadycznie miąższością większą niż 20-50 cm odznaczają się grunty organiczne drobnych rozcięć erozyjnych wysoczyzny.

Surowce mineralne Gminy Niechlów to przede wszystkim bogate złoża węglowodorów. Mniejsze znaczenie mają kopaliny pospolite, z których na uwagę zasługują zwłaszcza udokumentowane złoża piasków i żwirów, ograniczone jednak głównie do piasków drobnych i średnich. Ponadto na obszarze gminy Niechlów występują złoża gazu ziemnego zlokalizowane w stropowej partii piaskowców czerwonego spągowca (perm dolny). Złoża ograniczone są od dołu poziomem wody podścielającej, występującej na głębokości 1240-1370 m p. p. t. Gaz ziemny występujący na obszarze gminy należy do surowców najczystszych ekologicznie. Nie zawiera toksycznych składników.

Aktualny stan zagospodarowania złóż na terenie gminy na podstawie „Bilansu zasobów kopalini i wód podziemnych w Polsce wg stanu na dzień 31.12.2011 r.” prezentuje poniższa tabela.

Tabela Nr 21.: Zasoby surowców naturalnych Gminy Niechlów

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby		Wydobycie
		geologiczno - bilansowe	przemysłowe	
Piaski i żwiry [tys. Mg]				
Karów	P	30.757	-	-
Lipowiec	Z	824	-	-
Siciny*	T	127	-	-
Siciny 2	E	175	-	-
Siciny 3	R	75	-	-
Szoszorowice	Z	183	-	-
Gaz ziemny [mln m³]				
Lipowiec	R	100,00	-	-
Lipowiec el. E	T	462,77	157,07	-
Naratów	E	60,70	27,79	31,37
Niechlów	E	216,34	88,65	19,83
Żuchłów	E	2.128,22	1.604,10	321,90

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego aktualny spis obszarów górniczych znajdujących się na terenie Gminy Niechlów prezentuje poniższa tabela.

Tabela Nr 22.: Aktualne obszary górnicze na terenie Gminy Niechlów

Nazwa obszaru górniczego/ Nazwa złoża	Koncesja eksploatacyjna nr /organ wydający/ data wydania / termin ważności	Kopalina	Użytkownik	Zagospodarowanie złoża

Lipowiec E/ Lipowiec El. E	Nr 13/97, Minister Ochr. Środowiska, Zasobów Nat., data wydania: 02.07.1997r. termin ważności: 02.07.2022r.	Gaz ziemny	PGNiG S.A., Oddział Zielonogórski, Z-d Górnictwa Nafty i Gazu, ul. Westerplatte 15, 65-034 Zielona Góra	zagospodarowane
Naratów/ Naratów	Nr 19/96, Minister Ochr. Środowiska, Zasobów Nat., data wydania: 12.06.1996r. termin ważności: 12.06.2026r.	Gaz ziemny	PGNiG S.A., Oddział Zielonogórski, Z-d Górnictwa Nafty i Gazu ul. Westerplatte 15, 65-034 Zielona Góra	zagospodarowane
Niechlów/ Niechlów	Nr 18/96, Minister Ochr. Środowiska, Zasobów Nat., data wydania: 12.06.1996r. termin ważności: 12.06.2026r.	Gaz ziemny	PGNiG S.A., Oddział Zielonogórski, Z-d Górnictwa Nafty i Gazu ul. Westerplatte 15, 65-034 Zielona Góra	zagospodarowane
Siciny RM/ Siciny	Nr BO-Oś-VIII- 751/15/08/KF, Starosta Górowski, data wydania: 10.03.2008r. termin ważności: 10.03.2018r.	Piaski i żwiry	Efekt Group Malepszy Sp. z o.o.	zagospodarowane
Siciny/ Siciny 2	nr ŚR-VIII-751/27/09 , Starosta Górowski, data wydania: 14.05.2009r. termin ważności: 14.04.2019r.	Piaski i żwiry	Efekt Group Malepszy Sp. z o.o.	zagospodarowane
Żuchłów - Góra	Brak danych	Gaz ziemny, sól kamienna	PGNiG S.A. Zielona Góra, Inowrocławskie Kopalnie Soli „Solino” S.A., Inowrocław	zagospodarowane

Powołując się na dane Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie Gminy Niechlów eksploatowane były 4 złoża (2011). Z 3 złóż, tj. Naratów, Niechlów oraz Żuchłów wydobyto łącznie 373,10 mln m³ gazu ziemnego.

Dodatkowo w 2008 roku firma Mazovia Energy Resources Sp. z o. o. w Warszawie otrzymała koncesję Ministra Środowiska nr 30/2008/p na poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w rejonie „Góra”. Koncesję nr 8/2009/p otrzymała także firma Liesa Investments Sp. z o. o. w 2009 roku na poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w rejonie „Wschowa” (część bloków koncesyjnych: 245, 264, 265, 266. Obie udzielone koncesje obejmują terenu Gminy Niechlów. Ponadto na terenie Gminy Niechlów w 2011 r. na polach w pobliżu wsi Tarpno powstała wieża wiertnicza. Koncesje na poszukiwanie gazu łupkowego na tym terenie wykupiła amerykańska firma San Leon Energy. Było to pierwsze miejsce w regionie, gdzie dokonano poszukiwań gazu łupkowego.

Więcej informacji związanych z poszukiwaniem i rozpoznawaniem złóż gazu ziemnego zamieszczono w rozdziale „Ciepłownictwo i gazyfikacja”.

3.7 Gleby

Na obszarze całego powiatu górowskiego, w tym także na terenie gminy dominują gleby biellicowe i pseudobiellicowe oraz brunatne. Znaczne powierzchnie zajmują też mady oraz czarne ziemie. Obecność dużego udziału mad związana jest z naniesionymi przez Odrę i inne większe rzeki osadami rzecznyymi. Znacznie mniejsze powierzchnie zajmują gleby murszowe i inne gleby hydrogeniczne i semihydrogeniczne.

Pod względem panujących warunków glebowych gminę można podzielić na cztery regiony, tj.:

- środkowo-wschodni - najlepsze warunki do upraw polowych, gleby lekkie z dobrym poziomem próchniczym, zapewniają osiągnięcie dobrych plonów, równocześnie największe gleb zakwaszonych, wymagających wapnowania,
- wspólna dolina Odry i Baryczy - gleby zwarte i ciężkie - stwarzające trudności w uprawie mimo dobrej jakości, wadliwe stosunki wodne (powód - przepuszczalne podłoże) powodują że gleby tam są zbyt suche i wrażliwe na warunki pogodowe, nie są w stanie zapewnić dobrych plonów,
- niewielki obszar na północy gminy - najgorsze warunki glebowe, gleby są tam na przemian podmokłe i przesuszone,
- tereny położone w sąsiedztwie cieków wodnych i starorzeczy - najbardziej przydatne do użytkowania w postaci pastwisk i łąk, najlepsze warunki glebowe występują wzdłuż Odry oraz Rowów Polskiego i Śląskiego.

Warunki glebowe Gminy Niechlów są korzystne dla produkcji rolnej. Na terenie gminy występują następujące kompleksy przydatności rolniczej:

- Kompleks 2 (pszenny dobry), występujący wyspowo na wschodzie i południu gminy,
- Kompleks 3 (pszenny wadliwy), występujący jedynie w południowej części gminy,
- Kompleks 4 (żytni bardzo dobry/pszemno - żytni) zajmuje rozległe połacie środkowowschodniej części gminy,
- Kompleks 5 (żytni dobry) występuje wyspowo w całej wschodniej części gminy, przeważnie na obrzeżach kompleksu 4,
- Kompleks 6 (żytni słaby) występuje w postaci dość licznych, niewielkich połąci na południowo-zachodnich obszarach oraz w części północnej, głównie na obrzeżach lasów,
- Kompleks 7 (żytni bardzo słaby) występuje w postaci kilku połąci, na obszarach obrębów Wronów, Siciny, Niechlów, Szaszorowice, Masełkowice, Głobice i Wągradna, przeważnie w sąsiedztwie użytków zielonych i lasów,
- Kompleks 8 (zbożowo-pastewny mocny), którego niewielki płat znajduje się w Szaszorowicach,
- Kompleks 9 (zbożowo-pastewny słaby) na terenie gminy występuje w trzech miejscach, zajmując stosunkowo duży obszar w północnej części użytków rolnych Wronowa i północno-zachodnie Wioski oraz niewielkie obszary na skraju kompleksu leśnego w Sicinach.

Gmina charakteryzuje się w większości gruntami ornymi średniej jakości lepszymi oraz gorszymi (IV a, VI b) oraz glebami dobrymi oraz średnio dobrymi (IIIb). Ponadto dość duża ilość to grunty sklasyfikowane jako słabe (V). Całkowity procent ilości tych gruntów występujących na obszarze gminy wynosi 17,6 %, z czego gleby średniej jakości, lepsze (IVa) i gorsze (IVb), które występują w największej ilości zajmują 46,6% wszystkich gleb Gminy Niechlów.

Gleby gminy narażone są na procesy degradacji. Degradacja to proces prowadzący do spadku żyzności gleb wskutek niszczenia ich wierzchniej warstwy próchnicznej (np. erozji gleby, niewłaściwej uprawy, pożarów, zbyt dużego odwodnienia) zanieczyszczenia substancjami szkodliwymi (np. metalami ciężkimi) lub zmiany drzewostanów liściastych na iglaste, które powodują zakwaszenie.

Degradację gleb możemy podzielić na naturalną oraz chemiczną.

Degradacja naturalna gleb może być wywołana czynnikami środowiskowymi takimi jak: klimat czy ukształtowanie terenu oraz dobór odpowiednich roślin uprawnych i ich usytuowanie do spadku terenu. Na terenie gminy gleby narażone są na degradację naturalną związaną przede wszystkim z intensywnym użytkowaniem rolniczym. W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne i leśne. Istotne znaczenie ma dobór roślin uprawnych (od niego zależy osłona, jaką zapewniają glebie rośliny), a także częstotliwość orki i innych zabiegów agrotechnicznych. Rośliny wieloletnie (np. trawy, lucerna) zabezpieczają nawet przed silnym sphywem powierzchniowym. Mniej chronią glebę rośliny ozime jak żyto, rzepak, jeszcze mniej zboża jare, osłaniające przed sphywem letnim. Szczególne zagrożenie stwarza również uprawa roślin, które w okresie silnych opadów nie osłaniają wystarczająco gleb np. kukurydza, tytoń, buraki cukrowe, ziemniaki, przyczyniając się do znacznych sphywów powierzchniowych z tych terenów.

3.8 Wody powierzchniowe

Gmina Niechlów położona jest w całości w dorzeczu Odry, przy czym niemal cały obszar gminy odwadniany jest przez rzekę Barycz - prawy dopływ Odry (powierzchnia dorzecza 5534,5 km²), która na terenie gminy ma swój przyujściowy odcinek, a do Odry wpada niecałe 2 km poza granicami gminy (pod Wyszaniem). Odra ma na obszarze gminy jedynie bardzo drobne dopływy bezpośrednio, w większości odwadniające najbliższe starorzecza. Dolna Barycz zbiera wody z południowej i południowo-zachodniej części gminy. Płynący jej zachodnim i północno-zachodnim skrajem prawy dopływ - Rów Śląski (dorzecze 223,4 km²), za pośrednictwem szeregu drobnych cieków zmierzających na zachód odwadnia pozostałą część terenu i uchodzi do Baryczy na zachód od Niechlowa. Niedaleko Wyszania uchodzi do Baryczy drugi jej prawy dopływ - Rów Polski, zwany również Kopanicą (dorzecze 622,7 km²), odwadniający północne i północno-zachodnie krańce gminy oraz wyznaczający na bardzo niewielkim odcinku zachodnią granicę gminy. Przez obszar gminy przebiegają, więc działają wodne pomiędzy Odrą i Baryczą oraz Baryczą i jej dużymi dopływami: Kopanicą (Rowem Polskim) i Rowem Śląskim. Do sieci naturalnych cieków wodnych gminy należą również mniejsze dopływy Śląskiego Rowu: Ostrowita, Wiewiernica oraz Kanał Uszczanowski.

Największe rzeki gminy (Odra, Barycz, Kopanica, Rów Śląski) płyną dnami rozległych pradolin. Pierwotnie podmokłe terasy zalewowe w wielu miejscach pocięte są siecią rowów melioracyjnych i systemem sztucznych wałów. W układzie koryta Odry przeważają odcinki kręte, miejscami przechodzące w meandrujące. Na całym odcinku wzdłuż granicy gminy Odra została uregulowana za pomocą ostróg i poddana dodatkowej przebudowie tak, że dostosowano jej przebieg do zestawów holowanych o długości 600 m, przyjmując najmniejszy promień krzywizny 350 m. Barycz na odcinku od wschodniej granicy gminy do Szaszorowic zachowała swój naturalny, meandrujący charakter, natomiast dalej w kierunku ujścia jest uregulowana, miejscami z techniczną zabudową brzegów koryta i dwoma jazami: w Żabinie i Bartodziejach.

Na terenie gminy znajduje się tylko jeden większy zbiornik wodny, znajdujący się na południe od wsi Niechlów - jest to nowy zbiornik retencyjny o powierzchni 12,3 ha, o objętości 220 tys. m³ i średniej głębokości 1,97 m, zasilany z Wiewiernicy i wód gruntowych. Został oddany do użytku w 2000 r. Jego podstawowym zadaniem jest retencjonowanie wód powierzchniowych, ale zbiornik jest również wykorzystywany do celów rekreacyjnych. Na terenie gminy występują liczne naturalne, malownicze starorzecza w dolinie Odry i Baryczy, a także wzdłuż zachodniej granicy gminy, w dolinach Rowów Śląskiego i Polskiego. Największe starorzecza występują jednak na międzywału. Duże i najlepiej zachowane, z utrzymującą się w nich wodą, znajdują się w granicy obwałowań: na terenie wsi Głobice (w Wągrodzie oraz w Świerczowie) i poza obwałowaniami: jedno w Masełkowicach, dwa w Bełczu Wielkim, dwa w Głobicach i jedno na granicy Głobic i Wągrody.

Na uwagę zasługują również nieduże, ale dosyć liczne stawy i oczka wodne (w obrębach: Bełcz Wlk., Głobice, Wągroda i Świerczów), często oczyszczone i z uporządkowanym otoczeniem, będące w dużej mierze pozostałością starorzeczy. W dolinie Baryczy tereny podmokłe i małe starorzecza występują przede wszystkim wzdłuż przejściowego odcinka rzeki, zwłaszcza na południowym obszarze obrębu Niechlów i w północnych Bartodziejach, a także między wałami w Szaszorowicach oraz w Żabinie.

Zgodnie ze Studium techniczno - ekonomiczno - ekologicznym Programu ochrony wód zlewni Baryczy (Instytut Ochrony Środowiska, 2002 r.) na terenie Gminy Niechlów zinwentaryzowano mniejsze zbiorniki wodne. Charakterystykę mniejszych cieków wodnych Gminy Niechlów prezentuje poniższa tabela.

Tabela Nr 23.: Mniejsze ciek wodne na terenie Gminy Niechlów

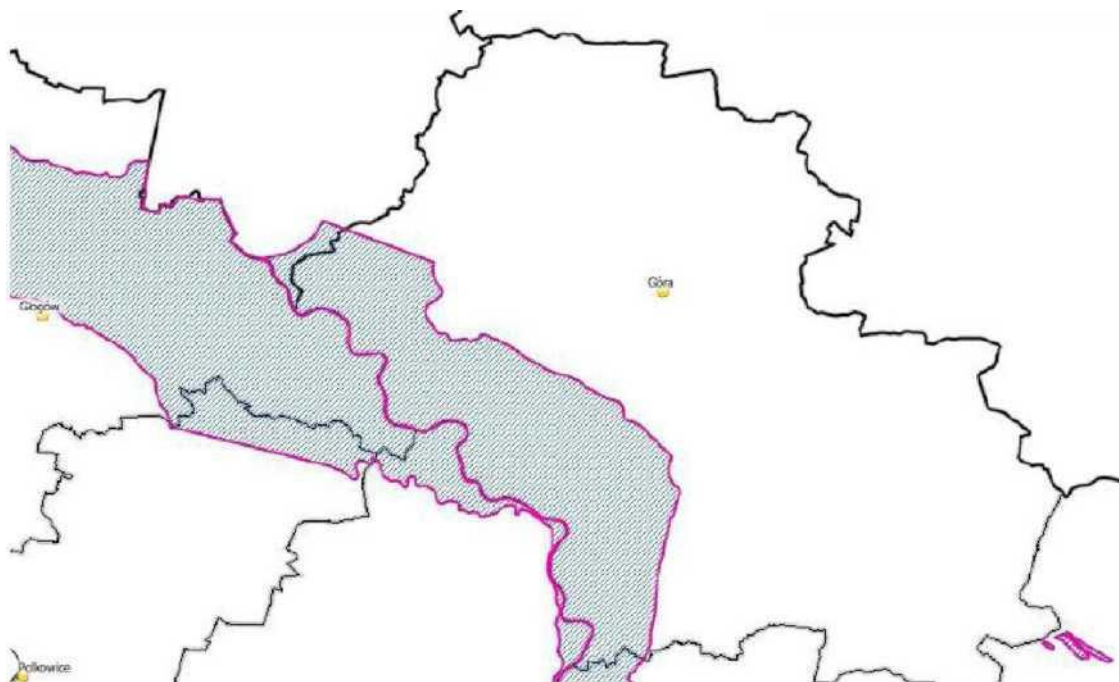
Lokalizacja zbiorników na cieku	Ilość zbiorników	Przeznaczenie	Powierzchnia zalewu [ha]	Pojemność [tys. m ³]
Barycz, Wiewiernica, Rów Polski, Ostrowita	68	Retencja, stawy rybne	85,2	635,6

Zródło: Studium techniczno - ekonomiczno - ekologicznym Programu ochrony wód zlewni Baryczy (Instytut Ochrony Środowiska, 2002 r.)

Rzeki przepływające przez teren gminy charakteryzują się znacznym zróżnicowaniem stanów wody. Wynika to z małej zdolności retencyjnej ich zlewni, spowodowanej przede wszystkim brakiem większych zbiorników wodnych oraz słabą przepuszczalnością podłoża na części obszaru gminy. Wezbrania Baryczy występują głównie na przedwiośniu (marzec / kwiecień) wiążą się często z roztopami w górze rzeki. Rzadziej zdarzają się wezbrania letnie (lipiec), związane z nawałnymi opadami deszczu w dorzeczu samej rzeki Baryczy. Zwykle wezbrania Odry i Baryczy ograniczają się do zalewów terenów na międzywałach, jednak towarzyszą im przeważnie rozległe podtopienia spowodowane przesiąkaniem wody przez obwałowania, co świadczy o złym stanie technicznym urządzeń wałowych. Znaczne zamulenie cieków melioracji szczegółowych utrudnia odprowadzanie wody z terenów zalewowych. Podtopienia te obejmują swym zasięgiem użytki zielone, lasy i zadrzewienia w dolinach rzecznych, a także częściowo pola uprawne.

Obszar zalewowy Odry z powodzi w roku 1997 prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek Nr 5. Obszar powodzi 1997

Przez teren gminy przepływa sieć cieków melioracji podstawowych: Barycz, Uszczanowski, Wiewiernica, Śląski Rów, Rów Polski oraz Ostrowita.

Obszar zmeliorowanych gruntów na terenie gminy wynosi 47,4 km², a obszar gruntów drenowanych 25,3 km². Obszar ten narażony jest na okresowe niedobory wody, które są uzupełniane przez gromadzenie wody w zbiornikach wodnych małej retencji oraz przez istniejący system jazów na rzece Baryczy, Rowie Śląskim i Kanale Polskim.

Obszary Gminy Niechlów podatne na podtopienia i zalewy to: Bełcz Wielki, Głobice, Karów, Wągroda, Szaszorowice, Świerczów, Bartodzieje, Lipowiec, Niechlów.

Na jakość wód powierzchniowych gminy wpływają uwarunkowania naturalne, tj. warunki klimatyczne, hydrograficzne, tempo przebiegu procesów biohydrochemicznych w wodach (tzw. zdolność samooczyszczania się wód) oraz presje antropogeniczne. Poważnym czynnikiem mogącym wpływać na obniżenie jakości wód mogą być:

- spływy powierzchniowe z terenów wiejskich, rolniczych (nawozy sztuczne i naturalne, środki ochrony roślin),
- ścieki komunalne odprowadzane w sposób niekontrolowany,
- wody opadowe i roztopowe spływające z dróg i placów.

Ocenę stanu jednolitych części wód (JCW) w roku 2011 na terenie województwa dolnośląskiego przygotowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2011.257.1545) oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz.U.2011.258.1550). Rozporządzenia wymagają dokonania oceny stanu (dla naturalnych części wód) bądź potencjału (dla sztucznych lub silnie zmienionych) ekologicznego, stanu chemicznego i stanu jakości wód.

3.8.1 Wody podziemne

Górny poziom wód podziemnych na obszarze gminy występuje na różnej głębokości. W sąsiedztwie koryt rzek Odry i Baryczy, gdzie nie ma warstwy izolacyjnej z gruntów spoistych, występuje płytki

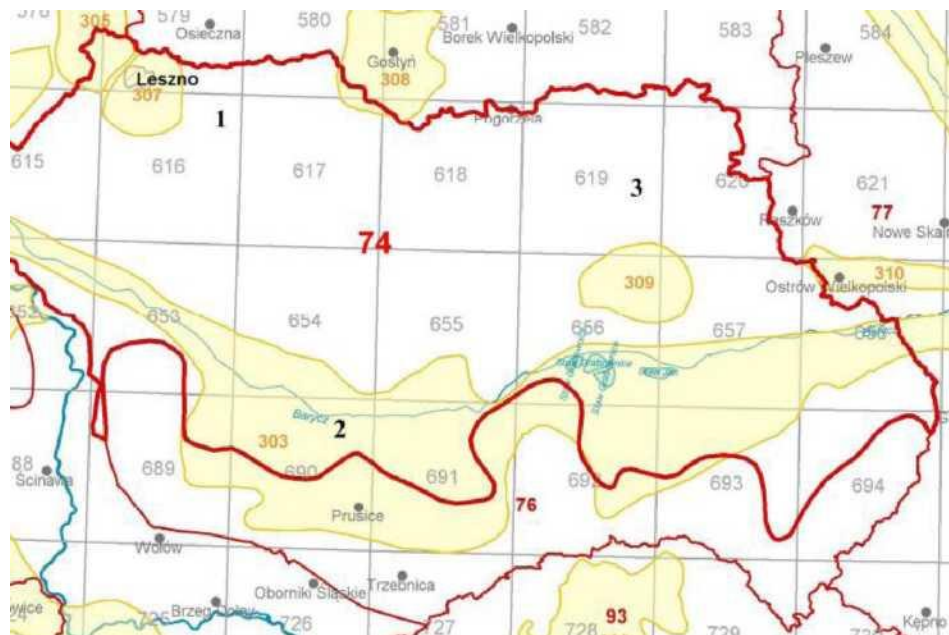
poziom wodonośny (ok. 1 m p. p. t.) w osadach aluwialnych. W okresach wysokich stanów, a w szczególności wylewów wezbraniowych, wody obu rzek zasilają wody gruntowe, natomiast podczas stanów niskich są one przez rzeki drenowane. Wody podziemne na tym obszarze cechują się złą jakością, zwłaszcza w dolinie Odry, ponieważ mają zanieczyszczenie podobne do wód rzecznych.

Zanieczyszczenie wód podziemnych w największym stopniu zależy od głębokości zalegania i izolacji poziomu wodonośnego od powierzchni terenu oraz od lokalizacji potencjalnych źródeł zanieczyszczeń. Najbardziej zagrożone w Gminie Niechlów, podobnie jak w całym kraju, są wody gruntowe w obrębie czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Dobre właściwości filtracyjne skał słabo izolujących poziom wodonośny stwarzają warunki do migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu. Wody wgłębne, lepiej izolowane od powierzchni, charakteryzują się dobrą jakością. Zanieczyszczenie wód podziemnych może mieć charakter nieodwracalny. Głównymi zagrożeniami dla jakości wód podziemnych w gminie mogą być:

- zanieczyszczenia obszarowe, których źródłem jest rolnictwo (stosowanie gnojowicy, nawozów sztucznych, środków ochrony roślin),
- hodowla zwierząt - poprzez niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy,
- odprowadzanie ścieków do rowów, z gospodarstw nie posiadających zbiorników bezodpływowych,
- „dzikie” składowiska odpadów,
- awarie (transport substancji niebezpiecznych).

Ochrona wód podziemnych, jako głównego źródła zaopatrzenia ludności w wodę jest ważnym elementem oceny tendencji przeobrażeń środowiska przyrodniczego. W związku z tym wody te badane są z uwzględnieniem stopnia naturalnej izolacji, a zatem wrażliwości na wpływ zanieczyszczeń.

Dyrektywa 2000/60/WE powszechnie nazywana Ramową Dyrektywą Wodną (RDW) ustanawia ramy działań na rzecz ochrony wód powierzchniowych i podziemnych. Perspektywicznym celem Ramowej Dyrektywy Wodnej jest osiągnięcie do 2015 roku dobrego stanu wszystkich wód. Dla jednolitych części wód podziemnych określa osiągnięcie dobrego stanu ilościowego oraz chemicznego. Wody podziemne tak jak i wody powierzchniowe zostały podzielone na jednolite części wód, tj. na jednostki, dla których będą prowadzone analizy presji antropogenicznych i opracowywane programy wodno - środowiskowe. Zasady ich wydzielenia oparte są na dokonanym podziale według typów wód oraz innych kryteriów, w tym podziale na obszary chronione. Podział ten został opracowany w celu dostosowania prawa krajowego do obowiązujących dyrektyw unijnych. Zgodnie z danymi Państwowej Służby Hydrogeologicznej obszar Gminy Niechlów znajduje się w granicach JCWPd nr 79 oraz JCWPd 74. Jednolita Część Wód Podziemnych nr 79 zajmuje powierzchnię 3.819,9 km² i położona jest w Regionie Środkowej Odry. JCWPd nr 79 obejmuje tereny następujących powiatów: wschowski, górowski, wołowski, trzebnicki, milicki, oleśnicki, Miasto Leszno, leszczyński, gostyński, rawicki, pleszewski, oraz krotoszyński. Jednolita Część Wód Podziemnych nr 74 zajmuje powierzchnię 4.322 km² i położona jest w Regionie Środkowej Odry. JCWPd nr 74 obejmuje następujące powiaty: gostyński, górowski, krotoszyński, leszczyński, miasto Leszno, milicki, oleśnicki, ostrowski, ostrzeszowski, rawicki, trzebnicki, wołowski, wschowski. Graficzny zasięg JCWPd nr 74 prezentuje poniższy rysunek.

Rysunek Nr 6. Charakterystyka położenia JCWPd nr 74

Na terenie Gminy Niechlów nie funkcjonują żadne punkty monitoringu wód podziemnych. Ostatnie badania jakości wód podziemnych na terenie innych gmin Powiatu Górowskiego były prowadzone w roku 2011 w ramach monitoringu diagnostycznego prowadzonego przez Państwowy Instytut Geologiczny.

Zgodnie z przeprowadzoną analizą w punktach monitoringu krajowego, na terenie Powiatu Górowskiego, wykazano że wody podziemne charakteryzowały się III klasą jakości, tj. wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka oraz IV klasą jakości, tj. wody niezadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka. Głównymi wskaźnikami decydującymi o takiej klasyfikacji były: O₂, Ni, Mn, Ca, Fe, U oraz temperatura.

3.9 Wnioski i podsumowania dla obszaru kryzysowego – infrastruktura, środowisko i przestrzeń

Stan środowiska na terenie gminy należy określić jako dobry, co wynika głównie z braku istotnych czynników zanieczyszczenia środowiska. Problemem jest głównie zanieczyszczenie powietrza spowodowane niską emisją oraz terenami komunikacji oraz niedostateczne rozwiązania w zakresie gospodarki ściekowej. Dla wyznaczenia działań rewitalizacyjnych najważniejsze będą wnioski związane z wyposażeniem w infrastrukturę ochrony środowiska oraz sytuacji gospodarki komunalnej i mieszkaniowej na tle kraju, województwa i powiatu.

Gmina Niechlów w sposób specyficzny dzieli się na dwie strefy: północną - do drogi wojewódzkiej, która charakteryzuje się dużymi zmianami antropogenicznymi o charakterze typowo rolniczym i południową, która skupia się w dorzeczu i zakolach rzecznych, bardzo cenną pod względem przyrodniczym, gdzie nie jest prowadzona, aż tak intensywna gospodarka rolna.

Natomiast zarówno jedna, jak i druga część jest bardzo cenna przyrodniczo. Gmina jest w posiadaniu ogromnych i niedocenionych zasobów bogactwa naturalnego o charakterze ponad lokalnym oraz ponad krajowym. Istnieją tu unikalne gatunki roślin i zwierząt występujące w środowisku naturalnym oraz naturalnych skupiskach.

Bogactwo środowiska przyrodniczego można zaobserwować zarówno na obszarach pozbawionych cech zmian antropogenicznych, jak również na obszarach takim zmianom już podlegającym. Jednak, aby móc czerpać z tego bogactwa, wiodącym nurtem, wokół którego powinna skupiać się gmina i dalej rozwijać, są min. walory przyrodnicze, które powinny być uwzględniane przy opracowywaniu dalszych strategii, planów i kierunków rozwoju gminy. Powinien być to rozwój z uwzględnieniem wszelakich zasad zrównoważonego rozwoju. Przy tworzeniu kierunków rozwoju gminy i polityki przestrzennej, należałoby również uwzględnić specyfikę gminy i jej naturalny podział na dwie części, północną/rolniczą i południową/dziewiczą¹.

W zakresie wyposażenia w infrastrukturę sytuację obrazuje m. in. wskaźnik korzystających z instalacji w % ogółu ludności. Sytuacja w Gminie Niechlów jest gorsza, niż średnia dla kraju, województwa dolnośląskiego, jak i powiatu. Szczegółowe dane zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela Nr 24.: Korzystający z instalacji w % ogółu ludności

Nazwa	Obszary wiejskie								
	wodociąg			kanalizacja			gaz		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
POLSKA	76,2	76,6	84,3	29,4	30,9	37,3	21,7	22,0	22,4
DOLNOŚLĄSKIE	80,8	81,2	88,5	32,2	33,5	41,1	12,9	13,6	14,1
Powiat górowski	87,8	87,8	96,0	5,7	6,1	7,6	3,3	3,4	3,4
Niechlów (2)	93,9	93,9	98,7	8,1	9,0	11,9	0,0	0,0	0,0

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Wysoki jest jednak stopień zwodociągowania gminy, wskaźnik jest wyższy niż w grupie porównawczej.

Ocenie gminy na tle otoczenia służy również wskaźnik określający przeciętną powierzchnię mieszkania. Sytuacja w Gminie Niechlów jest lepsza niż średnia w skali Polski, województwa i powiatu. Sytuacja taka jest pozornie korzystna i typowa dla gmin wiejskich, gdzie mieszkania są większe niż w miastach. Zamieszkuje je również więcej osób, stąd wskaźnik ten należy porównać ze wskaźnikiem powierzchni na osobę lub liczbą mieszkań na 1000 mieszkańców.

Tabela Nr 25.: Przeciętna powierzchnia mieszkania – zestawienie porównawcze

Obszar	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania		
	2012	2013	2014
POLSKA	72,8	73,1	73,4
DOLNOŚLĄSKIE	71,9	72,0	72,2
Powiat górowski	76,6	76,9	77,1
... (3)	80,5	80,6	80,6

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Analizując kolejny wskaźnik – ilości mieszkań na 1000 mieszkańców należy podkreślić, że gmina

¹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego (diagnoza)

Niechlów sytuuje się gorzej w odniesieniu do jednostek porównawczych (powiatu, województwa i kraju). Niższa jest również powierzchnia mieszkania na mieszkańca.

Tabela Nr 26.: Mieszkania na 1000 mieszkańców – zestawienie porównawcze

Obszar	Mieszkania na 1000 mieszkańców		
	2012	2013	2014
POLSKA	356,1	359,9	363,4
DOLNOŚLĄSKIE	375,9	381,6	386,2
Powiat górowski	318,2	321,6	324,0
... (3)	301,0	305,7	304,7

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Wnioski dla wyznaczonego obszaru kryzysowego: sfera przestrzeni, środowiska i infrastruktury

1. Stosunkowo dobre wyposażenie Gminy w podstawową infrastrukturę, z brakami na obszarze rewitalizowanym
2. Braki w wyznaczonym obszarze rewitalizowanym:
 - a. Niedostateczne remonty infrastruktury technicznej (media, drogi)
 - b. Zły stan techniczny budynków wielorodzinnych praktycznie na całym obszarze Gminy, w szczególności na obszarze rewitalizacji z wyjątkowym zagęszczeniem problemów technicznych na obszarze rewitalizacji
 - c. Niedostatecznie rozwinięte sieci infrastruktury ochrony środowiska (szczególnie gospodarka ściekowa)
 - d. Niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni gminnych oraz przy budynkach użyteczności publicznej
 - e. Braki jakościowe w układzie komunikacyjnym, zarówno w ruchu drogowym, jak i ciągach pieszych,
3. Obserwowane ograniczenia w rozwoju mieszkańców w wyniku niedostatków infrastruktury technicznej i zagospodarowaniu przestrzeni
4. Brak infrastruktury umożliwiającej realizację działań w sferze społecznej i gospodarczej, w powiązaniu z aktywnością w zakresie turystyki, rekreacji
5. Niedostatki w infrastrukturze drogowej i komunikacyjnej i turystycznej.
6. Dalece niewystarczające parametry termiczne budynków oraz ogólny stan techniczny

3.9.1 Kluczowe potrzeby rewitalizacyjne

Do zidentyfikowanych kluczowych potrzeb rewitalizacyjnych należą:

- działania w zakresie zagospodarowania przestrzeni w sposób umożliwiający wprowadzenie nowych funkcji sprzyjających integracji społecznej
- wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych dla poprawy potencjału turystycznego
- remonty budynków wielorodzinnych jako uzupełnienie działań rewitalizacyjnych
- działania termomodernizacyjne w budynkach mieszkalnych i budynkach użyteczności

publicznej

- poprawa stanu dróg lokalnych

4 Diagnoza sfery gospodarczej

4.1 Rys ogólny

Po zmianie systemu gospodarczo-politycznego w Polsce pod koniec XX w. oraz w związku z kryzysem gospodarczym, który nastąpił na przełomie XX i XXI w., wiele dużych zakładów produkcyjnych zaprzestało działalności, ograniczyło jej zakres lub zmieniło swój profil. Spowodowało to likwidację wielu zakładów produkcyjnych, zmniejszenie produkcji, oraz, w wyniku ograniczania zatrudnienia, powstanie dużego bezrobocia. Działalność produkcyjna poddana została poważnym zmianom i przeobrażeniom. Likwidacja dużych zakładów produkcyjnych skutkowałą, z jednej strony ogromnym bezrobociem, z drugiej powstawaniem niewielkich zakładów produkcyjnych i rzemieślniczych zatrudniających po kilka, kilkanaście osób.

Na terenie gminy Niechlów produkcja nigdy nie była dominującym i znaczącym profilem działalności, jednakże w/w procesy tu również odcisnęły swe piętno i wpłynęły na poziom życia mieszkańców. Nieliczne, co prawda, na tym obszarze zakłady przemysłowe zostały w większości zlikwidowane, jedynym, który przetrwał i wciąż działa na rynku jest Przedsiębiorstwo Przemysłu Ziemiaczanego SA

w Niechlowie. Spółka zajmuje się pełnym procesem produkcyjnym, poczynając od skupu ziemniaków przemysłowych, poprzez produkcję skrobi ziemniaczanej, białka ziemniaczanego oraz skrobi modyfikowanych, po zbyt na rynkach krajowych, jak i zagranicznych. Zakład jest na terenie gminy największym przedsiębiorstwem zapewniającym największą liczbę miejsc pracy oraz stanowiącym rynek zbytu dla płodów rolnych wytwarzanych przez rolników².

W Gminie Niechlów, w lokalnej gospodarce dominuje charakter usługowy i turystyczny w prowadzonej działalności gospodarczej. Istnieją również podmioty sektora przemysłowego, jednak funkcja przemysłowa nie pełni istotnej roli w strukturze działalności gospodarczej. Miejscowość Niechlów jest lokalnym ośrodkiem działającym na rzecz obsługi administracyjnej mieszkańców gminy oraz podstawowych usług publicznych: szkolnictwa, służby zdrowia i innych.

Na terenie Gminy Niechlów dominują podmioty gospodarcze sektora prywatnego – jest to blisko 93% zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. W ich strukturze przeważają znacząco osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (189 podmiotów). Podsumowanie zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela Nr 27.: Podmioty gospodarcze w Gminie Niechlów

Podmioty wg sektorów własnościowych	Jedn. miary	2012	2013	2014
podmioty gospodarki narodowej ogółem	-	263	273	263
sektor publiczny - ogółem	-	17	18	18
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	-	12	12	12

² Diagnoza w ramach aktualizacji SUIKZP

sektor publiczny - spółki handlowe	-	1	1	1
sektor prywatny - ogółem	-	246	255	245
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	-	192	201	189
sektor prywatny - spółki handlowe	-	11	11	11
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	-	1	0	0
sektor prywatny - spółdzielnie	-	2	2	2
sektor prywatny – fundacje	-	0	1	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	-	16	15	16

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

W strukturze własnościowej dominują podmioty sektora prywatnego.

W strukturze wielkościowej dominują podmioty małe, do 10 zatrudnionych. Tylko trzy firmy zatrudniają powyżej 50 pracowników.

Tabela Nr 28.: Podmioty gospodarcze w Gminie Niechlów według wielkości

Podmioty wg klas wielkości	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	-	263	273	263
0 - 9	-	246	257	247
10 - 49	-	13	13	13
50 - 249	-	4	3	3

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Zdecydowana większość podmiotów kwalifikuje się do grupy podmiotów prowadzących działalność różną, sklasyfikowaną, jako pozostałą działalność. Sytuację obrazuje tabela poniżej.

Tabela Nr 29.: Podmioty według grup działalności

Podmioty nowo zarejestrowane wg grup sekcji PKD 2007	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	-	25	26	24
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	1	1	1
przemysł i budownictwo	-	12	6	12
pozostała działalność	-	12	19	11

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Bardziej szczegółowych informacji dostarcza podział działalności według klasyfikacji PKD 2007. Ewidencja prowadzona jest odrębnie dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz osób prawnych. Poniżej odpowiednie dane liczbowe.

Tabela Nr 30.: Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	-	192	201	189

Sekcja A	-	13	13	11
Sekcja C	-	13	13	10
Sekcja F	-	40	41	47
Sekcja G	-	68	72	62
Sekcja H	-	7	7	7
Sekcja I	-	6	6	5
Sekcja J	-	5	5	5
Sekcja K	-	15	15	14
Sekcja M	-	6	9	8
Sekcja N	-	3	6	6
Sekcja P	-	1	1	1
Sekcja Q	-	5	5	6
Sekcja R	-	1	1	1
Sekcje S, T, U	-	9	7	6

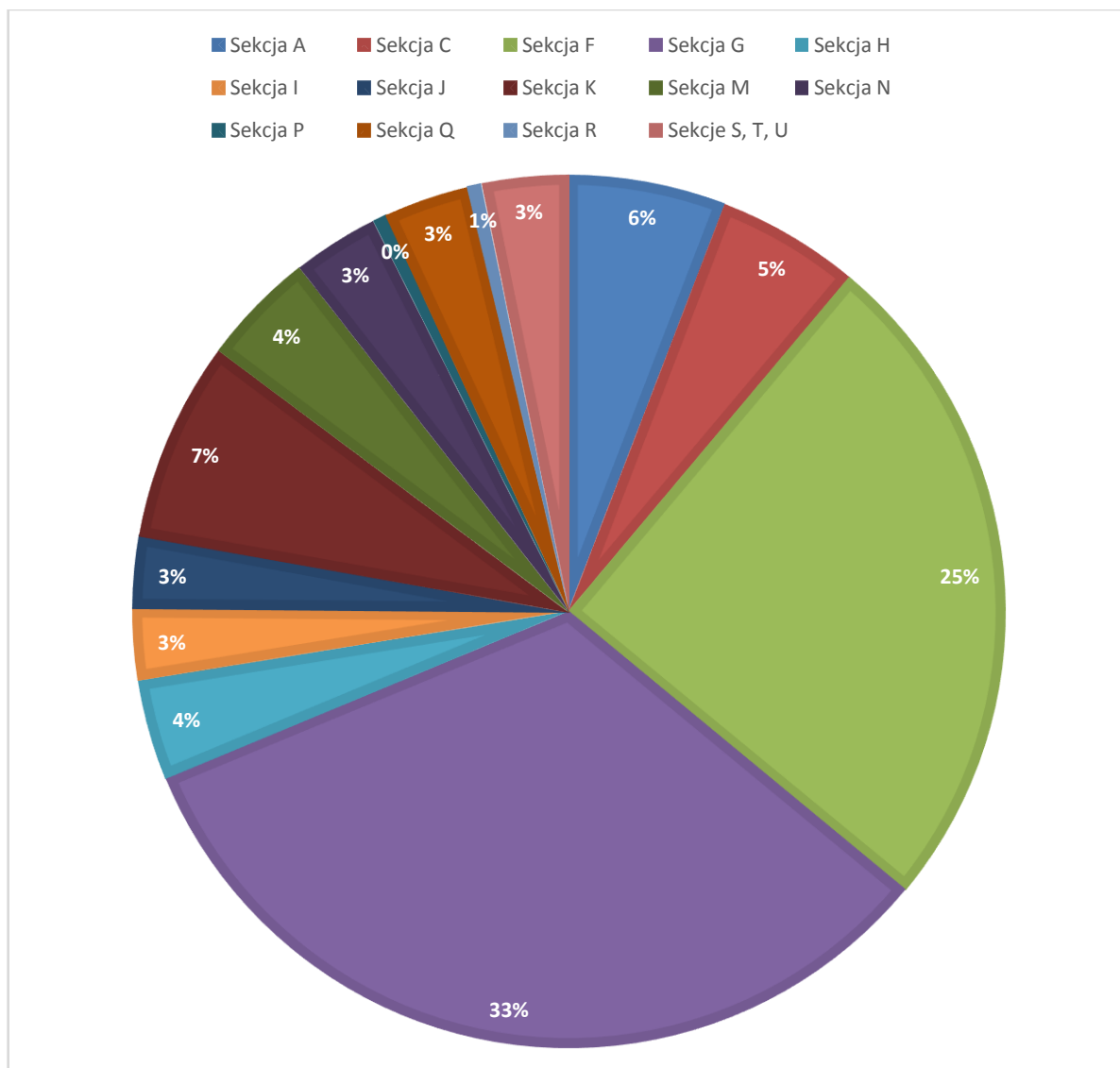
Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

W grupie podmiotów działających w formie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą dominującymi branżami były:

- 33%: sekcja F – Budownictwo
- 25% Sekcja G: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- 7 % Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

Strukturę zaprezentowano na wykresie poniżej.

Rysunek Nr 7. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - struktura

Legenda (klasyfikacja PKD 2007)

Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie

Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe

Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

Sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Sekcja F – Budownictwo

Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa

Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

Sekcja J – Informacja i komunikacja

Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne

Sekcja P – Edukacja

Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

Sekcja S – Pozostała działalność usługowa

Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne

O sytuacji na rynku pracy świadczy ponadto ocena czy podmiotów gospodarczych przybywa, ocenę tego umożliwi porównanie liczby podmiotów nowo zarejestrowanych i podmiotów wyrejestrowanych w danym roku. Przewaga nowo rejestrowanych jest zjawiskiem pozytywnym, zachodzącym w ostatnich latach, jednak rok 2014 był tutaj wyjątkiem.

Tabela Nr 31.: Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane wg grup sekcji PKD 2007

Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane wg grup sekcji PKD 2007 na 10 000 mieszkańców	2012	2013	2014
Nowo zarejestrowane	48	51	47
Podmioty wyrejestrowane	37	27	55

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela Nr 32.: Wskaźniki charakteryzujące działalność gospodarczą

Podmioty - wskaźniki		2012	2013	2014
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	-	510	537	514
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	-	80,7	83,7	80,6
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	-	37	40	37
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	-	3,10	3,15	3,32
nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	-	2	2	2

Zgodnie z danymi pozyskanymi z CEIDG na terenie gminy Niechlów największą liczbę podmiotów gospodarczych stanowią przedsiębiorstwa, dla których podstawowym profilem działalności jest budownictwo. Tak duża liczba przedsiębiorstw budowlanych wskazuje, że mimo, iż na analizowanym obszarze w zasadzie nie obserwuje się rozwoju nowego budownictwa, a prace remontowe bardzo często prowadzone są „gospodarczym sposobem” przez właścicieli i użytkowników poszczególnych nieruchomości jest ona bardzo ważną gałęzią lokalnej

przedsiębiorczości.

Niewielkie na terenie gminy zapotrzebowanie na usługi związane z budownictwem wynikają bezpośrednio z małych zasobów finansowym mieszkańców. Jednakże należy zwrócić uwagę, że działalność o tym profilu może być prowadzona nie tylko na rynku lokalnym, ale również na terenie powiatu, kraju, a nawet Unii Europejskiej. Uwzględniając powyższe uwarunkowania oraz aktualną sytuację, gdzie obserwuje się szybki rozwój dużych ośrodków aglomeracyjnych, na terenach, których realizowanych jest wiele nowych obiektów, powstaje atrakcyjny rynek pracy dla przedsiębiorców prowadzących działalność związaną z budownictwem. Stosunkowo nieduża odległość Wrocławia i Poznania, w których prowadzone są liczne procesy inwestycyjne, stanowi mocny atut dla tego profilu działalności³.

Drugą w kolejności największą liczbę podmiotów gospodarczych stanowią przedsiębiorstwa, dla których głównym profilem gospodarczym jest handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych.

Handel detaliczny, szczególnie produktami spożywczymi i podstawowymi produktami gospodarstwa domowego uznaje się za usługi szczebla podstawowego. Z tej kategorii najwięcej podmiotów stanowią przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i tytoniu – 9 firm. Powyższą grupę uzupełniają 3 kolejne podmioty prowadzące „pozostałą sprzedaż detaliczną prowadzoną w niewyspecjalizowanych sklepach”, a także w/w Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”, co sumarycznie daje 13 sklepów. Ofertę handlową wzbogacają jeszcze dwa przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż detaliczną wyrobów tekstylnych, odzieży i obuwia prowadzoną na straganach i targowiskach. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców gminy liczba ta wydaje się niewystarczająca do zaspokojenia podstawowych potrzeb.

Kolejną dosyć liczną grupą stanowią usługi związane z obsługą pojazdów samochodowych – konserwacją i naprawą pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli zajmuje się 7 podmiotów, sprzedaż hurtową i detaliczną samochodów osobowych i furgonetek prowadzą 2 podmioty. Do tego dochodzą firmy związane ze sprzedażą hurtową oraz sprzedażą detaliczną części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli – po 1 podmiocie. Stosunkowa liczna grupa podmiotów związanych z tym profilem działalności wynika z trendu panującego od kilkunastu lat w zachodniej części kraju, gdzie znaczna grupa osób zajmuje się ściąganiem z Niemiec używanych samochodów, które po odremontowaniu odsprzedaje. Biorąc pod uwagę powolny, ale systematyczny wzrost majątności Polaków oraz wprowadzanie regulacji prawnych zmierzających do ograniczenia liczby samochodów używanych, w związku z dążeniem do poprawy jakości środowiska, szczególnie ograniczenia zanieczyszczenia powietrza, należy uznać, że gałąź ta będzie coraz mniej opłacalna. W związku z czym przewiduje się, że liczba podmiotów gospodarczych zajmujących się tym profilem najprawdopodobniej ulegnie zmniejszeniu.

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje grupa podmiotów zajmujących się różnego typu sprzedażą hurtową (5 podmiotów). Prowadzenie tego profilu działalności wymaga odpowiedniego zaplecza magazynowego oraz wydajnej sieci transportowej. Infrastruktura magazynowa jest stosunkowo dobrze rozwinięta, w związku z istnieniem na tym obszarze dużej liczby starych budynków magazynowych lub budynków, które można łatwo dostosować do tych potrzeb. Jednakże brak bliskości głównych dróg, szczególnie krajowych i autostrad oraz niefunkcjonująca linia kolejowa stanowi znaczącą barierę dla rozwoju tej gałęzi handlu. Ostatnią grupę handlową stanowią przedsiębiorstwa zajmujące się sprzedażą detaliczną prowadzoną przez domy sprzedaży wysyłkowej i internet oraz sprzedażą prowadzoną poza siecią sklepów, straganów i targowisk (po

³ SUIKZP

jednym z każdej grupy). Sprzedaż wysyłkowa, szczególnie internetowa jest gałęzią handlu, która coraz prężniej się rozwija. Zwiększające się zainteresowanie kupujących możliwością zakupu różnego rodzaju towarów w ten sposób, daje dobre perspektywy i szansę na rozwój przedsiębiorców o tym profilu działalności⁴.

Ponadto zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym na przedmiotowym terenie funkcjonuje Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Łękanowie prowadząca sprzedaż detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach oraz spółka DKMK prowadząca sprzedaż hurtową napojów alkoholowych i bezalkoholowych, herbaty, kawy, kakao i przypraw, owoców i warzyw oraz drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego.

4.1.1 Bezrobocie

Ważną oceną sytuacji gospodarczej jest analiza zjawiska bezrobocia na terenie Gminy Niechlów. W okresie od 2012 r. odnotować należy 2,1 % spadek bezrobocia. W dalszym ciągu 427 osób to osoby bezrobotne, co stanowi 13,1% ludności w wieku produkcyjnym. Sytuację przedstawiono w poniższych tabelach.

Po zmianie systemu gospodarczo-politycznego w Polsce pod koniec XX w. oraz w związku z kryzysem gospodarczym, który nastąpił na przełomie XX i XXI w., wiele dużych zakładów produkcyjnych zaprzestało działalności, ograniczyło jej zakres lub zmieniło swój profil. Spowodowało to likwidację wielu zakładów produkcyjnych, zmniejszenie produkcji, oraz, w wyniku ograniczania zatrudnienia, powstanie dużego bezrobocia. Działalność produkcyjna poddana została poważnym zmianom i przeobrażeniom. Likwidacja dużych zakładów produkcyjnych zaskutkowała, z jednej strony ogromnym bezrobociem, z drugiej powstawaniem niewielkich zakładów produkcyjnych i rzemieślniczych zatrudniających po kilka, kilkanaście osób.

Tabela Nr 33.: Bezrobotni zarejestrowani wg płci

Bezrobotni zarejestrowani wg płci	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	osoba	496	498	427
mężczyźni	osoba	226	224	196
kobiety	osoba	270	274	231

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela Nr 34.: Stopa bezrobocia

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	%	15,2	15,3	13,1
mężczyźni	%	12,7	12,6	11,0
kobiety	%	18,3	18,5	15,5

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

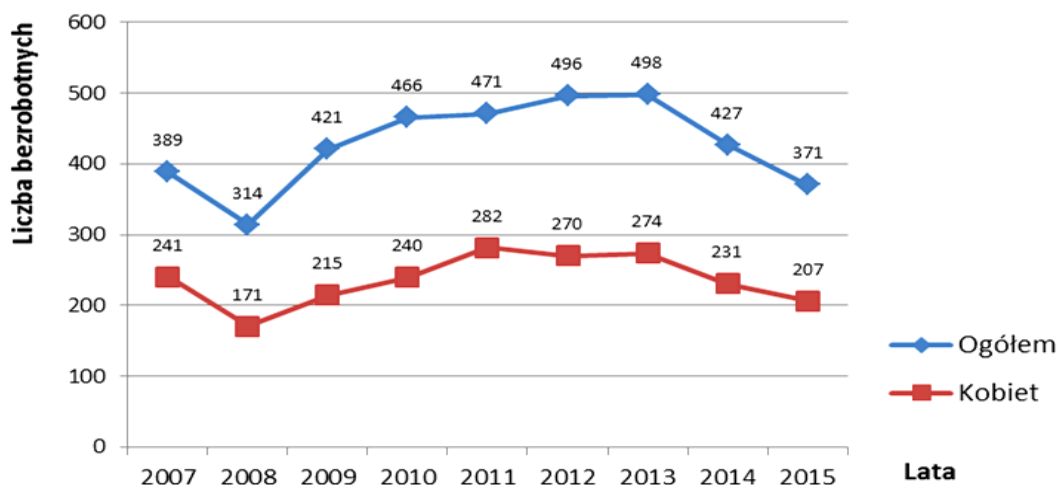
Możliwość uzyskania zatrudnienia stanowi jedno z ważniejszych kryteriów oceny warunków życia mieszkańców. Bezrobocie jest zjawiskiem negatywnym wywierającym istotny wpływ na poziom i jakość życia ludności. W 2015 roku na terenie gminy Niechlów zarejestrowanych było 371 bezrobotnych,

w tym 207 kobiet. Oznacza to, że na 100 osób w wieku produkcyjnym 8,6 zarejestrowano, jako

⁴ Tamże

bezrobotne.

Rysunek Nr 8. Gmina Niechlów - dynamika kształtowania się bezrobocia w latach 2007 - 2015

źródło: diagnoza w ramach aktualizacji Studium UIKZP Gminy Niechlów

Na podstawie danych zaczerpniętych z GUS-u obejmujących okres ok. 12 lat największe bezrobocie w Polsce, jak i w gminie Niechlów występowało w latach 2003 - 2005. Występujący w tych latach wzrost bezrobocia można przypisać między innymi dekoniunkturze oraz innym niekorzystnym wynikom makroekonomicznym, które pojawiły się w tym okresie, dodatkowo wzmocnionym przez lokalną sytuację na rynku pracy. Jako pozytywny można uznać fakt, że począwszy od 2006 roku, z racji wejścia w okres gospodarczej koniunktury, bezrobocie spadało, co pokazuje powyżej zamieszczony wykres obejmujący 9 ubiegłych lat (lata 2007 - 2015). Od 2008 do 2013 roku, zarówno na terenie Polski, jak i gminy obserwuje się niestety wzrost bezrobocia, będący echem ogólnosiwiatowego kryzysu gospodarczego na rynkach finansowych i bankowych. Jednak od roku 2013 nastąpił nieznaczny spadek stopy bezrobocia.

Tabela Nr 35.: Tabela 19 Gmina Niechlów - bezrobocie w latach 2007 - 2015

Lp.	Rok	Liczba bezrobotnych ogółem	W tym kobiety	Udział kobiet w %
1	grudzień 2007	389	241	61,95
2	grudzień 2008	314	171	54,46
3	grudzień 2009	421	215	51,07
4	grudzień 2010	466	240	51,50
5	grudzień 2011	471	282	59,87
6	grudzień 2012	496	270	54,43
7	grudzień 2013	498	274	55,02
8	grudzień 2014	427	231	54,10
9	grudzień 2015	371	207	55,79

źródło: diagnoza w ramach aktualizacji Studium UIKZP Gminy Niechlów

W przeciągu prawie całego analizowanego okresu udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych

oscylował około 55 %. Obecnie, na koniec roku 2015 współczynnik ten wyniósł 55,79 % i należy go ocenić, jako niekorzystny.

4.1.2 Turystyka jako element sfery gospodarki

Ze względu na walory oraz położenie Gminy turystyka odgrywa ważną rolę w lokalnej gospodarce. Na terenie gminy Niechlów zlokalizowane są atrakcje turystyczne o znaczeniu lokalnym i regionalnym.

W gminie Niechlów rejestrujemy dwa pomniki przyrody: dąb szypułkowy w Karowie o obwodzie ponad 5,6 m oraz sosna pospolita w Miechowiu o obwodzie 4,1 m.

Najcenniejsze zabytki architektury świeckiej jak i kościelnej znajdujemy w Sicinach. XVIII wieczny kościół św. Marcina to perła śląskiego baroku porównywalna z świątyniami we Wrocławiu, Pradze i Kutnej Horze. Obiekt projektowali wybitni na przełomie XVII i XVIII wieku architekci Marcin i Karol Frantz. Wnętrze zdobią arcydzieła rzeźbiarskie i malarskie takich artystów jak: Jan Antoni Felder, Ignacy Axter, Krystian Filip Bentum, Franciszek Józef Mangoldt oraz Michael Leopold Willmann, zwany śląskim Rembrandtem. Obok kościoła znajduje się dobrze zachowany XVIII wieczny pałac opata z niezwykłymi freskami sufitowymi i ściennymi. Za pałacem znajdujemy XVIII i XIX wieczne zabudowania gospodarstwa rolnego prowadzonego przez cystersów jak i późniejszych właścicieli Sicin.

W Naratowie znajduje się barokowy dwór wzniesiony około 1735 roku z pozostałościami fosy, który w 1900 roku został przebudowany i powiększony o piękną, strzelistą wieżę. W pobliżu znajdziemy też zabytkowy budynek byłego dworca kolejowego w Naratowie.

Wroniniec może się poszczycić dwoma niezwykłymi zabytkami. Pierwszy z nich to wzniesiony w początkach XVIII wieku pałac, przebudowany w XIX wieku, wzniesiony na planie czworoboku, dwukondygnacyjny. Obok niego znajdujemy ciekawej urody zabudowania gospodarcze byłego majątku ziemskiego. We Wronińcu notujemy też ruiny kościoła wzniesionego w latach 1601-1603, który przez kilka stuleci służył wspólnocie protestanckiej.

Około 200 metrów od Niechlowa, przy drodze w kierunku do Szlichtyngowej znajduje się krzyż średniowieczny, kamienny krzyż pokutny datowany na XIV-XVI wiek. Krzyż pokryty nieczytelnym już tekstem oraz wizerunkiem Chrystusa. Najprawdopodobniej postawiony został przez zabójcę, który w ten sposób pokutował za swój czyn.

W miejscowości Bełcz Wielki znajdujemy ruiny pięknego pałacu folwarcznego wzniesionego około 1910 roku. Niestety, w ostatnim czasie zabytek nie był wystarczająco strzeżony. 15 maja 2016 roku doszło w nim do podpalenia. Wskutek pożaru zniszczeniu uległ cały dach oraz strop budowli. Obok pałacu znajdujemy piękny park z wieloma gatunkami drzew i krzewów oraz monumentalne, zabytkowe zabudowania gospodarcze, stajnie oraz gorzelnię.

W miejscowości Żabin godny uwagi jest kościół p.w. św. Michała Archanioła. Datowany jest na drugą połowę XIII wieku. Obok świątyni znajduje się drewniana, dzwonnica z końca XVIII wieku o konstrukcji słupkowej.

4.2 Identyfikacja problemów strefy gospodarki

Poniższe porównanie wybranych wskaźników pokazuje, że na terenie Gminy Niechlów wskaźniki charakteryzujące działalność gospodarczą wykazują w roku 2014 wartości niższe, niż średnia. W przypadku liczby podmiotów na 10. tys. ludności wskaźnik jest wyraźnie niższy, niż średnie krajowa, regionalna i powiatowa. Wyraźna różnica występuje w przypadku oceny średniej na poziomie województwa. Pozytywnym (powyżej średniej) zjawiskiem jest ilość podmiotów noworejestrowanych.

Wskaźnik – również wyraźnie niższy niż w grupie porównawczej dotyczący ilości podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym świadczy o niskiej aktywności gospodarczej. Potwierdzeniem tego jest analiza ilości osób fizycznych prowadzących działalność.

W sferze rozwoju społecznego niższy wskaźnik zarejestrowanych fundacji, organizacji i stowarzyszeń potwierdza generalny wniosek o gorszej sytuacji w gminie, niż grupa porównawcza.

Tabela Nr 36.: Analiza wskaźników aktywności gospodarczej

Nazwa	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jednostki wykreślone z h REGON na 10 tys. ludności	podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców
	2014	2014	2014	2014	2014	2014
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
POLSKA	1 071	93	79	170,0	77	3,31
DOLNOŚLĄSKIE	1 207	101	88	190,1	81	3,61
Powiat ...	1 085	81	81	170,4	64	3,29
... (3)	1 040	103	81	159,7	53	2,71

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Do problemów sfery gospodarczej na terenie Gminy Niechlów zaliczyć można czynniki zewnętrzne i uwarunkowania lokalne. Kluczowym czynnikiem zewnętrznym negatywnie wpływającym na rozwój sfery gospodarki jest ograniczona dostępność komunikacyjna oraz silna konkurencja ze strony miast (Lubin, Poznań, Wrocław), które to ośrodki przyciągają inwestorów.

Do uwarunkowań wewnętrznych stwarzających problemy dla lokowania nowych przedsiębiorstw należy zaliczyć przede wszystkim:

- ograniczone finansowe możliwości Gminy w przeznaczaniu wydatków na cele inwestycyjne i infrastrukturę
- ograniczona ilość przygotowanych terenów inwestycyjnych
- ograniczona pozycja ekonomiczna i siła rynkowa lokalnych przedsiębiorstw
- niski napływ kapitału inwestycyjnego z zewnątrz
- brak branży charakterystycznej, która promowała by gminę
- zbyt mały poziom inwestycji prywatnych tworzących nowe miejsca pracy
- dominacja małych (1, 2-osobowych) firm, głównie handlowych i usługowych
- upadek licznych zakładów przemysłowych na terenie gminy w latach 90-tych

Wnioski dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji – sfera gospodarcza

1. Nierównomierny rozkład aktywności gospodarczej mieszkańców, z występowaniem stref o niskiej aktywności, w szczególności w przestrzeni planowanej do rewitalizacji.
2. Obserwowane ograniczenia w rozwoju działalności gospodarczej w sektorze turystyki i rekreacji jako skutek niedostatków infrastruktury, szczególnie turystycznej i rekreacyjnej.
3. Ograniczenia dostępności administracji i usług –bez możliwości poprawy standardu i warunków.

4. Utrudniony dostęp do usług administracji publicznej, usług finansowych i innych, w szczególności dla osób niepełnosprawnych.
5. Niedostateczne wsparcie instrumentami finansowymi i promocyjnymi lokalnych podmiotów i inicjatyw społeczno-gospodarczych.
6. Niewykorzystanie potencjału wynikającego z możliwości rozwoju usług opartych na sporcie, turystyce i rekreacji

4.2.1 Kluczowe potrzeby rewitalizacyjne

Do zidentyfikowanych kluczowych potrzeb rewitalizacyjnych należą:

- wyeliminowanie niedostatków infrastrukturalnych
- wsparcie przedsiębiorców w zakresie informacji dotyczących instrumentów finansowych dostępnych na realizację ich projektów
- poprawa promocji gminy
- wzmocnienie sektora turystycznego oraz realizacja inwestycji prywatnych w sektorze turystyki
- promowanie dostępności terenów inwestycyjnych i tworzenie oferty inwestycyjnej dla sektora przemysłowego

5 Diagnoza sfery społecznej

5.1 Struktura demograficzna i społeczna

W roku 2014 na terenie Gminy Niechlów zamieszkiwało 5114 mieszkańców (dane statystyczne). Według najaktualniejszych informacji ewidencji gminnej w roku 2016 liczba ludności wynosiła 5114 mieszkańców. Od lat obserwować można spadek ilości mieszkańców, jednak w latach 2012-2014 spadek ten został zahamowany,. W ostatnich 3 latach obserwować można niewielkie wahania ilości mieszkańców, co ważne od roku 2013 ilość mieszkańców wzrosła.

Tabela Nr 37.: Ludność wg miejsca zamieszkania i płci (stan na 31 XII)

Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci		2012	2013	2014
ogółem,				
ogółem	osoba	5157	5087	5114
mężczyźni	osoba	2576	2541	2552
kobiety	osoba	2581	2546	2562

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Obserwować można zrównoważony stan liczby kobiet w stosunku do liczby mężczyzn (tabela poniżej).

Tabela Nr 38.: Współczynnik feminizacji

Współczynnik feminizacji	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	osoba	100	100	100

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

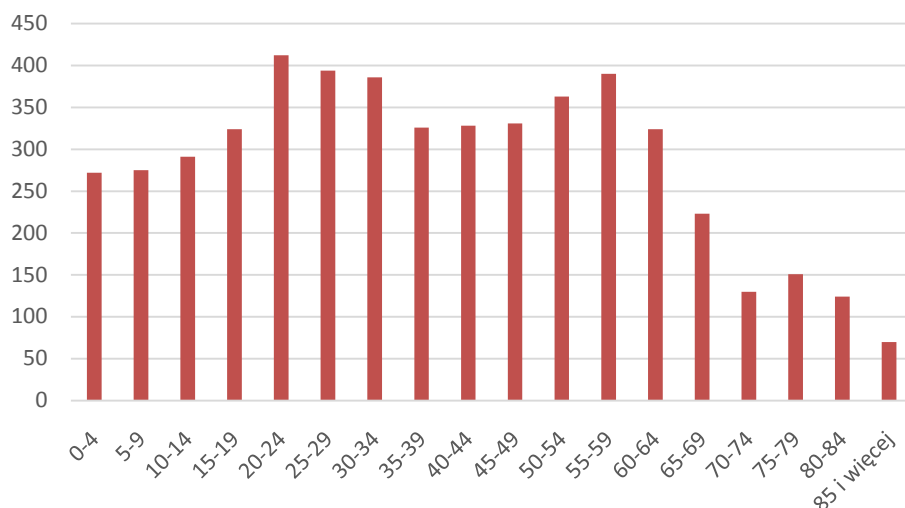
Strukturę wiekową mieszkańców Gminy zaprezentowano w poniższej tabeli. Dominującą grupą wiekową są osoby w wieku 20-24. Natomiast liczba osób w wieku powyżej 70 roku życia jest w zdecydowanej mniejszości. Mając jednak na uwadze, że faktyczny wiek aktywności zawodowej przeważnie wynosi do 70 lat, to struktura wiekowa czytelnie pokazuje na dużą liczbę osób aktywnych zawodowo w strukturze demograficznej Gminy Niechlów.

Tabela Nr 39.: Ludność Gminy Niechlów według wieku

Ludność wg grup wieku i płci		2012	2013	2014
0-4	osoba	283	262	272
5-9	osoba	288	279	275
10-14	osoba	320	294	291
15-19	osoba	353	338	324
20-24	osoba	429	416	412
25-29	osoba	393	406	394
30-34	osoba	379	388	386
35-39	osoba	331	310	326
40-44	osoba	323	329	328
45-49	osoba	336	319	331
50-54	osoba	386	378	363
55-59	osoba	369	386	390
60-64	osoba	308	315	324
65-69	osoba	171	190	223
70-74	osoba	138	131	130
75-79	osoba	178	169	151
80-84	osoba	111	116	124
85 i więcej	osoba	61	61	70

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Powyższe dane zilustrowano wykresem.

Rysunek Nr 9. Ludność – struktura wiekowa (stan na grudzień 2014)

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Podsumowaniem struktury wiekowej jest przypisanie grup wiekowych do wieku określającego zdolność produkcyjną. Są to jedne z istotniejszych wskaźników zdolności produkcyjnej mieszkańców, przy czym istotnym wskaźnikiem brany pod uwagę w ocenie demograficznej jest w szczególności tzw. wskaźnik obciążenia demograficznego.

Tabela Nr 40.: Ludność ze względu na wiek produkcyjny

Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci	Jedn. miary	2012	2013	2014
w wieku przedprodukcyjnym	osoba	1099	1017	1013
w wieku produkcyjnym	osoba	3258	3263	3264
w wieku produkcyjnym mobilnym	osoba	2000	2005	1995
w wieku produkcyjnym niemobilnym	osoba	1258	1258	1269
w wieku poprodukcyjnym	osoba	800	807	837
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg miejsca zamieszkania	Jedn. miary	2012	2013	2014
w wieku przedprodukcyjnym	osoba	1099	1017	1013
w wieku produkcyjnym	osoba	3258	3263	3264
w wieku produkcyjnym mobilnym	osoba	2000	2005	1995
w wieku produkcyjnym niemobilnym	osoba	1258	1258	1269
w wieku poprodukcyjnym	osoba	800	807	837

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

W 2014 r. liczba ludności w wieku produkcyjnym wynosiła 3264. Ponadto można zaobserwować niewielki wzrost osób w wieku produkcyjnym, w porównaniu z rokiem 2012. Jednakże, spadła liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na przestrzeni 2 lat. W zakresie proporcjonalnym do tych spadków wzrosła liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Jest to problem demograficzny na terenie Gminy Niechlów, ale również całej Polski.

Zgodnie z danymi GUS-u z końca 2014 roku liczba osób pracujących w gospodarce narodowej (według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób;

bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie) wyniosła na obszarze gminy Niechlów 429 osób.

Tabela Nr 41.: Pracujący według płci w roku 2014 na tle powiatu i województwa

Lp.	Pracujący ¹	Gmina Niechlów	Powiat górowski	Województwo dolnośląskie
1	Ogółem	429	4074	730013
2	w tym kobiety	233	2162	100434
3	w tym kobiety w %	54,3	53	48,79

¹ bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie

źródło: diagnoza w ramach Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy

Tabela Nr 42.: Struktura pracujących w 2014 roku, na tle powiatu i województwa

Lp.	Pracujący ¹	Gmina Niechlów	Powiat górowski	Województwo dolnośląskie
1	w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	#	13,21%	1,16%
2	w przemyśle i budownictwie	28,44%	28,96%	36,45%
3	w handlu, naprawach pojazdów samochodowych, transporcie i gospodarce magazynowej, zakwaterowaniu i gastronomii, informacji i komunikacji	#	14,56%	22,03%
4	w działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsłudze rynku nieruchomości oraz pozostałych usługach	48,72%	43,27%	40,36%
5	na 1000 ludności ogółem	84	112,43	251
6	na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	131,43	177,94	395,29

¹ bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie

źródło: diagnoza w ramach Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy

Powyższe statystyki nie oddają obrazu rzeczywistej struktury zatrudnienia na badanych obszarach. Odnoszą się bowiem do liczby pracujących według: faktycznego miejsca pracy, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. Przedmiotowe dane obrazują strukturę zatrudnienia pojawiającą się w przypadku działalności większych podmiotów gospodarczych, w niewielkim stopniu występujących na terenach gmin wiejskich. Powyższe wskaźniki przedstawiają prawidłowość dotyczącą charakteru rynku pracy w gminie. Obserwujemy, że odsetek pracujących w usługach w zakresie działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsługi rynku nieruchomości oraz pozostałych usługach, w tym duża grupa usług nierynkowych (edukacja, administracja, bezpieczeństwo publiczne, sport, kultura, służba zdrowia) jest na terenie gminy wyższy niż wskaźnik dla województwa dolnośląskiego. Związane jest to ze strukturą zatrudniania występującą na obszarach gmin wiejskich (w tym na terenie gminy Niechlów), gdzie większość podmiotów gospodarczych liczących powyżej 9 osób zatrudnionych to zakłady publiczne (edukacja, administracja, służba zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, sport, kultura) charakteryzujące się największym zatrudnieniem. Brak osób pracujących w sektorze usług rynkowych jest znaczące

i świadczy o tym, że tego typu działalnością na terenie gminy zajmują się firmy małe, często rodzinne. Odsetek pracujących w sektorze przemysłowym i budownictwie jest stosunkowo wysoki ze względu na to, że na terenie gminy funkcjonuje stosunkowo duże przedsiębiorstwo przemysłowe, będące głównym pracodawcą w tym sektorze gospodarczym. Gmina Niechlów jest gminą typowo rolniczą, w której rolnictwem zajmują się gospodarstwa indywidualne (rodzinne), co potwierdzają dane dotyczące pracujących w kategorii „sektor rolniczy” wykazujące brak osób zajmujących się rolnictwem poza indywidualnymi gospodarstwami.

Niski wskaźnik pracujących na 1000 ludności, w tym również na 1000 w wieku produkcyjnym, w stosunku do wskaźnika występującego w województwie, potwierdza tezę, że na terenie gminy dominują małe podmioty gospodarcze, zatrudniające poniżej 9 osób. Przedmiotową tezę oparto również o zestawienie zupełnego braku wskaźnika dotyczącego osób pracujących w sektorze rolniczym z typowo rolniczym charakterem gminy.

Tabela Nr 43.: Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	Jedn. miary	2012	2013	2014
w wieku przedprodukcyjnym	%	21,3	20,0	19,8
w wieku produkcyjnym	%	63,2	64,1	63,8
w wieku poprodukcyjnym	%	15,5	15,9	16,4

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Poniższe wskaźniki obciążenia demograficznego są miarą pokazującą relację pomiędzy liczbą osób w wieku poprodukcyjnym i w wieku produkcyjnym (dokładnie: liczba osób w wieku emerytalnym na 100 osób pracujących). Zbyt wysokie wartości tego wskaźnika, skądinąd korzystnie świadczące o zamożności i zdrowotności danego społeczeństwa (ludzie żyją długo), są jednak niekorzystne z punktu widzenia finansów publicznych (mała liczba osób płacących podatki przy dużej liczbie osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, ochrony zdrowia itp.).

Tabela Nr 44.: Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Niechlów

Wskaźnik obciążenia demograficznego	Jedn.miary	2012	2013	2014
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	58,3	55,9	56,7
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	72,8	79,4	82,6
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	24,6	24,7	25,6

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Poniżej zaprezentowano wartość wskaźnika w latach w skali kraju

Rysunek Nr 10. Wartość wskaźnika obciążenia demograficznego w skali kraju

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym

Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

5.1.1 Bezrobocie jako problem społeczny

Zagadnienia związane z bezrobociem scharakteryzowano w części opracowania w rozdziale 4.

Bezrobocie na terenie Gminy Niechlów nie jest niskie w stosunku do poziomu bezrobocia w kraju i tylko nieznacznie zmalało - niewielki spadek odnotowano w 2014 roku. Bezrobocie jest istotnym problemem społecznym, w szczególności wysokie bezrobocie. Powoduje istotne koszty społeczne bezrobocia:

- strata dóbr i usług, które nie zostały wytworzone ze względu na brak miejsc pracy
- środki przeznaczone na zasiłki dla bezrobotnych i pomoc socjalną mogłyby zostać wykorzystane efektywniej

Oprócz kosztów społecznych każdy dotknięty tym problemem ponosi tzw. prywatny koszt bezrobocia:

- depresja i frustracja
- objawy izolacji społecznej
- zanik kwalifikacji
- obniżenie standardu życia

Na terenie Gminy Niechlów bezrobocie nie jest niskie, tak więc zalicza się do kluczowych

problemów sfery społecznej. Długookresowe bezrobocie (dominujące w strukturze bezrobocia na terenie Gminy) ma istotny wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia mieszkańców i ich rodzin. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie Gminy Niechlów wynosi aktualnie 427 osób, co stanowi ok. 13.1 % ogółu osób w wieku produkcyjnym.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przejmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Znaczący i negatywny jest wpływ bezrobocia na zachowania społeczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie, nasilenie patologii. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwale bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

5.1.2 Oświata i wychowanie

Edukacja przedszkolna na terenie gminy prowadzona jest w dwóch przedszkolach gminnych.

Pierwszy obiekt przedszkolny połączony jest z budynkiem Zespołu Szkół w Niechlowie i zlokalizowana w miejscowości gminnej. Przedszkole posiada plac zabaw wyposażony w sprzęt do zajęć i zabaw ruchowych. Budynek i przylegający do plac szkolny znajduje się na terenie ogrodzonym.

Do przedszkola uczęszczają dzieci z 12 miejscowości: Niechlów, Żuchłów, Miechów, Szaszorowice, Lipowiec, Bęcz Wielki, Głobice, Żabin, Wągroda, Karów, Świerczów, Bartodzieje. Dzieci z 11 miejscowości dowożone są autobusem szkolnym. Pochodzenie dzieci jest zróżnicowane, część z nich pochodzi ze środowiska popegeerowskiego.

W przedszkolu funkcjonują 2 grupy 4-5 latków, jedna grupa 6-latków i jedna grupa dzieci 3-4 latków. Wszystkie grupy realizują pięciogodzinną podstawę programową.

Przedszkole przy Zespole Szkół w Niechlowie znajduje się przy ul. Szkolna 23, a przedszkole w Sicinach, Siciny 78. W 2014 roku prowadziły 7 oddziałów, do których uczęszczało 140 dzieci.

Dane podmiotów:

Przedszkole w Niechlowie

ul. Szkolna 23, 56-215 Niechlów

tel. (065) 5435623, spniechlow@interia.pl

Przedszkole w Sicinach

Siciny 78

56-215 Niechlów

Tel. (065) 5435194, zsssiciny@o2.pl

W poniższych tabelach zaprezentowano podstawowe dane statystyczne.

Tabela Nr 45.: Przedszkola ogółem

Przedszkola ogółem - charakterystyka	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	ob.	2	2	2
oddziały	-	7,00	7,00	7,00
miejsca	msc.	175	175	175
dzieci	osoba	140	151	140

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela Nr 46.: Dzieci w przedszkolach wg wieku, płci

Dzieci w przedszkolach wg wieku, płci	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	osoba	140	151	140
chłopcy	osoba	71	76	75
dziewczęta	osoba	69	75	65

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela Nr 47.: Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym

DZIECI OBJĘTE WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM				
Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym i w wieku przedszkolnym	Jedn. miary	2012	2013	2014
dzieci ogółem, ogółem				
dzieci w wieku 3 - 5 lat	osoba	170	152	170
dzieci w wieku 3 - 6 lat	osoba	225	209	196
dzieci w wieku 3 - 4 lat	osoba	110	101	120
dzieci w wieku 4 - 6 lat	osoba	168	157	130
dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym, ogółem				
dzieci w wieku 3 - 5 lat	osoba	93	102	111
dzieci w wieku 3 - 6 lat	osoba	139	151	138
dzieci w wieku 3 - 4 lat	osoba	45	59	69
dzieci w wieku 4 - 6 lat	osoba	124	128	111
odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, ogółem				
dzieci w wieku 3 - 5 lat	%	54,7	67,1	65,3
dzieci w wieku 3 - 6 lat	%	61,8	72,2	70,4
dzieci w wieku 3 - 4 lat	%	40,9	58,4	57,5
dzieci w wieku 4 - 6 lat	%	73,8	81,5	85,4

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

łącznie na terenie Gminy Niechlów w 2014 roku w edukacji najmłodszych mieszkańców uczestniczyło 7 nauczycieli (w przeliczeniu na etaty).

Tabela Nr 48.: Nauczyciele w przeliczeniu na etaty

NAUCZYCIELE

Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty	Jedn. miary	2012	2013	2014
przedszkola bez specjalnych				
ogółem	etat	7,43	7,34	7,73
kobiety	etat	7,43	7,34	7,73

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Szkoły podstawowe i gimnazja

- Zespół Szkół w Niechlowie
ul. Szkolna 23, 56-215 Niechlów
tel. (65) 5435623
- Zespół Szkół w Sicinach
Siciny 78
56-215 Niechlów
tel.(65)5435194
- Gimnazjum w Naratowie
Naratów, 56-215 Niechlów
Tel. (65) 5436523

Tabela 1. Szkolnictwo gimnazjalne w Gminie

Gimnazja ogółem	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	ob.	2	2	2
pomieszczenia szkolne	-	15	-	-
oddziały w szkołach	-	9,00	9,00	10,00
uczniowie	osoba	165	152	156
absolwenci	osoba	54	56	52

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Na terenie Gminy nie występują problemy w dostępie do służby zdrowia. W gminie funkcjonuje 1 przychodnia zapewniająca opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy.

Tabela 2. Opieka zdrowotna na terenie Gminy Niechlów

AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA				
Podmioty ambulatoryjne (stan w dniu 31 XII)	Jedn. miary	2012	2013	2014
przychodnie ogółem	ob.	1	1	1
praktyki lekarskie na wsi	--	2	2	2
przychodnie na 10 tys. ludności	ob.	2	2	2
Podstawowa opieka zdrowotna - porady				
porady ogółem				
ogółem	-	16476	15764	14966
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie				

porady lekarskie ogółem				
ogółem	-	19534	18323	17529
APTEKI I PUNKTY APTECZNE				
Punkty apteczne				
punkty apteczne	ob.	1	1	1

5.1.3 Kultura

Na terenie Gminy Niechlów funkcjonują instytucje kulturalne i sportowe, które organizują wydarzenia tematyczne o charakterze lokalnym i regionalnym, a także transgranicznym.

Kluczową placówką kultury na terenie Gminy Niechlów jest Gminny Ośrodek Kultury w Niechlowie. Na terenie gminy można wyróżnić następujące obiekty:

- Gminny Ośrodek Kultury w Niechlowie
- Gminna Biblioteka w Niechlowie
- Filia Biblioteki w Sicinach, w tym punkty biblioteczne
- Kluby Sportowe:
 - Gminny Uczniowski Klub Sportowy GKS „Sokół” Niechlów
 - Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Victoria” Siciny
 - Klub „Triumphator”

Tabela 3. Domy i Ośrodki Kultury

DZIAŁALNOŚĆ CENTRÓW, DOMÓW, OŚRODKÓW KULTURY, KLUBÓW I ŚWIETLIC				
Imprezy organizowane przez jednostkę i uczestnicy	Jedn. miary	2012	2013	2014
imprezy				
ogółem	szt.	25	28	18
wystawy	szt.	0	2	0
występy zespołów amatorskich	szt.	4	3	5
dyskoteki	szt.	4	4	0
prelekcje, spotkania, wykłady	szt.	8	6	5
imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne	szt.	2	2	1
konkursy	szt.	4	4	3
inne	szt.	3	7	4

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

W roku 2014 zorganizowano ponad 18 imprez kulturalno-sportowych. Należy odnotować spadek wydarzeń w porównaniu z rokiem 2012. W gminie odbywa się szereg imprez, które mają cykliczny bądź jednorazowy charakter. W roku 2015 i 2016 były to m. in.:

- Maj 2015 – Międzynarodowy Dzień Teatru
- Maj 2015 –Rocznica Kanonizacji św. Jana Pawła II
- Maj 2015 – Konkurs Piosenki Rozrywkowej
- Czerwiec 2015 - Noc Świętojańska w Głobicach
- Czerwiec 2015 – Piknik Rodzinny
- Powitanie i pożegnanie lata w Sicinach
- Dożynki – w różnych miejscowościach Gminy

- Lipiec 2015 – Wakacje w GOK
- Sierpień 2015 – Wronadia 2015 we Wronowie
- Wrzesień 2015 - Święto Piezzonego Ziemniaka
- Listopad 2015 – Konkurs Piosenki Partiiorycznej
- Listopad 2015 – 11 Listopada Święto Niepodległości
- Listopad 2015 – Coolturalne wyjazdy
- Styczeń 2016 – Koncert Kolęd
- Luty 2016 – Ferie Zimowe
- Marzec 2016 – Dzień Kobiet i Sołtysa
- Kwiecień 2016 – 1050 rocznica Chrztu Polski

Od kilku lat organizowana jest Noc Świętojańska w Głobicach, co roku w różnych miejscowościach gminy Dożynki, Wronowiada we Wronowie oraz Pożegnanie i powitanie lata w Sicinach.

Biblioteka pełni funkcje centrum życia społeczno - kulturalnego i jest miejscem organizacji licznych wydarzeń, w tym eventów i konkursów. Ponadto w ramach działalności usługowo- gospodarczej GOK świadczy usługi w zakresie:

- wynajem sali konferencyjnej
- wynajem sali kawiarenki
- wynajem sal widowiskowych

Gminna Biblioteka Publiczna w Niechlowie posiada filię w Sicinach. Poziom czytelnictwa określony liczbą wypożyczonych księgozbiorów od lat znajduje się w trendzie spadkowym, co jest sytuacją obserwowaną w skali całego kraju. Statystyki czytelnictwa zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 4. Charakterystyka czytelnictwa

Biblioteki - wskaźniki	Jedn. miary	2012	2013	2014
ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	osoba	2579	2544	2557
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	8199,9	8324,7	8328,5
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	170	166	160
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	wol.	21,7	21,3	20,1

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

5.1.4 Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy nie występują problemy w dostępie do służby zdrowia. W gminie funkcjonuje 1 przychodnie zapewniające opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy.

Tabela Nr 49.: Opieka zdrowotna na terenie Gminy

Podmioty ambulatoryjne (stan w dniu 31 XII)	Jedn. miary	2012	2013	2014
przychodnie ogółem	ob.	1	1	1
praktyki lekarskie w miastach	--	2	2	2

przychodnie na 10 tys. ludności	ob.	2	2	2
Podstawowa opieka zdrowotna - porady	Jedn. miary	2012	2013	2014
porady ogółem		16476	15764	14966
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie	Jedn. miary	2012	2013	2014
porady ogółem		19534	18323	17529
Apteki ogólnodostępne	Jedn. miary	2012	2013	2014
apteki	ob.	1	1	1

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

5.1.5 Pomoc społeczna

Pomoc społeczna adresowana jest do zbiorowości, która z powodu najróżniejszych zdarzeń losowych zmuszona była zwrócić się o wsparcie ze środków społecznych do Ośrodka Pomocy Społecznej. Dzięki prowadzeniu ewidencji problemów społecznych w skali gminy możliwe jest formułowanie diagnoz i analiz lokalnych zjawisk i problemów. W latach 2012-2014 o wsparcie ze środków społecznych do Ośrodka Pomocy Społecznej zwróciło się (średnio) 197 rodzin.

Tabela Nr 50.: Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej

Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	Jedn. miary	2012	2013	2014
Ogółem	gosp.	199	201	190
poniżej kryterium dochodowego	gosp.	163	163	156
powyżej kryterium dochodowego	gosp.	36	38	34

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela Nr 51.: Mieszkańcy korzystający z pomocy społecznej

Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	osoba	649	652	602
poniżej kryterium dochodowego	osoba	524	520	495
powyżej kryterium dochodowe	osoba	125	132	107

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Liczba osób objętych pomocą społeczną systematycznie spada od kilku lat (w roku 2012 było to 804 osoby, w roku 2014 z pomocy skorzystało 602 potrzebujących). Systematyczny spadek korzystających ze wsparcia nie musi bynajmniej wskazywać na zawężającą się skalę występujących na terenie Gminy problemów społecznych, lecz trudniejszy dostęp do świadczeń.

Główne przyczyny problemów społecznych:

- Wysokie bezrobocie (maleje),
- Brak miejsc pracy,
- Niskie wykształcenie mieszkańców,
- Minimalna świadomość społeczna związana z samozatrudnieniem,
- Mała liczba mieszkań,

- Często złe warunki mieszkaniowe.

Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Charakterystykę powodów ubiegania się o pomoc zaprezentowano w poniższym zestawieniu.

Tabela Nr 52.: Ilość świadczeń pomocy społecznej według miejscowości

Miejscowość	Dodatek mieszkaniowy	Dodatek energetyczny	Zasiłek stały	Zasiłek okresowy	Zasiłek celowy	Karta dużej rodziny
Bartodzieje	0	0	0	2	1	7
Bełcz Wielki	2	0	1	5	4	10
Bogucin	0	0	0	1	2	0
Głobice	0	0	3	1	2	24
Karów	0	0	0	0	1	16
Klimontów (przysiółek)	0	0	2	0	1	0
Lipowiec	3	0	0	5	5	5
Łękanów	0	0	0	0	2	9
Masełkowiec	0	0	2	1	1	0
Miechów	12	2	0	2	1	0
Naratów	9	2	3	3	2	21
Niechlów	0	0	3	12	3	28
Siciny	3	0	4	4	3	10
Szaszorzewice	0	0	0	1	1	5
Świerczów	0	0	0	0	2	0
Tarpno	0	0	0	2	1	5
Wągroda	0	0	0	0	0	0
Wioska	0	0	1	2	1	0
Wroniniec	5	0	2	0	1	4
Wronów	0	0	0	1	0	0
Żabin	0	0	0	0	0	0
Żuchłów	2	0	1	3	4	9
razem	36	4	22	45	38	153

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Niechlowie

Jak można zauważyć z przedstawionych danych wynikają wyraźnie obszary problemowe (bezrobocie, problemy zdrowotne, niewydolność w sprawach opiekuńczych lub prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizmu), które uzasadniają podejmowanie działania przez samorząd lokalny celem ich eliminowania poprzez odpowiednio przygotowane programy

naprawcze.

W poniższym zestawieniu zaprezentowano charakterystykę świadczeń rodzinnych.

Tabela Nr 53.: Korzystający ze świadczeń

Korzystający ze świadczeń rodzinnych	Jedn. miary	2012	2013	2014
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	307	266	243
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	552	491	450
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	498	453	412
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	33,7	32,2	30,4

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Maleje również liczba wypłacanych świadczeń rodzinnych. Mimo to odnotować należy wysoki wskaźnik udziału dzieci w wieku do lat 17, na który rodzice otrzymują zasiłek rodzinny.

Tabela Nr 54.: Świadczenia rodzinne wartościowo

Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem	Jedn. miary	2012	2013	2014
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	1825	1731	1618
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	932	896	827
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	455	456	448

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Wskaźnik charakteryzujący odsetek populacji korzystającej z pomocy społecznej na terenie gminy Niechlów jest znacząco wyższy niż średnia w skali kraju i województwa dolnośląskiego, jest natomiast niższy niż w powiecie górowskim. Wartości wskaźników zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela Nr 55.: Zasięg korzystania z pomocy społecznej

Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem	Jedn. miary	2012	2013	2014
POLSKA	%	8,1	8,3	7,7
DOLNOŚLĄSKIE	%	6,1	6,3	5,8
Powiat górowski	%	15,2	15,9	14,4
Niechlów (2)	%	12,6	12,7	11,8

5.1.6 Identyfikacja problemów strefy społecznej

- znacząca grupa mieszkańców żyjących poniżej poziomu ubóstwa,
- znacząca grupa mieszkańców wykluczona ze społeczeństwa,
- znacząca grupa bezrobotnych o bardzo niskim poziomie wykształcenia,
- poziom dochodów mieszkańców niższy niż w sąsiadujących większych miastach

- znaczna ilość osób potrzebujących pomocy zewnętrznej (pomocy społecznej),
- zwiększające się zróżnicowanie socjalne mieszkańców.
- starzejące się społeczeństwo.
- niedostatecznie rozwinięta infrastruktura.

Wnioski dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji – sfera społeczna

1. Nierównomierny rozkład problemów na mapie społecznej koncentrujący problemy w obszarze rewitalizacji.
2. Ograniczenia możliwości rozwoju społecznego w wyniku niedostatków odpowiedniej infrastruktury:
 - a. Brak optymalnych narzędzi wsparcia inicjatyw społecznych przyczyniających się do wspierania projektów społecznych mieszkańców
 - b. Brak dostatecznych warunków administracyjnych i lokalowych dla realizacji zadań w sferze społecznej
 - c. Niedostateczne wykorzystanie na cele społeczne istniejących budynków i przestrzeni,
3. Niedostateczne wsparcie działań społeczno-gospodarczych adresowanych do osób niepełnosprawnych.
4. Niewykorzystanie potencjału wynikającego z możliwości rozwoju oferty społecznej, opartej na sporcie, turystyce i rekreacji

5.1.7 Kluczowe potrzeby rewitalizacyjne

Do zidentyfikowanych kluczowych potrzeb rewitalizacyjnych należą:

- szerokie włączenie mieszkańców w procesy rewitalizacji
- stworzenie i realizacja programów integracji społecznej w oparciu o wykonaną infrastrukturę
- wprowadzenie nowych funkcji sprzyjających integracji społecznej do oferty instytucji na terenie gminy
- kontynuacja działań OPS

6 ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest kompendium analiz przeprowadzonych w wybranych sferach aktywności gminy. Poniżej przedstawiono podstawowe problemy i zagadnienia w kwestiach strategicznych. Zidentyfikowano słabe i silne strony Gminy Niechlów oraz przedstawiono szanse i zagrożenia jakie stoją przed gminą.

Analiza SWOT jest analizą rozpatrującą kryteria:

- „mocnych stron” – możliwości jakie stanowią silną stronę gminy i społeczności lokalnej, które należy wykorzystać w celu rozwoju;
- „słabych stron” – cechy, które stanowią słabe strony gminy i społeczności lokalnej, które w przypadku braku działań zmierzających do ich wyeliminowania utrudnią jego rozwój;
- „szanse” - możliwości, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które odpowiednio wykorzystane stanowią możliwości sprzyjające rozwojowi gminy;
- „zagrożenia” - uwarunkowania, które nie są zależne od zachowania społeczności gminy, które realnie stanowią zagrożenie dla rozwoju.

Analiza SWOT została sporządzona w oparciu o przeprowadzoną diagnozę stanu istniejącego. Analiza SWOT pozwala, zatem określić strategiczne czynniki, które mogą mieć wpływ na powodzenie i działalność rozwojową danej jednostki. Istotnym zadaniem staje się wydzielenie spośród nich czynników krytycznych, dzięki którym można będzie rozwijać silne strony projektu, niwelować (bądź ograniczać) strony słabe, maksymalnie wykorzystywać istniejące możliwości i pojawiające się szanse oraz unikać przewidywanych zagrożeń i niebezpieczeństw.

Analiza SWOT została opracowana na podstawie analizy otoczenia społeczno- gospodarczego obszaru wsparcia, danych statystycznych, konsultacji społecznych, wizji lokalnych- z podziałem na sfery: społeczną, gospodarczą oraz przestrzenno-infrastrukturalną

6.1 Sfera społeczna

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Wystarczająco rozwinięte szkolnictwo, podstawowe w Gminie Niechlów, wystarczająca ilość miejsc w przedszkolach. • Tendencje i ambicje młodych ludzi do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. • Tradycje kulturalne w gminie oraz zachowanie zwyczajów i tradycji regionu, pozwalające na organizowanie imprez kulturalnych. • Sprawnie działająca opieka społeczna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak optymalnego zorganizowania czasu wolnego dla młodzieży poza okresem letnim • Bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych w obiektach infrastruktury społecznej • Niedostatki sfery przestrzeni, w szczególności niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni publicznych na cele sportowe, rekreacyjne i kulturalne • Systematyczny spadek liczby ludności w Gminie Niechlów. • Wysokie saldo migracji • Wysoki odsetek osób pobierających świadczenia społeczne • Niski przyrost naturalny ludności
SZANSE	ZAGROŻENIA

<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie społecznych grup wsparcia, włączenie asystentów rodziny • Dostęp do środków unijnych na projekty związane z infrastrukturą społeczną i projekty miękkie (EFS) • Tworzenie i wzbogacanie oferty kulturalnej i rekreacyjnej - wzrost liczby wydarzeń • Możliwość rozwoju infrastruktury oświatowej i społecznej • Wzbogacenie oferty i rozwój działalności instytucji kultury • Zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • Rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy, zmniejszenie poziomu bezrobocia • Realizacja zadań w zakresie rewitalizacji przestrzeni - związanych z modernizacją substancji mieszkaniowej • Rozwój działalności organizacji pozarządowych • Poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie migracji zewnętrznej - ucieczka ludzi wykształconych, młodych, z wyuczonym zawodem. • Starzenie się społeczeństwa Gminy (zwiększający się procent osób w wieku poprodukcyjnym). • Ubożenie mieszkańców Gminy Niechlów. • Utrzymywanie się zjawisk patologicznych w społeczeństwie. • Marginalizacja życia społecznego i kulturalnego • Wysokie koszty kształcenia na poziomie wyższym • Ograniczenie aktywności sportowej i kulturalnej mieszkańców. • Ograniczone środki na służbę zdrowia i edukację.
---	--

6.2 Sfera gospodarcza

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Położenie w czworokącie miast Głogów-Leszno-Rawicz-Lubin –. • Dostępność oferty dla inwestorów oraz preferencje podatkowe • Uzbrojone tereny nadające się pod działalność gospodarczą • Rezerwa terenów możliwych do zagospodarowania na cele gospodarcze • Potencjał rozwoju sektora turystyki, warunki do uprawiania różnych form rekreacji i turystyki, istniejące trasy turystyczne • Przyrost zarejestrowanych podmiotów gospodarczych • Uwarunkowania wynikające z położenia i dostępności komunikacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak kompleksowej informacji o terenach inwestycyjnych w formie promowanej i nowoczesnej oferty inwestycyjnej • Niewystarczające zainteresowanie przedsiębiorców inwestowaniem w Gminie Niechlów • Słabo rozwinięta turystyka mimo niepodważalnych walorów • Brak identyfikowanej marki gminy • Ograniczony poziom promocji Gminy, szczególnie w zakresie walorów inwestycyjnych i turystycznych • Niezadowalający stan techniczny dróg szczególnie lokalnych utrudniający dostęp do terenów inwestycyjnych i atrakcyjnych turystycznie
SZANSE	ZAGROŻENIA

<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych dla przedsiębiorców • Napływ inwestorów zewnętrznych • Wzrost dochodów ludności • Rozwój mikro i małych przedsiębiorstw • Pozyskanie dużych inwestorów • Rozwój turystyki oraz bazy gastronomiczno-hotelarskiej • Ukierunkowanie działań w zakresie promocji z uwzględnieniem potrzeb gospodarczych • Nowe środki dla przedsiębiorców na rozpoczęcie działalności i tworzenie miejsc pracy • Turystyka kwalifikowana (np. MTB) i transgraniczna szansą rozwoju usług turystycznych o wysokiej jakości • Bardzo mocne podkreślenie walorów historycznych i kulturowych w działaniach promocyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Niższa niż w regionie dynamika tworzenia przedsiębiorstw • Marginalizacja gospodarcza całego regionu z wyjątkiem wiodących ośrodków miejskich • Wysokie koszty pracy i prowadzenia działalności barierą rozwoju przedsiębiorczości • Atrakcyjne oferty pracy w innych regionach kraju i za granicą dla wykwalifikowanych pracowników • Mała zdolność podmiotów do współfinansowania projektów ze środków unijnych • Słabo rozwinięty system wspierania finansowego przedsiębiorstw ze środków publicznych (fundusze poręczeniowe i pożyczkowe) • Ograniczony dostęp do zewnętrznych środków zasilania finansowego na podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej w (promowanie obszarów bardzo innowacyjnych)
---	---

6.3 Sfera przestrzenna i infrastrukturalna

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Położenie w dorzeczu Baryczy stwarzające potencjał dla rozwoju turystyki • Walory przyrodnicze • Dobre skomunikowanie lokalne gminy przez gęstą sieć dróg lokalnych (powiatowych), • Wysoki stopień zwodociągowania gminy • Atrakcyjne komponenty środowiska naturalnego na terenie Gminy Niechlów • Niski stopień zanieczyszczenia środowiska naturalnego i dbałość ogółu mieszkańców gminy o środowisko i estetykę • Możliwości pozyskania funduszy zewnętrznych na poprawę infrastruktury 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska jakość nawierzchni dróg i chodników. • Brak odpowiedniej bazy turystyczno - noclegowej umożliwiającej wykorzystanie walorów turystycznych • Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa. • Niedostateczna oferta rekreacyjna i turystyczna • Potrzeby infrastrukturalne w zakresie rozbudowy kanalizacji i oczyszczalni przydomowych • Bardzo zły stan części infrastruktury mieszkalnictwa • Braki w zakresie jakości dróg gminnych • Niedostatecznie zagospodarowanie przestrzenie publiczne (tereny wokół obiektów oświatowych, place, tereny zielone) • Brak właściwej informacji turystycznej • Brak centralnego punktu mogącego być centrum komunikacji i początkiem szlaków turystycznych
SZANSE	ZAGROŻENIA

<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa infrastruktury technicznej w mieście przy wykorzystaniu funduszy UE • Poprawa walorów krajobrazowych i stanu obiektów zabytkowych oraz budynków mieszkalnych • Rozbudowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska • Likwidacja źródeł niskiej emisji, budowa instalacji służących wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii • Współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie rozwiązania problemu zagospodarowania odpadów stałych i ścieków • Wzrost wykorzystania finansowania dla przedsięwzięć edukacyjnych, promocyjnych, rewitalizacyjnych i programów społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Zagrożenie powodziowe • Niskie wykorzystanie środków unijnych dla poprawy stanu infrastruktury społecznej, technicznej i środowiska • Zwiększająca się liczba użytkowników dróg przy niedostatecznym tempie prowadzenia inwestycji drogowych • Wysokie koszty modernizacji systemów grzewczych oraz termomodernizacji budynków • Braki w infrastrukturze turystycznej • Niska jakość bazy noclegowej, brak obiektów kategorizowanych • Wizerunek gminy nierozpoznawalny i nieatrakcyjny dla rozwoju turystyki
---	---

Z przeprowadzonych diagnoz podsumowanych w ramach analizy SWOT wynikają podstawowe Problemy i cele (zaprezentowane dla rewitalizowanego obszaru).

6.3.1 Wnioski z analizy SWOT

Poniżej zaprezentowano podsumowanie kluczowych aspektów w formie relacji przyczynowo-skutkowych najistotniejszych elementów:

- brak odpowiednich rozwiązań w sferze przestrzenno-infrastrukturalnej dla obszaru rewitalizowanego => uzyskanie kompleksowej poprawy w sferze przestrzeni sprzyjającej wzrostowi konkurencyjności Gminy oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej w taki sposób aby sprzyjać długofalowemu i zrównoważonemu rozwojowi społeczno-gospodarczemu Gminy Niechlów, spójności ekonomicznej, społecznej i przestrzennej
- niedostateczne warunki dla rozwoju działalności gospodarczej w istniejących i nowych kierunkach (rekreacja, turystyka, usługi) => wykorzystanie istniejących walorów oraz tworzenie nowych kierunków działalności poprzez zmiany w sferze przestrzeni powiązane z działaniami na rzecz podnoszenia atrakcyjności prowadzenia działalności gospodarczej,
- niedostateczny stan rozwiązań w zakresie infrastruktury (głównie w wyniku usprawnienia stanu infrastruktury ochrony środowiska oraz infrastruktury komunikacyjnej) => ochrona środowiska oraz poprawa dostępności i usprawnienie komunikacji nie tylko na obszarze rewitalizacji, ale całym obszarze Gminy,
- niedostateczny stan rozwiązań w zakresie infrastruktury społecznej i ogólnodostępnej o charakterze infrastruktury rekreacyjnej i sportowej => poprawa dostępności do turystyki i rekreacji, osiągnięcie poprawy w zakresie integracji społecznej opartej na rozwoju aktywności mieszkańców z wykorzystaniem planowanej do budowy infrastruktury

Tabela Nr 56.: Powiązanie problemów i celów LPR – sfera gospodarcza

SFERA GOSPODARCZA	
<i>Problemy zewidencjonowane</i>	<i>Cele planowane do osiągnięcia</i>
<i>Problem Główny:</i> Niedostateczne wsparcie sfery przedsiębiorczości	<i>Cel Główny:</i> Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i aktywizacja gospodarcza obszaru rewitalizacji
<i>Kierunki zadań:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • zaangażowanie funduszy rozwoju obszarów wiejskich na rzecz poprawy funkcjonowania MSP • szkolenia, konsultacje i informacja • realizacja zadań w zakresie poprawy przestrzeni i infrastruktury 	
SZCZEGÓŁOWE PROBLEMY	SZCZEGÓŁOWE CELE
<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczny rozwój sfery usług turystycznych • konieczność zwiększenia działalności usługowej, również w sferze turystyki • niedostatki infrastruktury technicznej na rewitalizowanym obszarze • zbyt mała promocja atrakcyjnego regionu • brak silnej promocji agroturystyki na obszarze gminy (zbyt słaby jej rozwój) • dominacja dużych ośrodków gospodarczych • niezagospodarowane wiele nieruchomości w centrum, lub ich niedostateczne wykorzystanie • zła jakość infrastruktury obiektów użyteczności publicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie liczby podmiotów w sektorze turystyki • zwiększenie ruchu turystycznego • nowe miejsca pracy • rozwój poziomu i ilości usług turystycznych • rozwój usług gastronomicznych • możliwość tworzenia nowoczesnych form rozrywki dla turystów • współpraca z gminami o podobnym charakterze • rozwój istniejących zakładów pracy i innych branż gospodarki • poprawa infrastruktury pod perspektywiczną lokalizację przemysłu – strefa gospodarcza

Tabela Nr 57.: Powiązanie problemów i celów LPR – sfera przestrzeni i infrastruktury

PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA	
<i>Problemy</i>	<i>Cele do osiągnięcia</i>
<i>Problem Główny:</i> Niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni publicznych	<i>Cel Główny:</i> Odnowienie zdegradowanych terenów, budynków i obiektów na obszarze rewitalizacji oraz nadanie im nowych funkcji społecznych, rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych
<i>Kierunki zadań</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej • poprawa stanu budynków mieszkalnych • poprawa w sferze przestrzeni • poprawa stanu budynków użyteczności publicznej • poprawa stanu środowiska, szczególnie poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii 	

SZCZEGÓŁOWE PROBLEMY	SZCZEGÓŁOWE CELE
<ul style="list-style-type: none"> • niezagospodarowane obszary w granicach obszaru wsparcia przyczyniają się do degradacji, zamiast rozwoju • niedostateczny rozwój infrastruktury przyczyną pogorszenia jakości oferty sfery usług turystycznych, • konieczność powiązania terenu rewitalizowanego z obszarami rekreacyjnymi • brak infrastruktury obsługi ruchu turystycznego • niedostatki infrastruktury technicznej na rewitalizowanym obszarze . • niedostateczne zagospodarowanie powierzchni terenów wspólnot, w konsekwencji niedostateczne wykorzystanie zasobów • nierozwiązane problemy komunikacyjne • stan techniczny budynków, • jakość techniczna dróg, ulic • estetyka budynków w gminie • sposób zagospodarowania obiektów o charakterze zabytkowym, • brak miejsc przyjaznych np. place zabaw dla dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa zagospodarowania obszarów w granicach obszaru wsparcia • przyczynienie się do rozwoju gospodarczego • wsparcie rozwoju infrastruktury technicznej (wodociągi, kanalizacja, energia, drogi), • wzrost znaczenia terenu rewitalizowanego z obszarami rekreacyjnymi • poprawa infrastruktury obsługi ruchu turystycznego i infrastruktury technicznej na rewitalizowanym obszarze • poprawa warunków prowadzenia działalności w centrum (zaopatrzenie, ruch pojazdów, parkingi) • rozwój infrastruktury turystycznej gminy, • rozwój usług internetowych

Tabela Nr 58.: Powiązanie problemów i celów LPR – sfera przestrzeni i infrastruktury

SFERA SPOŁECZNA	
<i>Problemy</i>	<i>Cele do osiągnięcia</i>
<p style="text-align: center;"><i>Problem Główny:</i></p> <p>Niedostateczne działania społeczne na obszarze rewitalizacji kompleksowo wymagające programu działań</p>	<p style="text-align: center;"><i>Cel Główny:</i></p> <p>Poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym i poprawę dostępności do usług publicznych</p>
<p style="text-align: center;"><i>Kierunki zadań</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań w przestrzeni publicznej niezbędnych do wprowadzenia uzupełniających działań wspierających i ograniczenia zjawisk negatywnych • wprowadzenie programów ukierunkowanych na działania w obszarze zdegradowanym • włączenie w programy społeczne sfery sportu i rekreacji w szczególności w odniesieniu do dzieci i młodzieży • inicjowanie i kontynuacja działań z zakresu integracji społecznej i przeciwdziałaniu wykluczeniu 	

SZCZEGÓŁOWE PROBLEMY	SZCZEGÓŁOWE CELE
<ul style="list-style-type: none"> • niezagospodarowane obszary przyczyniają się do degradacji społecznej generując patologie • niedostateczny rozwój infrastruktury społecznej przyczyną pogorszenia jakości działań w sferze społecznej, • brak infrastruktury społecznej: rekreacyjnej, ogólnodostępnej • niedostateczne zagospodarowanie powierzchni terenów wspólnot, w konsekwencji występowanie negatywnych zjawisk społecznych, • niedostateczna ilość realizowanych projektów w sferze społecznej, • brak wystarczającej ilości szkoleń i programów adresowanych do grup zagrożonych. 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa oferty sfery społecznej poprzez działania z wykorzystaniem nowych inwestycji w infrastrukturę społeczną w granicach obszaru wsparcia • przyczynienie się do rozwoju lokalnego i integracji mieszkańców w wyniku likwidacji miejsc niebezpiecznych • przyczynienie się do integracji mieszkańców w wyniku prowadzenia odpowiednich programów • stwarzanie nowych kierunków rozwoju poprzez rekreację i aktywne formy spędzania czasu. • poprawa warunków prowadzenia działalności przez sektor organizacji pozarządowych

7 ZAŁOŻENIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

7.1 Ramy czasowe

Okres przyjęty w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Niechlów obejmuje lata 2016-2022. takie założenie czasowe wynika z aktualnego horyzontu planowania w zakresie polityki regionalnej, jak i dokumentów programowych i wykonawczych, na podstawie, których istnieje możliwość ubiegania się o współfinansowanie z UE. Okres taki wpisuje się w okres programowania polityki Unii Europejskiej, gdzie przyjęto lata 2014-2020.

7.2 Metodologia opracowania oraz zapewnienie udziału społeczeństwa

Metodologia opracowania została oparta o założenia i sugestie określone w obowiązujących wytycznych, które wskazują, że wszystkie projekty planowane do realizacji muszą być ujęte w lokalnym programie rewitalizacji lub w dokumencie równoważnym (dokument równoważny to taki, który zawiera wszystkie niezbędne elementy programu rewitalizacji, zgodnie z Wytycznymi opracowanymi przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oraz zaleceniami IZ RPO WD).

Kluczowe, wymagane elementy:

- a. opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
- b. diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych;
- c. zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia;
- d. wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji);
- e. cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;
- f. listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich

opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;

g. charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;

h. mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;

i. indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz g, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 - publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);

j. mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;

k. system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji;

l. system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Prace nad dokumentem wymagały przeprowadzenia licznych analiz, inwentaryzacji własnych i wizji lokalnych w terenie, analizy dokumentów strategicznych, spotkań z władzą lokalną, instytucjami i interesariuszami Programu rewitalizacji w trakcie konsultacji społecznych. Celem etapu „diagnostycznego” było kompleksowe zbieranie informacji niezbędnych dla wyznaczenia obszaru rewitalizacji, określenia problemów tego obszaru na tle sytuacji w mieście oraz zaproponowanie określonych rozwiązań w postaci projektów rewitalizacji. Etap diagnozy stanu obecnego miał również na celu dostarczenie informacji o oczekiwaniach mieszkańców wobec planów rozwoju Gminy, ich potrzebach i problemach.

Podczas spotkań Zespołu ds. Rewitalizacji, a także konsultacji społecznych z udziałem przedstawicieli wnioskodawców oraz osób zainteresowanych problematyką, zaprezentowano założenia Programu, omówiono dokument wraz z oczekiwaniem wniesienia do programu propozycji określonych zadań. Należy podkreślić, że zadania takie mogą być proponowane wyłącznie na wyznaczonym obszarze zdegradowanym.

Tak przygotowany Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Niechlów jest przedmiotem wyłożenia i szerokiej konsultacji społecznych m. in. poprzez stronę internetową, informacje w prasie. Dokument został umieszczony na stornie internetowej www.niechlow.pl oraz na stronie – platformie komunikacyjnej www.niechlow.e-gmina.com.

7.3 Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji

Obszar objęty Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Niechlów został wyznaczony na podstawie diagnozy stanu gminy w analizowanych sferach, a następnie analizy statystycznej wskaźników charakteryzujących wybrane zjawiska społeczne, techniczne i gospodarcze przeprowadzonej dla potrzeb wyznaczenia obszaru kryzysowego. Wyznaczony obszar charakteryzuje się skoncentrowaniem działań, jest na nim szczególnie widoczne zapotrzebowanie na odnowę w sferze społecznej, przestrzennej i gospodarczej.

Pierwszym krokiem dla wyznaczania **obszaru rewitalizacji** było wyznaczenie **obszaru kryzysowego** (zdegradowanego), czyli obszaru o gorszej sytuacji w zakresie analizowanych zjawisk niż średnia w

skali gminy. Na terenie gminy Niechlów obszar zdegradowany obejmuje wybraną część gminy stanowiącą miejscowości:

- Klimontów (przysiółek)
- Masełkowice
- Miechów
- Wioska
- Lipowiec
- Bartodzieje
- Żabin
- Głobice
- Szaszorowice
- Siciny
- Tarpno
- Bełcz Wielki

Oznacza to, że generalnie jedynie część obszaru gminy należy uznać za wymagającą interwencji, a sytuacja społeczno-gospodarczo-infrastrukturalna jest tam najbardziej niekorzystna (biorąc pod uwagę obszar zainwestowany, wykorzystywany gospodarczo).

Nie było możliwe wyznaczenie na całości tak wyznaczonego obszaru kryzysowego – chociaż byłoby to celowe - węższego w swoim zakresie obszaru rewitalizacji ze względu na ograniczenia wynikające z Wytycznych w zakresie opracowywania programów rewitalizacji, jak i zaleceń Ustawy o rewitalizacji. Głównym ograniczeniem była tutaj limitacja wynikająca z maksymalnej ilości mieszkańców na obszarze rewitalizacji (30%). Tak, więc obszar rewitalizacji (z którego mogą być zgłaszane zadania rewitalizacyjne) został wyznaczony w granicach obszaru kryzysowego (zdegradowanego) jako część tego obszaru.

W tym celu przeprowadzono szerokie konsultacje społeczne umożliwiające zgłaszanie zadań i propozycji do LPR.

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i infrastrukturalnej na obszarze Gminy mająca na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji została przeprowadzona w oparciu o analizę wskaźnikową. Dane niezbędne do przeprowadzenia prac analitycznych pochodziły ze statystyk publicznych, danych gromadzonych przez gminę.

Poszczególne miejscowości Gminy traktowane były, jako najmniejsze możliwe obszary funkcjonalne, w ramach, których badano wskaźniki społeczno-gospodarcze służące wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Charakterystyczną cechą gminy jest rozproszenie sieci osadniczej. W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji opracowano diagnozę, która została przeprowadzona na podstawie wiarygodnych i mierzalnych danych. Rewitalizacja ma w pierwszej kolejności służyć poprawie jakości życia mieszkańców, stąd kwestie społeczne mają kluczowe i nadrzędne znaczenie dla wyznaczania obszarów zdegradowanych.

Dla wyznaczonych obszarów przeprowadzono diagnozę wskaźników opisujących zjawiska społeczne takie jak:

- zakres korzystania z pomocy społecznej
- bezrobocie
- osoby trwale wykluczone z rynku pracy

- bezpieczeństwo

oraz gospodarcze:

- ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych
- stan techniczny infrastruktury środowiska

a także dotyczące edukacji oraz sfery aktywności społecznej mieszkańców:

- wyniki egzaminów szkolnych
- wyniki frekwencji wyborczej
- liczba organizacji pozarządowych na mieszkańca

Ze względu na specyfikę Gminy (koncentracja usług, kultury, edukacji, zdrowia) nie było możliwe włączenie innych wskaźników np. dotyczących poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, dostępności oświaty, zdrowia, bezpieczeństwa, kultury ze względu na brak bezpośredniego powiązania miejsca korzystania z usług z zamieszkaniem w określonych obszarach, tak więc silna korzystna koncentracja tych usług w centrum, w przypadku kiedy korzystają z nich mieszkańcy całej gminy prowadziłaby do błędnych wniosków i wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie, gdzie nie występują istotne potrzeby w sferze poprawy.

W celu wskazania obszarów wymagających rewitalizacji, na podstawie szeregu wskaźników opisujących problemy społeczne zbudowano tak zwany wskaźnik syntetyczny.

W celu przeprowadzenia analizy wskaźnikowej wykonano następujące działania:

- 1 Wyznaczono obszary analityczne. Obszarami tymi są – ze względu na szczegółowość możliwych do uzyskania danych - miejscowości.
- 2 Obszar analityczny dotyczył obszaru zamieszkałego.
- 3 Na bazie poddanych analizie obszarów analitycznych wyznaczono obszar zdegradowany, na którym sytuacja społeczno-gospodarcza jest gorsza niż średnio w gminie
- 4 W ramach tego obszaru wyznaczono obszar rewitalizacji, niezbędne było zawężenie tego obszaru ze względu na fakt, że nie mógł pokrywać się w pełni z obszarem zdegradowanym ze względu na przekroczenie dopuszczalnej dla obszaru rewitalizacji liczby mieszkańców (niezbędne korekty do wymaganego poziomu poniżej 30% mieszkańców)
- 5 Sporządzono mapę obrazującą wyznaczone obszary.
- 6 Wybrano trzy kryteria odnoszące się do sfery społeczno - gospodarczej i dwa odnoszące się do sfery przestrzenno-gospodarczej - obliczono wartości wskaźników dla poszczególnych obszarów funkcjonalnych.
- 7 Przygotowano zestawienie danych źródłowych niezbędnych do obliczenia wartości wybranych wskaźników.
- 8 Obliczono wartość wybranych wskaźników dla poszczególnych obszarów analitycznych oraz wybranych zjawisk.
- 9 Obliczono wartość średniej arytmetycznej dla poszczególnych wskaźników.
- 10 Obliczono odchylenie standardowe dla poszczególnych wskaźników.
- 11 Dokonano standaryzacji uzyskanych wartości wskaźników. Standaryzacja wskaźników miała na celu umożliwienie dokonania porównywania, interpretacji oraz dalszych operacji na wskaźnikach. Standaryzacja wskaźnika polega na odjęciu od rzeczywistej wartości wskaźnika jego wartości średniej oraz podzielenia tak otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe. W celu dokonania standaryzacji należy obliczyć wartość średniej wskaźnika dla obszarów

analitycznych poddawanych analizie.

- 12 Wartość wystandaryzowanych wskaźników pokazuje odchylenia od normy, którą stanowi średnia arytmetyczna. Wartości wystandaryzowanych wskaźników mogą przyjmować wartości ujemne oraz dodatnie. W zależności od tego, czy wskaźnik jest symulantą, czy desymulantą wartości ujemne oznaczają sytuację lepszą/gorszą niż średnia dla danej gminy.
- 13 Obliczono wskaźnik sumaryczny. Wartości wystandaryzowane wybranych wskaźników zsumowano. Pozwoliło to na wyznaczenie sumarycznego wskaźnika dla każdego z obszarów analitycznych.
- 14 Na podstawie wartości wyliczonego wskaźnika sumarycznego wyselekcjonowano obszary analityczne, na których sytuacja jest gorsza niż średnia gminy/miejscowości (obszar zdegradowany).
- 15 W ramach Zespołu ds. rewitalizacji dokonano analizy faktycznych potrzeb – zgłoszonych wniosków, sugestii oraz przeanalizowano informacje wynikające z przeprowadzonych w ramach opracowania programu badań ankietowych – celem ostatecznego wyznaczenia obszaru rewitalizacji

W poniższych tabelach zaprezentowano dane liczbowe dotyczące obliczenia wskaźników.

Tabela Nr 59.: Zestawienie ilości mieszkańców według obszarów funkcjonalnych (miejscowości)

Obszar	Mieszkańcy		
	stali	czasowi	aktualni
Bartodzieje	81	2	83
Bełcz Wielki	223	6	229
Bogucin	66	1	67
Głobice	186	4	190
Karów	134	5	139
Klimontów	21	0	21
Lipowiec	106	0	106
Łękanów	279	6	285
Masełkowice	67	5	72
Miechów	149		149
Naratów	642	7	649
Niechlów	841	5	846
Siciny	572	7	579
Szaszowice	141	1	142
Świerczów	52	3	55
Tarpno	203	1	204
Wągroda	79	1	80
Wioska	141	0	141
Wroniniec	284	34	318
Wronów	239	11	250
Żabin	62	2	64
Żuchłów	341	4	345
Razem	4909	105	5014

Tabela Nr 60.: Wartości i obliczenie wskaźnika charakteryzującego bezrobocie

Lp.	Obszar analityczny	Liczba osób bezrobotnych	Wartość wskaźnika na mieszkańca (100/1000)	Wystandaryzowana wartość wskaźnika
1	Bartodzieje	8	9,87654321	-1,29874616
2	Bełcz Wielki	16	7,174887892	-0,0184577
3	Bogucin	2	3,03030303	1,945621176
4	Głobice	15	8,064516129	-0,44004396
5	Karów	9	6,71641791	0,198806808
6	Klimontów	1	4,761904762	1,12503178
7	Lipowiec	10	9,433962264	-1,08901131
8	Łękanów	7	2,508960573	2,192680349
9	Masełkowice	6	8,955223881	-0,8621418
10	Miechów	14	9,395973154	-1,07100863
11	Naratów	34	5,295950156	0,871952807
12	Niechlów	58	6,896551724	0,113443128
13	Siciny	39	6,818181818	0,150581872
14	Szaszorzowice	14	9,929078014	-1,3236419
15	Świerczów	3	5,769230769	0,647669679
16	Tarpno	16	7,881773399	-0,35344394
17	Wągroda	5	6,329113924	0,38234644
18	Wioska	14	9,929078014	-1,3236419
19	Wroniniec	17	5,985915493	0,544984874
20	Wronów	16	6,694560669	0,209164745
21	Żabin	6	9,677419355	-1,20438328
22	Żuchłów	20	5,865102639	0,602236923

Tabela Nr 61.: Wartości i obliczenie wskaźnika charakteryzującego bezrobocie długotrwałe

Lp.	Obszar analityczny	Liczba osób wykluczonych długotrwałe z rynku pracy	Wartość wskaźnika na mieszkańca (100/1000)	Wystandaryzowana wartość wskaźnika
1	Bartodzieje	5	6,172839506	-4,57050649
2	Bełcz Wielki	11	4,932735426	-2,35625024
3	Bogucin	2	3,03030303	1,040620138
4	Głobice	7	3,76344086	-0,26842726
5	Karów	6	4,47761194	-1,54360876
6	Klimontów (przysiółek)	1	4,761904762	-2,05122515

7	Lipowiec	2	1,886792453	3,08240476
8	Łękanów	1	0,358422939	5,811370658
9	Masełkowice	4	5,970149254	-4,20859481
10	Miechów	6	4,026845638	-0,7387472
11	Naratów	17	2,647975078	1,723282239
12	Niechlów	23	2,734839477	1,568182324
13	Siciny	23	4,020979021	-0,72827212
14	Szaszorowice	7	4,964539007	-2,41303683
15	Świerczów	0	0	6,451349386
16	Tarpno	9	4,433497537	-1,4648407
17	Wągroda	3	3,797468354	-0,32918474
18	Wioska	6	4,255319149	-1,14669594
19	Wroniniec	6	2,112676056	2,679080403
20	Wronów	7	2,928870293	1,221732414
21	Żabin	4	6,451612903	-5,06826772
22	Żuchłów	6	1,759530792	3,309635629

Tabela Nr 62.: Wartości i obliczenie wskaźnika charakteryzującego bezpieczeństwo

Lp.	Obszar analityczny	Liczba przestępstw i wykroczeń	Wartość wskaźnika na mieszkańca (100/1000)	Wystandaryzowana wartość wskaźnika
1	Bartodzieje	0	0	0,536845937
2	Bełcz Wielki	3	1,34529148	0,075642929
3	Bogucin	0	0	0,536845937
4	Głobice	0	0	0,536845937
5	Karów	0	0	0,536845937
6	Klimontów (przysiółek)	3	14,28571429	-4,36069077
7	Lipowiec	0	0	0,536845937
8	Łękanów	2	0,716845878	0,291091407
9	Masełkowice	2	2,985074627	-0,48651994
10	Miechów	0	0	0,536845937
11	Naratów	8	1,246105919	0,109646473
12	Niechlów	6	0,713436385	0,292260275
13	Siciny	10	1,748251748	-0,06250296
14	Szaszorowice	0	0	0,536845937
15	Świerczów	1	1,923076923	-0,12243785
16	Tarpno	2	0,985221675	0,199084785
17	Wągroda	2	2,53164557	-0,33107196
18	Wioska	3	2,127659574	-0,19257442

19	Wroniniec	3	1,056338028	0,174704138
20	Wronów	0	0	0,536845937
21	Żabin	1	1,612903226	-0,01610176
22	Żuchłów	4	1,173020528	0,13470216

Tabela Nr 63.: Wartości i obliczenie wskaźnika charakteryzującego poziom edukacji gimnazjalnej

Lp.	Obszar analityczny	Ocena wyników egzaminów gimnazjalnych	Wartość wskaźnika na mieszkańca (100/1000)	Wystandaryzowana wartość wskaźnika
1	Bartodzieje	52,843	52,843	0,000109002
2	Bełcz Wielki	57,8	57,8	0,780577922
3	Bogucin	52,843	52,843	0,000109002
4	Głobice	39,6	39,6	-2,08497268
5	Karów	52,843	52,843	0,000109002
6	Klimontów (przysiółek)	52,843	52,843	0,000109002
7	Lipowiec	55,8	55,8	0,465682251
8	Łękanów	57,13	57,13	0,675087872
9	Masełkowice	52,843	52,843	0,000109002
10	Miechów	64	64	1,7567545
11	Naratów	53,14	53,14	0,046871009
12	Niechlów	63,5	63,5	1,678030582
13	Siciny	46,48	46,48	-1,00173157
14	Szaszowice	52,843	52,843	0,000109002
15	Świerczów	52,843	52,843	0,000109002
16	Tarpno	40,83	40,83	-1,89131184
17	Wągroda	52,843	52,843	0,000109002
18	Wioska	58	58	0,812067489
19	Wroniniec	60,83	60,83	1,257644862
20	Wronów	41,64	41,64	-1,7637791
21	Żabin	52,843	52,843	0,000109002
22	Żuchłów	48,2	48,2	-0,7309213

Tabela Nr 64.: Wartości i obliczenie wskaźnika charakteryzującego korzystanie z pomocy społecznej

Lp.	Obszar analityczny	Liczba świadczeń OPS	Wartość wskaźnika na mieszkańca (100/1000)	Wystandaryzowana wartość wskaźnika
-----	--------------------	----------------------	--	------------------------------------

1	Bartdzieje	3	3,703703704	0,143976461
2	Bełcz Wielki	12	5,381165919	-1,164176367
3	Bogucin	3	4,545454545	-0,512454864
4	Głobice	6	3,225806452	0,516660052
5	Karów	1	0,746268657	2,450303833
6	Klimontów (przysiółek)	3	14,28571429	-8,108303053
7	Lipowiec	13	12,26415094	-6,531806259
8	Łękanów	2	0,716845878	2,473248905
9	Masełkowice	4	5,970149254	-1,623489375
10	Miechów	17	11,40939597	-5,865233789
11	Naratów	19	2,959501558	0,724335371
12	Niechlów	18	2,140309156	1,363174713
13	Siciny	14	2,447552448	1,123573977
14	Szaszorowice	2	1,418439716	1,926117676
15	Świerczów	2	3,846153846	0,032888083
16	Tarpno	3	1,477832512	1,879800773
17	Wągroda	0	0	3,032274291
18	Wioska	4	2,836879433	0,81996106
19	Wroniniec	8	2,816901408	0,835540731
20	Wronów	1	0,418410042	2,705981231
21	Żabin	0	0	3,032274291
22	Żuchłów	10	2,93255132	0,745352256

Tabela Nr 65.: Obliczenie wskaźnika charakteryzującego rozwój infrastruktury

Lp.	Obszar analityczny	Odbiorcy wody	Wartość wskaźnika na mieszkańca (100/1000)	Wystandaryzowana wartość wskaźnika
1	Bartdzieje	32	39,50617284	0,63396075
2	Bełcz Wielki	84	37,66816143	0,249093357
3	Bogucin	23	34,84848485	-0,34132821
4	Głobice	59	31,72043011	-0,99632212
5	Karów	52	38,80597015	0,487342953
6	Klimontów (przysiółek)	8	38,0952381	0,338520376
7	Lipowiec	38	35,8490566	-0,13181512
8	Łękanów	123	44,08602151	1,592950674
9	Masełkowice	23	34,32835821	-0,45023928
10	Miechów	53	35,5704698	-0,19014935
11	Naratów	302	47,04049844	2,211598542

12	Niechlów	351	41,73602854	1,100877739
13	Siciny	221	38,63636364	0,451828474
14	Szaszowice	54	38,29787234	0,380950643
15	Świerczów	19	36,53846154	0,012541695
16	Tarpno	77	37,93103448	0,304137229
17	Wągroda	27	34,17721519	-0,48188762
18	Wioska	33	23,40425532	-2,73767394
19	Wroniniec	105	36,97183099	0,103286381
20	Wronów	84	35,14644351	-0,27893764
21	Żabin	18	29,03225806	-1,55920751
22	Żuchłów	113	33,13782991	-0,69952801

Tabela Nr 66.: Podsumowanie obliczeń wskaźników według miejscowości

Lp.	Obszar analityczny	Suma wartości wskaźników
1	Bartodzieje	-3,976292302
2	Bęcz Wielki	-1,671621623
3	Bogucin	1,782231853
4	Głobice	0,881988201
5	Karów	1,014049338
6	Klimontów (przysiółek)	-14,78313866
7	Lipowiec	-3,965601448
8	Łękanów	10,77693949
9	Masełkowice	-8,359137946
10	Miechów	-6,500119442
11	Naratów	3,71431361
12	Niechlów	3,618607524
13	Siciny	-0,229547488
14	Szaszowice	-1,242681617
15	Świerczów	6,296541039
16	Tarpno	0,930306419
17	Wągroda	3,010393152
18	Wioska	-2,857485579
19	Wroniniec	3,24186523
20	Wronów	3,403266431
21	Żabin	-1,134309221
22	Żuchłów	6,049433046

Tabela Nr 67.: Zestawienie wskaźników według miejscowości

Lp	Miejscowość	LM								Suma
			Wsk. 1	Wsk. 2	Wsk. 3	Wsk. 4	Wsk. 5	Wsk. 6	Wsk. 7	
6	Klimontów (przysiółek)	21	-1,388	1,125	-2,051	-4,361	0,000	-8,108	0,339	-14,445
9	Maselkowice	67	-1,178	-0,862	-4,209	-0,487	0,000	-1,623	-0,450	-8,809
10	Miechów	149	0,638	-1,071	-0,739	0,537	1,757	-5,865	-0,190	-4,934
18	Wioska	141	-1,015	-1,324	-1,147	-0,193	0,812	0,820	-2,738	-4,783
7	Lipowiec	106	0,036	-1,089	3,082	0,537	0,466	-6,532	-0,132	-3,632
1	Bartodzieje	81	1,212	-1,299	-4,571	0,537	0,000	0,144	0,634	-3,342
21	Żabin	62	2,122	-1,204	-5,068	-0,016	0,000	3,032	-1,559	-2,693
4	Głobice	186	0,537	-0,440	-0,268	0,537	-2,085	0,517	-0,996	-2,199
14	Szaszorowice	141	0,031	-1,324	-2,413	0,537	0,000	1,926	0,381	-0,862
13	Siciny	572	-0,713	0,151	-0,728	-0,063	-1,002	1,124	0,452	-0,779
16	Tarpno	203	0,670	-0,353	-1,465	0,199	-1,891	1,880	0,304	-0,657
2	Bełcz Wielki	223	1,792	-0,018	-2,356	0,076	0,781	-1,164	0,249	-0,642
20	Wronów	239	-1,270	0,209	1,222	0,537	-1,764	2,706	-0,279	1,361
3	Bogucin	66	-1,228	1,946	1,041	0,537	0,000	-0,512	-0,341	1,441
5	Karów	134	-0,628	0,199	-1,544	0,537	0,000	2,450	0,487	1,502
17	Wągroda	79	0,256	0,382	-0,329	-0,331	0,000	3,032	-0,482	2,529
19	Wroniniec	284	-0,992	0,545	2,679	0,175	1,258	0,836	0,103	4,603
22	Żuchłów	341	1,258	0,602	3,310	0,135	-0,731	0,745	-0,700	4,619
11	Naratów	642	0,285	0,872	1,723	0,110	0,047	0,724	2,212	5,973
15	Świerczów	52	-0,713	0,648	6,451	-0,122	0,000	0,033	0,013	6,309
12	Niechlów	841	0,282	0,113	1,568	0,292	1,678	1,363	1,101	6,398
8	Łękanów	279	0,009	2,193	5,811	0,291	0,675	2,473	1,593	13,045

Wyznaczony obszar kryzysowy zaznaczono pogrubieniem.

Obszar rewitalizacji został wyznaczony, jako część ww. obszaru kryzysowego.

Na obszarze rewitalizacji należało uznać, że koncentrują się na nim w wybitnie niekorzystnym stopniu nie tylko negatywne zjawiska społeczne, ale również inne poniższe czynniki techniczne:

- zniszczone ciągi komunikacyjne, brak poczucia bezpieczeństwa (system oświetlenia, brak monitoringu),
- niewystarczająco zagospodarowane obszary zielone,
- brak obiektów małej architektury odzwierciedlających charakter i funkcje gminy,
- niedostatki funkcjonalności przestrzeni,
- niedostateczny stan zabytków stanowiących atrakcje turystyczne
- wyjątkowa koncentracja potrzeb w zakresie infrastruktury na jednostkę powierzchni

Diagnoza sytuacji na terenie gminy była podstawą do prac nad Programem. Dokonano diagnozy w 3 aspektach:

- społecznym
- gospodarczym
- technicznym (wyposażenia w infrastrukturę).

Podsumowaniem tych diagnoz była analiza SWOT.

7.4 Opis rewitalizowanego terenu

Rewitalizowany obszar (obszar rewitalizacji) to obszar położony w Gminie Niechlów obejmujący miejscowości:

- Lipowiec
- Bartodzieje
- Żabin
- Głobice
- Szaszorowice
- Siciny
- Tarpno
- Bełcz Wielki.

To obszar, który z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów rewitalizacji jest obszarem kluczowym o największych potrzebach zarówno infrastrukturalnych, jak i społecznych. W obszarze tym koncentrują się zjawiska niepożądane, ale również obserwować można – szczególnie w sferze przestrzeni największe niedostatki w zakresie:

- zorganizowanych przestrzeni publicznych, które mogą służyć procesom rewitalizacji pod warunkiem poprawy ich zagospodarowania i zbudowania na ich bazie pozytywnych programów integracji społecznej mieszkańców (choćby w oparciu o wydarzenia kulturalne i promujące turystykę)
- zdegradowanego centrum miejscowości w obszarze rewitalizacji, zamieszkane przez blisko 28 % mieszkańców gminy; tym samym na tym obszarze mamy do czynienia z największymi problemami i ich koncentracją.

Na analizowanym terenie – obszarze rewitalizacji o powierzchni 432 ha, co stanowi 2,848 % powierzchni gminy, zamieszkałym przez ok. 1330 mieszkańców (29% mieszkańców gminy)

- zamieszkuje 29 % bezrobotnych z całego obszaru gminy
- zamieszkuje 44 % osób długotrwale wykluczonych z rynku pracy
- zlokalizowanych jest większość wszystkich budynków w najgorszym stanie technicznym
- brakuje podstawowej infrastruktury ochrony środowiska, w szczególności kanalizacji sanitarnej
- kierowanych jest 37 % wsparcia z pomocy społecznej
- popełnianych jest 32% przestępstw i wykroczeń na terenie gminy
- zewidencjonowano ok. 60 % (w ujęciu wartościowym) pilnych potrzeb inwestycyjnych w zakresie infrastruktury i przestrzeni

Tabela Nr 68.: Analiza powierzchni wyznaczonego obszaru rewitalizacji

Podsumowanie powierzchni (w km ²)	w ha	W %
Powierzchnia gminy	15200	100
Szacowana powierzchnia zagospodarowana	2000	13
Powierzchnia obszaru zdegradowanego o wskaźniku syntetycznym poniżej średniej	650	4,28
Powierzchnia obszaru rewitalizacji	432	2,85

8 Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Po przeprowadzeniu rewitalizacji obszar rewitalizacji stanie się obszarem stwarzającym warunki zrównoważonego rozwoju wszystkich sfer. Nastąpi nie tylko poprawa warunków życia dla mieszkańców tego obszaru, lecz należy wyraźnie podkreślić, że nastąpi bardzo istotna poprawa dla wszystkich mieszkańców gminy, ale również innych użytkowników (turystów, osób odwiedzających Gminę Niechlów w celach biznesowych).

W poszczególnych sferach planowane są do osiągnięcia efekty rewitalizacji:

W sferze społecznej, w efekcie przeprowadzonych działań ograniczona zostanie skala problemów społecznych, których szczególna koncentracja występuje na obszarze rewitalizacji. Działania przewidziane w programie służyć będą przeciwdziałaniu procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej, wynikających m.in. z ubóstwa i bezrobocia oraz innych negatywnych zjawisk. Przyczyni się to w konsekwencji do aktywizacji społecznej i zawodowej osób i grup zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją społeczną. Grupy te będą miały możliwość szerszego zaspokajania różnych potrzeb życiowych i społecznych. Nastąpi istotna poprawa jakości usług publicznych świadczonych przez OPS, lecz również edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych. Niewątpliwie działania rewitalizacyjne przyczynią się do zwiększenia kompetencji i umiejętności zawodowych. Działania rewitalizacyjne służyć będą szerszej integracji tych osób i grup społecznych. Co istotne w sferze społecznej - poprawie ulegną warunki życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez fakt, że tereny zrewitalizowane staną się znacznie bardziej bezpieczne i przyjazne dla użytkowników.

W sferze gospodarczej - w efekcie rewitalizacji zwiększony zostanie poziom dostępności do usług niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej. Dzięki poprawie wizerunku gminy oraz poprawie przestrzeni uzyskana zostanie tym samym poprawa jakości prowadzenia działalności gospodarczej. Wyraźnie widoczne będzie to nie tylko dla mieszkańców obszaru rewitalizacji i osób prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy, ale również osób odwiedzających gminę. W efekcie realizowanych działań poprawie ulegną warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Gmina powinna pełnić należycie swoją rolę poprzez kluczowe miejsca zapewnienia usług dla mieszkańców i turystów. Wobec tego rezultatem działań rewitalizacyjnych w sferze gospodarczej przewidzianych w programie będzie rozwój lokalnej przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy na terenie gminy.

W sferze infrastruktury i przestrzeni, w efekcie rewitalizacji poprawie ulegnie istniejący stan zagospodarowania, a także jakości przestrzeni publicznych, które będą mogły pełnić nowe lub istotnie ulepszone funkcje. Zagospodarowane przestrzenie publiczne, lecz nie tylko, bo również przestrzenie w otoczeniu budynków wielorodzinnych najbliższe ich mieszkańcom będą mogły pełnić różne funkcje i służyć podejmowaniu różnych działań i programów przez podmioty publiczne, jak również przez samych mieszkańców. Tym samym przestrzenie te będą obszarami integracji oraz aktywizacji mieszkańców w różnych sferach życia. Te zrewitalizowane przestrzenie przyczynią się będą jednocześnie do poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej, szczególnie w zakresie turystyki. Poprawie ulegnie stan infrastruktury technicznej – w szczególności infrastruktury drogowej i ochrony środowiska obsługującej obszar rewitalizacji, jednak ze względu na fakt, że w obszarze rewitalizacji występują kluczowe dla całej gminy sieci infrastruktury turystycznej oraz przez fakt, że jest to punkt dostępu w zakresie infrastruktury turystycznej do innych obszarów

gminy wystąpi bardzo pozytywne oddziaływanie nie tylko na zamieszkujących obszar mieszkańców, ale i w stosunku do całego obszaru Gminy. Niewątpliwie najbardziej odczuwalna będzie poprawa w sferze terenów komunikacyjnych – dzięki przebudowie wraz z odtworzeniem nawierzchni ulic, uporządkowanie miejsc parkingowych i postojowych oraz ciągów pieszych) poprawie ulegnie poziom obsługi komunikacyjnej obszaru rewitalizacji. Poprawie ulegnie również dostępność do infrastruktury szlaku kajakowego, co wymaga tutaj szczególnego podkreślenia, jako służące celom rewitalizacji.

9 Cele i zadania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Niechlów

W rozdziale zaprezentowano cele rewitalizacji oraz kierunki działań rewitalizacyjnych, odpowiadające wcześniej zidentyfikowanym potrzebom, służące eliminacji bądź ograniczeniu negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji.

Głównym celem działań rewitalizacyjnych jest ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk i procesów na **obszarze rewitalizowanym** wyznaczonym w wybranych miejscowościach Gminy oraz wzmocnienie wewnętrznego potencjału tego obszaru dla uzyskania maksymalnych korzyści dla mieszkańców całej Gminy.

W tym celu zdefiniowano cel główny, cele strategiczne i szczegółowe niezbędne do osiągnięcia w celu zrównoważonego rozwoju całej Gminy. Cel główny realizowany będzie przez trzy cele strategiczne, odpowiadających poszczególnym sferom procesu rewitalizacji (tj. społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej i gospodarczej. Do celów strategicznych przypisano cele szczegółowe.

Cele i działania wynikają ściśle z przeprowadzonych diagnoz oraz będących ich wynikiem wskazania podstawowych problemów, niedostatków i potrzeb.

CEL GŁÓWNY LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

„Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wzmocnienie potencjału obszaru rewitalizacji, eliminacji niekorzystnych zjawisk społecznych i osiągnięciu zrównoważonego rozwoju całego obszaru Gminy Niechlów”.

Cel główny realizowany będzie przez poniższe Cele szczegółowe

1. **Odnowienie zdegradowanych terenów, budynków i obiektów na obszarze rewitalizacji oraz nadanie im nowych funkcji społecznych, rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych**
2. **Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i aktywizacja gospodarcza obszaru rewitalizacji**
3. **Poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym i poprawę dostępności do usług publicznych**

Cele szczegółowe

1. **Odnowienie zdegradowanych terenów, budynków i obiektów na obszarze rewitalizacji oraz nadanie im nowych funkcji społecznych, rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych**
 - 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych
 - 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji
 - 1.3. Poprawa warunków mieszkaniowych i jakości przestrzeni w obrębie budynków mieszkalnych
 - 1.4. Dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych

- 1.5. Poprawa warunków komunikacyjnych
- 1.6. Poprawa standardu usług w wyniku modernizacji budynków użyteczności publicznej

2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i aktywizacja gospodarcza obszaru rewitalizacji

- 2.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej do obiektów turystycznych
- 2.2. Tworzenie nowej jakości kompleksowej oferty turystycznej oraz wsparcie inwestorów bazy turystycznej
- 2.3. Promocja i tworzenie warunków rozwoju przemysłu
- 2.4. Rozwój handlu i usług
- 2.5. Poprawa stanu środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń
- 2.6. Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców obszaru
- 2.7. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy

3. Poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym i poprawę dostępności do usług publicznych

- 3.1. Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej
- 3.2. Rozwój zasobów ludzkich poprzez edukację i szkolenia
- 3.3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszarów rewitalizowanych i turystów
- 3.4. Poprawa warunków funkcjonowania usług publicznych
- 3.5. Zapewnienie spójności przestrzennej dla rewitalizacji przestrzeni publicznych i poprawy ich funkcji
- 3.6. Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego
- 3.7. Wzmacnianie jakości usług publicznych kierowanych do różnych grup odbiorców
- 3.8. Wspieranie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców

Realizacji powyższych celów służą konkretnie wskazane w Programie projekty rewitalizacyjne wykazane w grupach A i B, zgodnie z opisem w punkcie poniżej. Dla pełnego uzyskania celów należało jednak przewidzieć konieczność realizacji ściśle powiązanych projektów uzupełniających, które są komplementarne względem projektów z listy głównej.

Zadania zapisane w Programie stwarzają określoną szansę poprawy stanu obecnego, w konsekwencji zrewitalizowanie obszaru.

Wskazano kierunki rozwiązań powodujących:

- poprawę przestrzeni w obrębie obszaru rewitalizowanego,
- dostosowanie zabudowy do historycznego sąsiedztwa,
- poprawę infrastruktury i porządkowanie przestrzeni.

9.1 Zadania programu rewitalizacji

Zadania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Niechlów zostały podzielone

Zadania główne programu rewitalizacji – Lista A – kwalifikowane do działania 6.3

9.1.1 Wykaz projektów „Lista A” składanych w konkursie o dofinansowanie w ramach działania 6.3 „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów”

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa Wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty**
1.	Remont i przebudowa zabytkowego pałacu w Sicinach na cele społeczne – utworzenie domu pomocy społecznej	Gmina Niechlów	Pałac ulega degradacji, zniszczone jest pokrycie dachowe przez co uszkodzeniu ulegają stropy. Stan techniczny stolarki okiennej oraz elewacji zewnętrznej jest fatalny. Remont z celowym przeznaczeniem na dom pomocy społecznej pozwoli na uratowanie zabytku oraz stworzenie miejsc pracy. Obecny stan obiektu jest niewystarczający, budynek wymaga remontu, a nieużytkowane	Celem projektu jest przeprowadzenie modernizacji obiektu z adaptacją nieużytych pomieszczeń do wykorzystania na cele społeczne oraz poprawa funkcjonalności i estetyki terenów w okolicy budynku. Cele Programu, jakie realizuje projekt: 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji 3.4. Poprawa warunków funkcjonowania usług	W ramach działań planowany jest remont nieużytkowanych pomieszczeń z przeznaczeniem na nowe pomieszczenia niezbędne dla działalności domu pomocy społecznej. Elementy zakresu projektu: <ul style="list-style-type: none"> prace remontowe budynku – elewacje dach wykonanie nowej stolarki okiennej i drzwiowej budowa nowych sieci infrastruktury doposażenie obiektu zakup sprzętu komputerowego zagospodarowanie terenu w kierunku ogólnodostępnego parku Elementy działań uzupełniających <ul style="list-style-type: none"> przeprowadzenie kampanii promocyjnej oraz informacyjnej włączenie działań z zakresu informacji turystycznej i promocji organizacja działań z zakresu 	Siciny dz. nr 35/4	4 500 000 zł	Rezultatami projektu będą: <ul style="list-style-type: none"> tworzenie oferty społecznej i turystycznej dzięki rewitalizacji obiektu zwiększenie roli obiektu w dostępie do usług społecznych, ale również udostępnienie zabytków na cele turystyczne poprawa dostępności i jakości usług społecznych poprawa informacji dla mieszkańców i turystów w zakresie oferty kulturalnej, edukacyjnej i

			pomieszczenia adaptacji do nowych funkcji. Rewitalizacji wymaga również przestrzeń w okolicy obiektu.	publicznych 3.7. Wzmacnianie jakości usług publicznych kierowanych do różnych grup odbiorców	aktywizacji społecznej mieszkańców			turystycznej Odbiorcami korzyści Projektu będą mieszkańcy gminy i osoby korzystające w gminie z placówek tego typu.
--	--	--	---	--	------------------------------------	--	--	---

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
2.	Udostępnienie turystyczne Kościoła w Sicinach	Parafia w Sicinach	Zły stan techniczny zabytkowych wnętrz wymaga kompleksowych zabiegów technicznych. Kościół jest obiektem kultu religijnego, ale równocześnie zostanie udostępniony dla zwiedzających. Problemem jest ograniczona ilość atrakcji turystycznych, a	Celem projektu jest stworzenie nowej atrakcji turystycznej na terenie Gminy Niechlów. Cele Programu, jakie realizuje projekt: 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 2.2. Tworzenie nowej jakości kompleksowej oferty turystycznej oraz wsparcie gestorów bazy	Kościół jest wpisany do rejestru zabytków Elementy zakresu projektu: <ul style="list-style-type: none"> • remont konserwatorski wnętrza i ołtarza • montaż oświetlenia energooszczędnego, • wykonanie oznakowania turystycznego 	Sicinydz. nr 35/1	1,0 mln zł	Rezultaty projektu: <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona i zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego oraz jego udostępnianie na cele społeczne. • Rozwój turystyki • Poprawa jakości zabytków na terenie Gminy Odbiorcami korzyści będą mieszkańcy gminy, i/lecz również turyści. Ze względu na

			rewitalizacja niewątpliwie stworzy nową atrakcję turystyczną.	turystycznej 2.4. Rozwój handlu i usług				atrakcyjny dla nich charakter obiektu stanie się nową atrakcją na mapie turystycznej Gminy
--	--	--	---	--	--	--	--	--

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
3.	Rewitalizacja przestrzeni w Gminie Niechlów, poprzez modernizację i przebudowę dróg gminnych wraz z oświetleniem	Gmina Niechlów	W chwili obecnej drogi gminne są w złym stanie technicznym, dziury i koleiny utrudniają poruszanie się. Konieczne jest przeprowadzenie przebudowy dróg gminnych gruntowych. Brak oświetlenia ulicznego oraz istniejące nieefektywne wymaga przebudowy i zastosowania rozwiązań energooszczędnych. Prace mają na celu	Celem projektu jest poprawa funkcjonalności i przestrzeni komunikacyjnych. Cele Programu, jakie realizuje projekt: 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 2.5. Poprawa stanu środowiska poprzez ograniczenie zanieczyszczeń 1.5. Poprawa warunków komunikacyjnych 2.1. Poprawa	Przebudowa dróg w obszarze rewitalizowanym. Elementy zakresu projektu: <ul style="list-style-type: none"> • przebudowa lub remont dróg • przebudowa terenów komunikacji • modernizacja sieci infrastruktury • budowa oświetlenia ulicznego, • wprowadzenie uporządkowanej zieleni oraz elementów małej architektury, • włączenia dróg gminnych do drogi wojewódzkiej w Sicinach 	Gmina Niechlów, ulice lub drogi: Głóbice Siciny dwie drogi dz.nr 768, 769 oraz 847/2 ; dz. Nr 897/8 przebudowa przejścia drogi o nr. 897/4 nad ciekim wodnym; 897/8; włączenie dz. Nr 773 Bełcz Wielki Dz.nr 260	3,0 mln zł	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa bezpieczeństwa ruchu kołowego i pieszego, • zwiększenie atrakcyjności terenów inwestycyjnych i rekreacyjnych zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie drogi, • poprawa warunków funkcjonowania istniejących oraz potencjalnych przedsiębiorstw, • poprawa estetyki drogi oraz otoczenia,

			<p>zapewnienie bezpiecznego poruszania się po drogach dla kierowców i przede wszystkim dla mieszkańców Gminy. Infrastruktura ta służy również poprawie dostępności do atrakcji turystycznych.</p>	<p>dostępności komunikacyjnej do obiektów turystycznych</p>		<p>Bartodzieje dz. Nr 53, 64/4, 93 Lipowiec dwie drogi dz. Nr 120; dz. Nr 34 Szaszorowice 201, 205, 184/2 Żabin dz. Nr 18</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu technicznego infrastruktury technicznej związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych • ochrona środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie oddziaływań akustycznych i emisji do powietrza • podniesienie standardu życia mieszkańców • zwiększona atrakcyjność turystyczna <p>Odbiorcy: Mieszkańcy gminy, turyści, sektor gospodarczy – ze względu na charakter drogi ma to szczególne znaczenie dla mieszkańców, jednak z istotną korzyścią dla rozwoju sektora</p>
--	--	--	---	---	--	---	--

								gospodarczego
--	--	--	--	--	--	--	--	---------------

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
4.	Rewitalizacja i udostępnienie na cele turystyczne ruin dawnego probostwa pocysterskiego w Sicinach	Gmina Niechlów	Aktualnie tereny ruin nie są zagospodarowane – nie pełnią swojej funkcji terenów turystycznych z uwypukloną funkcją kulturalną. Infrastruktura ta nie stanowi aktualnie żadnej atrakcji turystycznej.	Celem projektu jest poprawa funkcjonalności i przestrzeni – terenów zabytkowych ruin w miejscowości Siciny. Cele Programu, jakie realizuje projekt: 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji 1.4. Dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych 2.2. Tworzenie nowej jakości kompleksowej oferty turystycznej oraz wsparcie gestorów bazy	Planowane prace konserwacyjne oraz wykonanie zagospodarowania terenu. Planowane zagospodarowanie w formie małego parku – budowa alejek, ławek parkowych, ustawienie tablic informacyjno-edukacyjnych, budowa oświetlenia parkowego.	Siciny 897/6, 897/7	0,5 mln zł	<ul style="list-style-type: none"> ochrona zabytków zwiększenie atrakcyjności terenów dla turystyki, stworzenie nowych atrakcji turystycznych na terenie gminy rewitalizacja przestrzeni poprawa oferty usług turystycznych

				turystycznej 3.5. Zapewnienie spójności przestrzennej dla rewitalizacji przestrzeni publicznych i poprawy ich funkcji				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
5.	Rewitalizacja budynku Pałacu w Szaszorowicach wraz z zagospodarowaniem terenów i budową przystani na cele wypoczynkowo-rekreacyjne.	Fundacja Centrum Wspierania Inicjatyw Europejskich Szaszorowice	Budynek pałacu znajduje się w wykazie zabytków, Aktualnie znajduje się w niezadowolającym stanie technicznym, co stwarza utrudnienia dla prowadzenia działalności. Problemem jest również aktualne zagospodarowanie terenu wokół budynku, w aktualnym stanie	Celem projektu jest poprawa funkcjonalności obiektu, który będzie pełnić funkcje edukacyjne i turystyczne – zarówno obiekt, jak i przestrzeń wokół. Cele Programu, jakie realizuje projekt: 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 1.4. Dostosowanie	Elementy zakresu projektu: <ul style="list-style-type: none"> • odnowienie dachu, • wykonanie elewacji • wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, • modernizacja systemu ogrzewania, • budowa oświetlenia zewnętrznego, • wprowadzenie uporządkowanej zieleni oraz elementów małej architektury rekreacyjnej • budowa przystani dla statków wycieczkowych oraz rozwój w tym miejscu handlu i usług • zakup wyposażenia 	Szaszorowice dz. nr 197 , 196/1, 84	3,0 mln zł	Planowane rezultaty projektu: <ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej • rewitalizacja przestrzeni • poprawa oferty usług społecznych • podniesienie standardu życia mieszkańców • tworzenie oferty turystycznej <p>Odbiorcy rezultatów - mieszkańcy gminy– ze</p>

			nie jest możliwe wprowadzenie na ten teren funkcji rekreacyjnych oraz rozwój w zakresie turystyki wodnej.	<p>infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych</p> <p>3.5. Zapewnienie spójności przestrzennej dla rewitalizacji przestrzeni publicznych i poprawy ich funkcji</p> <p>3.8. Wspieranie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców</p> <p>1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji</p> <p>1.6. Poprawa standardu usług w wyniku modernizacji budynków użyteczności publicznej</p> <p>2.6. Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców obszaru</p> <p>3.2. Rozwój zasobów ludzkich poprzez edukację i szkolenia</p>				względu na charakter projektu ma to szczególne znaczenie dla rozwoju sektora gospodarczego
--	--	--	---	---	--	--	--	--

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
6.	Udostępnienie turystyczne	Parafia w Żabinie	Kościół wraz z plebanią i	Celem projektu jest stworzenie nowej atrakcji	Kościół jest wpisany do rejestru zabytków Elementy zakresu	Żabin dz. Nr 12,13	1,5 mln zł	Rezultaty projektu: <ul style="list-style-type: none"> Ochrona i

	<p>Kościół w Żabinie</p>		<p>otoczeniem należy do najstarszych zabytków na terenie gminy. Jest potrzebny remont kościoła oraz jego zabytków ruchomych. W otoczeniu kościoła znajduje się również zabytkowa dzwonnica oraz plebania wymagające konserwacji i termomodernizacji. Kościół jest obiektem kultury religijnej, ale równocześnie zostanie udostępniony dla zwiedzających. Problemem jest ograniczona ilość atrakcji turystycznych, a rewitalizacja niewątpliwie stworzy nową atrakcję turystyczną.</p>	<p>turystycznej na terenie Gminy Niechlów. Cele Programu, jakie realizuje projekt:</p> <p>1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych</p> <p>2.2. Tworzenie nowej jakości kompleksowej oferty turystycznej oraz wsparcie gestorów bazy turystycznej</p> <p>2.4. Rozwój handlu i usług</p>	<p>projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • remont konserwatorski wnętrza kościoła • termomodernizacja plebanii • zmiana sposobu ogrzewania • wykonanie nowej nawierzchni dojścia do świątyni, • montaż oświetlenia energooszczędnego w kościele • wykonanie oznakowania turystycznego • naprawa muru oporowego terenu przykościelnego • oświetlenie kościoła z zewnątrz • północna elewacja wieży kościoła • remont i konserwacja drewnianej dzwonnicy. 			<p>zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego oraz jego udostępnianie na cele społeczne.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój turystyki • Poprawa jakości zabytków na terenie Gminy <p>Odbiorcami korzyści będą mieszkańcy gminy oraz turyści. Ze względu na atrakcyjny dla nich charakter obiektu stanie się nową atrakcją na mapie turystycznej Gminy</p>
--	--------------------------	--	---	---	--	--	--	---

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
7.	Rewitalizacja budynku Szkoły w Sicinach wraz z adaptacją pomieszczeń szkolnych na pomieszczenia oddziału przedszkolnego	Gmina Niechlów	Problemem jest brak termoizolacji budynku szkoły powodujący trudności w ogrzaniu pomieszczeń w okresie grzewczym, nieefektywna kotłownia oparta na paliwie gazowym winna być zmodernizowana poprzez wymianę pieca na efektywniejszy bazujący na paliwie stałym typu Ekogroszek. Stara część szkoły wykorzystywana niegdyś na mieszkanie jest obecnie niewykorzystywana ze względu na fatalny stan ogólny. Wymaga on natychmiastowego	Celem projektu jest przeprowadzenie termoizolacji budynku oraz kompleksowy remont najstarszej części szkoły: 1.1. Uzyskanie efektu oszczędności ekonomicznej poprzez zmniejszenie kosztów związanych z ogrzewaniem . 1.4. Poprzez remont najstarszej części szkoły uzyskane zostanie mieszkanie socjalne.	Elementy zakresu projektu: <ul style="list-style-type: none"> • termomodernizacja obiektu • remont starej części budynku szkoły • modernizacja systemu ogrzewania, • Remont pokrycia dachowego starej części szkoły • Remont i adaptacja pomieszczeń szkolnych 	Siciny dz. Nr 72/3	1,5 mln zł	Planowane rezultaty projektu: <ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości infrastruktury edukacyjnej • rewitalizacja przestrzeni • poprawa oferty usług społecznych • aktywizacja mieszkańców, w szczególności rodziców dzieci • podniesienie standardu życia mieszkańców Odbiorcy rezultatów - mieszkańcy gminy – ze względu na charakter projektu ma to szczególne znaczenie dla aktywizacji zawodowej mieszkańców, również z istotną korzyścią dla rozwoju sektora gospodarczego

			<p>remontu . W związku ze złym stanem technicznym pomieszczeń w których obecnie zorganizowane jest przedszkole konieczne jest przeniesienie oddziału przedszkolnego do budynku szkoły który wymaga adaptacji do tej funkcji w odpowiedniej części.</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
8.	Rewitalizacja przestrzeni nad rz. Odra w miejscowości Bełcz Wielki wraz ze stworzeniem przystani kajakowej oraz	Gmina Niechlów	Aktualnie teren nie jest odpowiednio zagospodarowany, co uniemożliwia organizację profesjonalnej turystyki kajakowej. Problemem jest również aktualne	Celem projektu jest stworzenie nowej atrakcji turystycznej na terenie Gminy Niechlów. Cele Programu, jakie realizuje projekt: 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i	Elementy zakresu projektu: <ul style="list-style-type: none"> • budowa oświetlenia zewnętrznego, • wprowadzenie uporządkowanej zieleni oraz elementów małej architektury rekreacyjnej • budowa przystani kajakowej • zakup wyposażenia 	Bełcz Wielki dz. nr 40/3	0,5 mln zł	Planowane rezultaty projektu: <ul style="list-style-type: none"> • rewitalizacja przestrzeni • poprawa oferty usług społecznych • aktywizacja mieszkańców • podniesienie

	przystani dla statków wycieczkowych		zagospodarowanie terenu, nie jest możliwe wprowadzenie na ten teren funkcji rekreacyjnych oraz rozwój w zakresie turystyki wodnej.	uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 2.2. Tworzenie nowej jakości kompleksowej oferty turystycznej oraz wsparcie gestorów bazy turystycznej 2.4. Rozwój handlu i usług	<ul style="list-style-type: none"> • budowa przystani dla statków wycieczkowych 			<p>standardu życia mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie oferty turystycznej • rozwój lokalnej gospodarki w oparciu o usługi turystyczne <p>Odbiorcy rezultatów - mieszkańcy gminy – ze względu na charakter projektu ma to szczególne znaczenie dla rozwoju sektora gospodarczego</p>
--	-------------------------------------	--	--	---	--	--	--	---

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
9.	Rewitalizacja świetlicy wiejskiej w Tarpnie	Gmina Niechlów	Świetlica jest miejscem integracji lokalnej społeczności, obiekt jest w złym stanie i brak jest w nim ogrzewania. Świetlica wiejska wymaga remontu dachu, wymiany stolarki okiennej,	Świetlica jest miejscem integracji lokalnej społeczności, obiekt jest w złym stanie i brak jest w nim ogrzewania. Cele projektu: 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji	Zadanie będzie polegać na remoncie dachu, wymianie stolarki okiennej, założenie instalacji grzewczej. Wymagane zabezpieczenie zaplecza sanitarnego i gospodarczego oraz zainstalowania ogrzewania. Zamontowaniu ogrodzenia spełniającego funkcję piłko chwytu.	Tarpno dz. Nr 27/2	0,4 mln zł	Planowane rezultaty projektu: <ul style="list-style-type: none"> • rewitalizacja obiektów pełniących istotne funkcje w integracji społecznej • poprawa oferty usług społecznych • aktywizacja

			drzwi. Boisko posadzone przy świetlicy wymaga zamontowania piłkochwytu.	1.6. Poprawa standardu usług w wyniku modernizacji budynków użyteczności publicznej 3.1. Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej 3.8. Wspieranie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców				<ul style="list-style-type: none"> mieszkańców podniesienie standardu życia mieszkańców tworzenie oferty usług społecznych <p>Odbiorcy rezultatów - mieszkańcy gminy – ze względu na charakter projektu ma to szczególne znaczenie dla procesów rewitalizacji</p>
--	--	--	---	--	--	--	--	--

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
10.	Rewitalizacja zdegradowanego terenu w miejscowości Siciny – miejsce historyczne.	Gmina Niechlów	Historyczne miejsce położone w miejscowości Siciny znajduje się w stanie niezagospodarowanym i zanieczyszczonym. Niezbędne jest podjęcie działań, aby stworzyć z niego atrakcję turystyczną.	Poprawa wizerunku miejsca zdegradowanego. Upamiętnienie miejsca historycznego. 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej	Przewiduje się kompleksowe zagospodarowanie przedmiotowego obszaru w celu jego rewitalizacji. Niezbędne jest wykonanie: <ul style="list-style-type: none"> robót ziemnych, ścieżek rekreacyjnych, ławek oraz tablicy upamiętniającej. Elementem zakresu rzeczowego jest wprowadzenie zagospodarowania zielenią	Dz. Nr 1 Niechlów, m. Siciny	0,25 mln zł	Planowane rezultaty projektu: <ul style="list-style-type: none"> rewitalizacja przestrzeni poprzez uwypuklenie przestrzeni historycznej podniesienie standardu życia mieszkańców tworzenie oferty turystycznej

			<p>Problemem jest brak ścieżek rekreacyjnych i elementów małej architektury, tablic informacyjnych</p>	<p>służącej procesom rewitalizacji</p> <p>1.4. Dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych</p> <p>2.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej do obiektów turystycznych</p> <p>3.3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców obszarów rewitalizowanych i turystów</p> <p>3.5. Zapewnienie spójności przestrzennej dla rewitalizacji przestrzeni publicznych i poprawy ich stanu.</p>				<ul style="list-style-type: none"> • rozwój lokalnej gospodarki w oparciu o usługi turystyczne <p>Odbiorcy rezultatów - mieszkańcy gminy i turyści – ze względu na charakter projektu ma to szczególne znaczenie dla rozwoju sektora gospodarczego</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	---

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
11.	Rewitalizacja placu z przeznaczeniem na cele kulturalne i rekreacyjne w Sicinach.	Gmina Niechlów	Teren znajduje się za świetlicą wiejską w Sicinach oraz w pobliżu kościoła parafialnego. Aktywność mieszkańców w	Poprawa wizerunku miejsca zdegradowanego i uzyskanie w wyniku tego działania miejsca atrakcyjnego dla działalności rekreacyjnej i kulturalnej.	Obecnie teren nie jest zagospodarowany pod względem infrastruktury potrzebnej do organizacji stałych imprez środowiskowych wpisanych w kalendarz wydarzeń. Zakres realizowanych zadań	Siciny Dz. Nr 897/16	0,5 mln zł	Planowane rezultaty projektu: <ul style="list-style-type: none"> • rewitalizacja przestrzeni • podniesienie standardu życia mieszkańców

			organizacji festynów i spotkań o różnej tematyce rodzi potrzebę zmodernizowania placu. Należy wzbogacić go o parkingi, ławki, scenę mobilną oraz zaplecze sanitarne.	Cele programu, jakie realizuje projekt: 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji 1.4. Dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych 3.5. Zapewnienie spójności przestrzennej dla rewitalizacji przestrzeni publicznych i poprawy ich	obejmuje: • wykonanie robót ziemnych i drogowych • wybudowanie sceny mobilnej, • montaż elementów małej architektury • budowę dojazdu i parkingów • wykonanie zaplecza sanitarnego			<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie oferty kulturalnej • zaspokojenie potrzeb mieszkańców organizowania imprez i spotkań o charakterze charytatywnym jak i rozrywkowych. <p>Odbiorcy rezultatów - mieszkańcy gminy i turyści – ze względu na charakter projektu ma to znaczenie dla rozwoju kultury i rekreacji w gminie</p>
--	--	--	--	--	---	--	--	---

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
12.	Budowa miejsc przystankowych przy trasach rowerowych zlokalizowanych	Gmina Niechlów	Problemem jest brak infrastruktury turystycznej na terenie gminy która jest bogata pod	Celem zadania jest postawienie miejsc przystankowych na terenie miejscowości objętych planem	Miejsce przystankowe będzie się składać z: ławki dwustronnej wraz ze stolikiem oraz zadaszeniem, tablica informacyjna, stojak na rowery.	Żabin, dz. Nr 11Głobice, dz.nr 71,72	110 tyś	Planowane rezultaty projektu: <ul style="list-style-type: none"> • rewitalizacja przestrzeni • poprawa oferty

	<p>h w miejscowościach objętych planem rewitalizacji.</p>		<p>względem posiadanych zabytków jak i przyrodniczo. W szczególności ze względu na ukształtowanie terenu jednym z kierunków działań rewitalizacyjnych jest poprawa możliwości infrastrukturalnych w zakresie turystycznym.</p>	<p>rewitalizacji oraz przez które będą przechodziły trasy rowerowe. Wzmocnienie sektora turystycznego w oparciu o turystykę rowerową jest kluczowe. Cele programu, jakie realizuje projekt: 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji 1.5. Poprawa warunków komunikacyjnych 2.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej do obiektów turystycznych 2.2. Tworzenie nowej jakości kompleksowej oferty turystycznej oraz wsparcie gestorów bazy turystycznej 2.4. Rozwój handlu i usług 3.6. Poprawa poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego</p>		<p>Bełcz Wielki dz. Nr 39, Lipowiec, dz. Nr 125/4 Szasorowice, dz. Nr 336/3 Masełkowiec, dz. Nr 50/2 Siciny, nr dz. 36/2 Tarpno, dz. Nr 27/2 Wioska, Dz. Nr 149 Miechlów 14/1</p>		<p>usług turystycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywizacja mieszkańców • podniesienie standardu życia mieszkańców • tworzenie oferty turystycznej • rozwój lokalnej gospodarki w oparciu o usługi turystyczne <p>Odbiorcy rezultatów - mieszkańcy gminy – ze względu na charakter projektu ma to szczególne znaczenie dla rozwoju sektora gospodarczego</p>
--	---	--	--	---	--	--	--	--

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
13	Renowacja murawy oraz montaż piłkochwytu na boisku gminnym w miejscowości Miechów	Gmina Niechlów	Na boisku odbywają się mecze miejscowej młodzieży . Duży problem stanowi nierówna murawa oraz nagminnie wpadająca piłka w pobliskie pola.	Poprawa stanu nawierzchnie, Montaż ogrodzenia spełniającego funkcję piłkochwytu. Cele Programu, jakie realizuje projekt: 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 3.5. Zapewnienie spójności przestrzennej dla rewitalizacji przestrzeni publicznych i poprawy ich funkcji 3.8. Wspieranie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji	Elementy zakresu projektu: • rekultywacja murawy • montaż ogrodzenia	Miechów dz.nr 56	15 tyś	Planowane rezultaty projektu: • rewitalizacja przestrzeni • poprawa oferty rekreacyjnej • aktywizacja mieszkańców • podniesienie standardu życia mieszkańców Odbiorcy rezultatów - mieszkańcy gminy– ze względu na charakter projektu ma to szczególne znaczenie dla rozwoju rekreacji i integracji społecznej. Poprawa komfortu i bezpieczeństwa gry na boisku gminnym.

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
14.	Rewitalizacja Świetlicy wiejskiej w Wiosce	Gmina Niechlów	Świetlica wiejska wymaga zakupu i dostawienia zaplecza sanitarnego.	Świetlica jest miejscem integracji lokalnej społeczności, obiekt nie zapewnia dostępu do podstawowych funkcji sanitarnych. Świetlica jest miejscem integracji lokalnej społeczności, obiekt jest w złym stanie i brak jest w nim ogrzewania. Cele projektu: 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji 1.6. Poprawa standardu usług w wyniku modernizacji budynków użyteczności publicznej 3.1. Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej 3.8. Wspieranie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców	Zadanie będzie polegać na : zakupie kontenerowego zaplecza sanitarnego oraz umiejscowienie go przy świetlicy wiejskiej.	Wioska dz. Nr 148	60 tyś	Planowane rezultaty projektu: <ul style="list-style-type: none"> • rewitalizacja przestrzeni • poprawa oferty usług społecznych • aktywizacja mieszkańców, w szczególności rodziców dzieci • podniesienie standardu życia mieszkańców • tworzenie oferty turystycznej <p>Odbiorcy rezultatów - mieszkańcy gminy – ze względu na charakter projektu ma to szczególne znaczenie dla rozwoju usług społecznych i procesu rewitalizacji</p>

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
15.	Rewitalizacja Świetlicy wiejskiej w Szaszorowicach	Gmina Niechlów	Świetlica wiejska wymaga adaptacji pomieszczenia na toaletę oraz wybudowanie zbiornika bezodpływowego.	Świetlica jest miejscem integracji lokalnej społeczności, obiekt nie zapewnia dostępu do podstawowych funkcji sanitarnych. Świetlica jest miejscem integracji lokalnej społeczności, obiekt jest w złym stanie i brak jest w nim ogrzewania. Cele projektu: 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji 1.6. Poprawa standardu usług w wyniku modernizacji budynków użyteczności publicznej 3.1. Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej 3.8. Wspieranie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców	Zadanie będzie polegać na : - Adaptacji pomieszczenia na toaletę., budowie zbiornika bezodpływowego.	Szaszorowice dz. Nr 336/3	3 tys	Planowane rezultaty projektu: <ul style="list-style-type: none"> • rewitalizacja przestrzeni • poprawa oferty usług społecznych • aktywizacja mieszkańców, w szczególności rodziców dzieci • podniesienie standardu życia mieszkańców • tworzenie oferty turystycznej <p>Odbiorcy rezultatów - mieszkańcy gminy– ze względu na charakter projektu ma to szczególne znaczenie dla rozwoju usług społecznych i procesu rewitalizacji</p>

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
16.	Rewitalizacja świetlicy wiejskiej w Żabinie	Gmina Niechlów	Świetlica wiejska wymaga zakupu i dostawienia zaplecza sanitarnego.	Świetlica jest miejscem integracji lokalnej społeczności, obiekt nie zapewnia dostępu do podstawowych funkcji sanitarnych. Świetlica jest miejscem integracji lokalnej społeczności, obiekt jest w złym stanie i brak jest w nim ogrzewania. Cele projektu: 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji 1.6. Poprawa standardu usług w wyniku modernizacji budynków użyteczności publicznej 3.1. Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej 3.8. Wspieranie procesów integracji i	Zadanie będzie polegać na : - zakupie kontenerowego zaplecza sanitarnego oraz umiejscowienie go przy świetlicy wiejskiej.	Żabin dz. Nr 10	60 tyś	Planowane rezultaty projektu: <ul style="list-style-type: none"> • rewitalizacja przestrzeni • poprawa oferty usług społecznych • aktywizacja mieszkańców, w szczególności rodziców dzieci • podniesienie standardu życia mieszkańców • tworzenie oferty turystycznej <p>Odbiorcy rezultatów - mieszkańcy gminy– ze względu na charakter projektu ma to szczególne znaczenie dla rozwoju usług społecznych i procesu rewitalizacji</p>

				aktywizacji mieszkańców				
--	--	--	--	-------------------------	--	--	--	--

Nr projektu	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Krótki opis problemu	Cel / cele projektu	Zakres realizowanych zadań*	Miejsce realizacji projektu	Szacunkowa wartość projektu	Prognozowane produkty i rezultaty
17	Budowa placu zabaw w miejscowości Bartodzieje	Gmina Niechlów	W miejscowości Bartodzieje brak jest miejsca rekreacji dla dzieci.	Zapewnienie bezpiecznego miejsca rekreacji dla dzieci. Cele Programu, jakie realizuje projekt: 1.1. Zapewnienie spójnego ładu przestrzennego i uporządkowanie kluczowych dla rewitalizacji przestrzeni publicznych 1.4. Dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych 3.5. Zapewnienie spójności przestrzennej dla rewitalizacji	Zadanie będzie polegać na zakupie wraz z montażem urządzeń do zabawy dla dzieci	Bartodzieje dz. Nr 93	25 tyś	Planowane rezultaty projektu: <ul style="list-style-type: none"> rewitalizacja przestrzeni poprawa oferty rekreacyjnej aktywizacja mieszkańców podniesienie standardu życia mieszkańców Odbiorcy rezultatów - mieszkańcy gminy – ze względu na charakter projektu ma to szczególne znaczenie dla rozwoju rekreacji i integracji społecznej.

				przestrzeni publicznych i poprawy ich funkcji 3.8. Wspieranie procesów integracji i aktywizacji mieszkańców 1.2. Rozwój infrastruktury technicznej służącej procesom rewitalizacji				
--	--	--	--	--	--	--	--	--

9.1.2 Wykaz projektów „Lista B” składanych w konkursie o dofinansowanie w ramach pozostałych działań

Zadania infrastrukturalne

Lp.	Nazwa zadania	Podmiot realizujący	Zakres zadania	lokalizacja	Uzasadnienie	Szacunkowa wartość projektu	Oddziaływanie, grupy docelowe i komplementarność
1	Modernizacja świetlicy wiejskiej	Gmina Niechlów	Prace remontowo-budowlane z zakupem wyposażenia.	Łękanów	Świetlica jest miejscem integracji lokalnej społeczności, obiekt jest w złym stanie i brak jest w nim ogrzewania	100 tyś	Oddziaływanie lokalne w skali gminy, pogłębienie integracji społecznej, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięciu celów w zakresie integracji społecznej rewitalizacji
2	Pałac w Łękanowie	Właściciel prywatny	Prace remontowo-budowlane z zakupem wyposażenia. Realizacja zadania obejmuje : Prace	Łękanów	Planowane jest przeznaczenie obiektu na działalność turystyczno-kulturalną	10 mln	Oddziaływanie lokalne możliwe regionalne, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięciu celów

			remontowo- budowlane pałacu, oficyny i budynków gospodarczych				rewitalizacji z zakresu celów w sferze gospodarki i przestrzeni
3	Modernizacja boiska	Gmina Niechlów	Remont obiektu wraz z zapleczem socjalnym (renowacja murawy) zakup i montaż ławek	Łękanów	Na obiekcie odbywają się zawody sportowe i stanowi on miejsce impres masowych	30 tyś	Oddziaływanie lokalne w skali gminy, pogłębienie integracji społecznej, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięcie celów rewitalizacji w zakresie integracji społecznej
4	Odnowienie otoczenia budynków wielorodzinnych	Wspólnoty Mieszkaniowe	Przebudowa pieszych ciągów komunikacyjnych i miejsc postojowych	Naratów	Przebudowy wymagają zniszczone ciągi piesze między 3 blokami, wybudowanie parkingów i poprawę infrastruktury zieleni między blokami	600 tyś	Oddziaływanie lokalne w skali gminy, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięcie celów rewitalizacji w zakresie przestrzeni i infrastruktury, dopełnia zadania główne z listy A w sferze przestrzeni i komunikacji
5	Utworzenie terenów rekreacyjnych	Gmina Niechlów	rozbudowa terenu rekreacyjnego , zaopatrzenie placu w przyłącze energetyczne, przygotowanie terenu	Naratów	miejsca spotkań lokalnej społeczności oraz organizacji większych imprez środowiskowych.	10 tyś	Oddziaływanie lokalne w skali gminy, pogłębienie integracji społecznej, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięcie celów rewitalizacji w zakresie integracji społecznej

6	Budowa świetlicy wiejskiej	Gmina Niechlów	Budowa nowego obiektu świetlicy	Wroniniec	miejsca integracji, rozrywki oraz kultury lokalnej, inwestycja zaspokoi potrzeby mieszkańców związanych z organizacją spotkań	550 tyś	Oddziaływanie lokalne w skali gminy, pogłębienie integracji społecznej, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięcie celów w zakresie integracji społecznej rewitalizacji
7	Termomodernizacja zabytkowego budynku mieszkalnego	Wspólnota mieszkaniowa	Prace budowlane i termomodernizacyjne	Wroniniec	Wspólnota mieszkaniowa znajduje się w zabytkowym budynku połączonym łukiem nad ciągiem komunikacyjnym.	250 tyś	Oddziaływanie lokalne w skali gminy, poprawa infrastruktury, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięcie celów w zakresie przestrzeni i infrastruktury.
8	Udostępnienie turystom ruin XVIII w. kościoła	Gmina Niechlów	Prace budowlane, zabezpieczenie obiektu, barierki itp.	Wroniniec	Ruiny kościoła znajdują się przy drodze wojewódzkiej. Będą możliwe do udostępniania turystom po odpowiednim zabezpieczeniu.	700 tyś.	Oddziaływanie lokalne możliwe regionalne, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięcie celów rewitalizacji z zakresu celów w sferze gospodarki i przestrzeni
9	Modernizacja Stadionu Gminnego	Gmina Niechlów	Modernizacja zaplecza socjalnego, murawy i trybun	Niechlów	Dostosowanie stadionu do standardów wymaganych przy rozgrywaniu meczy wraz z infrastrukturą i zapleczem socjalnym	1 mln	Oddziaływanie lokalne w skali gminy, pogłębienie integracji społecznej, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięcie celów rewitalizacji w zakresie

					oraz trybunami		integracji społecznej
10	Termomodernizacja budynku GOK	Gmina Niechlów	Prace budowlane i termomodernizacyjne	Niechlów	GOK wymaga termomodernizacji celem dostosowania go do poprawy dostępu do oferty kultury na terenie gminy.	800 tyś	Oddziaływanie lokalne w skali gminy, poprawa infrastruktury, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięciu celów w zakresie przestrzeni i infrastruktury.
11	Termomodernizacja i remont budynków wspólnot mieszkaniowych	Wspólnoty Mieszkaniowe	Prace budowlane i termomodernizacyjne	Niechlów	Budniki zamieszkiwane przez mieszkańców wspólnoty wymagają zastosowania nowych technologii w zakresie części wspólnych – wymiana okien drzwi modernizacja klatek schodowych.	200 tyś.	Oddziaływanie lokalne w skali gminy, poprawa infrastruktury, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięciu celów w zakresie przestrzeni i infrastruktury.
12	Modernizacja miasteczka ruchu	Gmina Niechlów	Prace budowlane i instalacyjne	Niechlów	Plac rekreacyjny wymaga modernizacji w części gdzie znajduje się miasteczko ruchu z zachowaniem jego elementów oraz doposażenia elementy służące aktywnemu spędzaniu czasu na świeżym powietrzu takim jak siłownia zewnętrzna , ławki itp.	70 tyś	Oddziaływanie lokalne w skali gminy, poprawa infrastruktury, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięciu celów w zakresie przestrzeni i infrastruktury.

13	Termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia	Wspólnota mieszkaniowa Gmina Niechlów Właściciel Ośrodka Zdrowia (projekt realizowany będzie w partnerstwie)	Prace budowlane i termo modernizacyjne, udostępnienie obiektu osobom niepełnosprawnym	Niechlów	Istnieje potrzeba termomodernizacji całego budynku wraz z budową podjazdu dla niepełnosprawnych, parkingów itp.	250 tyś	Oddziaływanie lokalne w skali gminy, poprawa infrastruktury, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięcie celów w zakresie przestrzeni i infrastruktury
14	Infrastruktura tras turystycznych	Gmina Niechlów	Budowa infrastruktury tras turystycznych, wraz z miejscami postojowymi poza obszarem rewitalizacji Gminy Niechlów w miejscowościach : Żuchłów, Niechlów, Naratów	obszar gminy nie objęty rewitalizacją	Zadanie dotyczy budowy ścieżki rowerowej na nasypie oraz na odcinku Naratów – Siciny kolejowym oraz na odcinku Naratów-Siciny.	1 mln 500 tyś	Oddziaływanie lokalne możliwe regionalne, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięcie celów rewitalizacji z zakresu celów w sferze gospodarki i przestrzeni
16.	Budowa i remonty dróg gminnych	Gmina Niechlów	Istnieje potrzeba wybudowania następujących dróg gminnych: W miejscowości Naratów 2 drogi W miejscowości	Naratów, Karów, Niechlów Bogucin, Lipowiec – Głobice, Wroniniec,	W chwili obecnej drogi gminne są w złym stanie technicznym, dziury i koleiny utrudniają poruszanie się . Konieczne jest przeprowadzenie	1 mln 850 tyś	Oddziaływanie lokalne możliwe regionalne, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięcie celów rewitalizacji z zakresu celów w sferze gospodarki i

			Karów , w miejscowości Bogucin w miejscowości Niechlów : ul Sportowa i Leśna oraz łącząca 2 miejscowości droga Lipowiec – Głobice, w miejscowości Wroniniec.	Łękanów	<p>przebudowy dróg gminnych gruntowych. Brak oświetlenia ulicznego oraz istniejące nieefektywne wymaga przebudowy i zastosowania rozwiązań energooszczędnych</p> <p>Prace mają na celu zapewnienie bezpiecznego poruszania się po drogach dla kierowców i przede wszystkim dla mieszkańców Gminy. Infrastruktura ta służy również poprawie dostępności do atrakcji turystycznych.</p>		przestrzeni
17	Remont zabytkowej obory i stodoły oraz gorzelni na potrzeby działalności gospodarczej.	Właściciel prywatny	Dostosowanie wnętrz budynków do nowej lub wznowionej działalności rolniczej	Bełcz Wielki 285/13, 285/16, 285/11	Zabezpieczenie zabytku i dostosowanie do nowych funkcji gospodarczych.	750 tys zł	Oddziaływanie lokalne, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięciu celów rewitalizacji z zakresu celów w sferze gospodarki i przestrzeni
18	Remont zabytkowego budynku	Gmina Niechlów	Prace ogólnobudowlane i zakup wyposażenia	Bartodzieje	Zadanie będzie polegało na dostosowaniu	860 tyś	Oddziaływanie lokalne, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie

	mieszkalnego z adaptacją na mieszkania socjalne				zabytkowego budynku na mieszkania socjalne. Budynek będzie dostosowany do funkcji użytkowej.		sprzyjające osiągnięcie celów rewitalizacji z zakresu celów w sferze gospodarki i przestrzeni
19	Rewitalizacja świetlicy wiejskiej w Żuchlowie	Gmina Niechlów	Świetlica wiejska wymaga adaptacji pomieszczenia na toaletę oraz wybudowanie zbiornika bezodpływowego.	Żuchłów		60 tys	Oddziaływanie lokalne, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięcie celów rewitalizacji z zakresu celów w sferze gospodarki i przestrzeni
20	Budowa placu zabaw w miejscowości Karów	Gmina Niechlów	W miejscowości Karów brak jest miejsca dla bezpiecznej rekreacji dzieci.	Karów	Udostępnienie bezpiecznego miejsca rekreacji dla dzieci.	25 tys	Oddziaływanie lokalne, wzmocnienie procesów rewitalizacji, zadanie sprzyjające osiągnięcie celów rewitalizacji z zakresu celów w sferze gospodarki i przestrzeni

Zadania miękkie

Proponowane projekty kierunkowe w sferze społecznej wspierające proces rewitalizacji

1. Tytuł:	<i>Projekt nr 16</i> <i>Integracja społeczna poprzez aktywne formy wypoczynku i rekreacji</i>
2. Opis:	Celem projektu jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, a także kształtowanie umiejętności spędzania czasu wolnego. W tym celu uznano, że istotne jest promowanie zdrowego stylu życia, aktywizacja i integracja środowiska lokalnego; ograniczanie patologii społecznych i wandalizmu. Projekt promuje również zacieśnianie więzi społecznych poprzez

	<p>wytworzenie małych lokalnych przestrzeni publicznych. Na terenie Gminy Niechlów ważne są elementy w przestrzeni, które umożliwią zmianę jej istniejących funkcji, a w konsekwencji przysłużą się rewitalizacji obszaru. Aktualnie bardzo trudno jest stosować narzędzia w polityce społecznej nastawione na wychowanie przez aktywność i kulturę fizyczną. Degradacja przestrzeni, występowanie praktycznie niezagospodarowanych przestrzeni sprzyja pogorszeniu bezpieczeństwa na terenie gminy. W strukturze organizacji społecznych występują organizacje sportowe pozbawione solidnego zaplecza sportowego.</p> <p>Projekt uzupełnia planowane działania w zakresie porządkowania przestrzeni, w tym w szczególności planowane w najbliższym otoczeniu. Projekt przyczyni się do lepszego wykorzystania infrastruktury społecznej, stanowi element promocji tej infrastruktury, jak również przyczynia się do nowych inicjatyw w oparciu o infrastrukturę służącą sportowi i rekreacji</p>
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	<p>Zadanie ciągłe</p> <p>Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie Gmina Niechlów.</p>
4. Oczekiwane rezultaty	<p>Zadanie stanowi uzupełnienie i istotny element społeczny podprojektów infrastrukturalnych Programu gdzie przewiduje się kierunek rewitalizacji określonych obszarów poprzez poprawę zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • możliwość realizacji innych programów społecznych opartych na aktywności fizycznej • poprawa warunków funkcjonowania obiektów oświatowych • dostosowanie również do potrzeb osób niepełnosprawnych • poprawa funkcjonalności ścisłego centrum • promowanie spotkań i integracji społecznej • możliwość współpracy transgranicznej w oparciu o rekreację
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<p>Gmina Niechlów</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p> <p>Organizacje pozarządowe – w sferze sportu</p> <p>Szkoły Podstawowe i Gimnazjum</p>
6. Przewidywane nakłady finansowe	<p>Szacowane nakłady:</p>

	150 tys. zł
7. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich, 	Projekt przyczynia się do rozwoju zasobów ludzkich – zwiększa zapotrzebowanie na animatorów prowadzących zajęcia sportowe,
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu 	Zadanie w szczególności wpisuje się w cele przeciwdziałania wykluczeniu, szczególnie, że dotyczy dzieci i młodzieży, które od młodych lat zostaną zaangażowane w procesy przeciwdziałania zjawisku wykluczenia nastąpi kształtowanie umiejętności spędzania czasu wolnego, promowanie zdrowego stylu życia, oraz aktywizacja i integracja środowiska lokalnego;
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące walki z patologiami społecznymi 	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom społecznym i wandalizmu, Stworzenie małych lokalnych przestrzeni publicznych, monitorowanych, stanowiących alternatywę dla przestrzeni w obecnym stanie zagospodarowania przyczyni się do ograniczenia zjawisk patologicznych
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa 	Celem projektu jest przeciwdziałanie wandalizmowi i niszczeniu przestrzeni miasta, a także zdarzeniom kryminalnym, Stworzenie przestrzeni publicznych stanowiących alternatywę dla przestrzeni w obecnym stanie zagospodarowania gdzie często występują zjawiska naruszenia bezpieczeństwa
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej, 	Zadanie stanowi niezbędny element uzupełniający dla projektów infrastruktury przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące tworzenia równych szans, 	Projekt jest neutralny w zakresie polityki równych szans, nie wystąpią ograniczenia w dostępności.
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia, 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności, 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> • działania na rzecz aktywizacji środowisk dziecięcych i młodzieżowych 	Zadanie jest adresowane do środowisk dziecięcych i młodzieżowych, nastąpi wzrost jakości infrastruktury i oferty spędzania czasu wolnego, jak pracy edukacyjnej z dziećmi i młodzieżą
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące wspierania działalności organizacji pozarządowych 	Ze względu na duży udział organizacji sportowych w sferze społecznej, niewątpliwie poprawią się warunki funkcjonowania tych organizacji.

1. Tytuł:	Projekt nr 17 Utworzenie i działalność centrum integracji społecznej
2. Opis:	<p>Projekt przyczynia się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez utworzenie i działanie klubu integracji społecznej. Klub integracji społecznej prowadzi będzie szereg działań wymiarze społeczno-interpersonalnym w zakresie tworzenia i odnowienia więzi społecznych, wymiany wiedzy i doświadczeń, a także roli samodzielności ekonomicznej w życiu.</p> <p>Projekt ma również wymiar kulturowy i moralny z uwypukleniem i podkreśleniem roli rodziny, stosunków w jej gronie, a także więzi społecznych z otoczeniem kluczowych dla należytego funkcjonowania w społeczeństwie.</p> <p>Projekt stanowi kontynuację działań rewitalizacyjnych w sferze przestrzeni polegających na przygotowaniu dla tego celu odpowiednich warunków infrastrukturalnych.</p>
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	<p>Przygotowanie zadania: zadanie gotowe do realizacji</p> <p>Realizacja: zadanie ciągłe</p> <p>Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie Gmina Niechlów.</p>
3. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa znajomości zasad pracy indywidualnej i społecznej uczestników • poprawa wiedzy o warunkach prowadzenia działalności społecznej • poprawa umiejętności na rynku pracy, np. w sferze pisania podań i podstawowej korespondencji niezbędnej w kontaktach z pracodawcą • stworzenie miejsca spotkań i integracji społecznej • poprawa umiejętności komunikacji, analizy otoczenia gospodarczego, rynku pracy i uczestnictwa w nim
4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Niechlów • Organizacje pozarządowe – w sferze społecznej • Ośrodek Pomocy Społecznej

5. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> • 500 tys. zł
6. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich, 	Projekt przyczynia się do rozwoju zasobów ludzkich – zwiększa szanse na rynku pracy, jak i podnosi kwalifikacje zdolności komunikacji społecznej uczestników,
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu 	Zadanie w szczególności wpisuje się w cele przeciwdziałania wykluczeniu, szczególnie że dotyczy osób zagrożonych wykluczeniem, które zostaną zaangażowane w procesy przeciwdziałania zjawisku wykluczenia nastąpi kształtowanie umiejętności społecznych
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące walki z patologiami społecznymi 	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom społecznym poprzez wzmocnienie zdolności interpersonalnych osób zagrożonych wykluczeniem
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa 	Celem projektu jest przeciwdziałanie wandalizmowi i niszczeniu przestrzeni miasta, a także zdarzeniom kryminalnym, Stworzenie przestrzeni publicznych monitorowanych, stanowiących alternatywę dla przestrzeni w obecnym stanie zagospodarowania gdzie często występują zjawiska naruszenia bezpieczeństwa
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej, 	Zadanie stanowi niezbędny element uzupełniający dla większości pozostałych projektów w ramach RPPG, przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące tworzenia równych szans, 	Projekt jest neutralny w zakresie polityki równych szans, nie wystąpią ograniczenia w dostępności.
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia, 	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom społecznym poprzez wzmocnienie zdolności interpersonalnych osób zagrożonych wykluczeniem – w szczególności na rynku pracy
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności, 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> • działania na rzecz aktywizacji środowisk dziecięcych i młodzieżowych 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące wspierania działalności organizacji pozarządowych 	Wystąpi możliwość zaangażowania NGO działających sferze społecznej w działalność klubu integracji społecznej.

1. Tytuł:	Projekt nr 18 Asystent rodzinny w środowisku	
2. Opis:	Projekt proponowany dla rozwoju i upowszechniania aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie. Projekt przyczynia się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez utworzenie i działanie klubu integracji społecznej. Klub integracji społecznej prowadzi będzie szereg działań wymiarze społeczno-interpersonalnym w zakresie tworzenia i odnowienia więzi społecznych, wymiany wiedzy i doświadczeń, a także roli samodzielności ekonomicznej w życiu.	
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Realizacja: zadanie ciągłe Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Niechlów.	
3. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • opieka nad rodzinami potrzebującymi wsparcia w zakresie doradztwa społecznego • poprawa wiedzy o warunkach prowadzenia gospodarstwa domowego, bilansowania potrzeb i możliwości • poprawa umiejętności na rynku pracy, np. w sferze pisania podań i podstawowej korespondencji niezbędnej w kontaktach z pracodawcą • możliwość ukierunkowania działań dla konkretnych rodzin z uwzględnieniem ich sytuacji uwarunkowań 	
4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Niechlów • Organizacje pozarządowe – w sferze społecznej • Ośrodek Pomocy Społecznej 	
5. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: 250 tys. zł	
6. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:		
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich, 	Projekt przyczynia się do rozwoju zasobów ludzkich – zwiększa szanse na rynku pracy, jak i podnosi kwalifikacje zdolności komunikacji społecznej uczestników,	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące przeciwdziałaniu 	Zadanie w szczególności wpisuje się w cele przeciwdziałania wykluczeniu, szczególnie że dotyczy osób	

wykluczeniu społecznemu	zagrożonych wykluczeniem, które zostaną zaangażowane w procesy przeciwdziałania zjawisku wykluczenia nastąpi kształtowanie umiejętności społecznych
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące walki z patologiami społecznymi 	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom zachodzącym w rodzinach i pomoc na ich rzecz wychodząca naprzeciw spersonifikowanym potrzebom odbiorców – w grupie osób zagrożonych wykluczeniem
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa 	Wczesne reagowanie wychowawcze zapobiegające nasileniu zjawisk przestępczości i wykroczeń wśród nieletnich
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej, 	Zadanie przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury społecznej i pełniejszej realizacji celów rewitalizacji
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące tworzenia równych szans, 	Projekt jest neutralny w zakresie polityki równych szans, nie wystąpią ograniczenia w dostępności.
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia, 	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom społecznym poprzez wzmocnienie rodzin i doradztwo w sytuacjach życiowych
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności, 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> działania na rzecz aktywizacji środowisk dziecięcych i młodzieżowych 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące wspierania działalności organizacji pozarządowych 	Wystąpi możliwość zaangażowania NGO działających sferze społecznej w działalność klubu integracji społecznej.

1. Tytuł:	Projekt nr 19 Warsztaty OPS – Rewitalizacja w wymiarze społecznym
2. Opis:	Celem zadania jest wykorzystanie pozytywnych efektów rewitalizacji i jej idei dla pogłębienia integracji społecznej i aktywizacji mieszkańców.
3. Etapy działania wraz	Przygotowanie zadania: zadanie planowane do przygotowania do realizacji

z czasem realizacji	Realizacja: zadanie ciągłe Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Niechlów.	
4. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa wiedzy o wykluczeniu społecznym i roli rewitalizacji • zachęcanie do prowadzenia działalności społecznej • poprawa umiejętności na rynku pracy, • poprawa umiejętności komunikacji, analizy otoczenia gospodarczego, rynku pracy i uczestnictwa w nim 	
5. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Niechlów • Organizacje pozarządowe – w sferze społecznej • Ośrodek Pomocy Społecznej 	
6. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: 150 tys. zł	
8. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:		
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich, 	Projekt przyczynia się do rozwoju zasobów ludzkich – zwiększa szanse na rynku pracy, jak i podnosi kwalifikacje zdolności komunikacji społecznej uczestników,	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu 	Zadanie w szczególności wpisuje się w cele przeciwdziałania wykluczeniu, szczególnie że dotyczy osób zagrożonych wykluczeniem, które zostaną zaangażowane w procesy przeciwdziałania zjawisku wykluczenia, nastąpi kształtowanie umiejętności społecznych w wyniku nabycia wiedzy o realizowanych działaniach w zakresie wykluczenia społecznego. Poprawione zostaną rezultaty procesów rewitalizacji	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące walki z patologiami społecznymi 	Nie dotyczy	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące podniesienia bezpieczeństwa 	Nie dotyczy	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju 	Zadanie stanowi niezbędny element uzupełniający dla niemal wszystkich podprojektów z zakresu rewitalizacji,	

infrastruktury społecznej, kulturalnej, turystycznej,	przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury, jak i skuteczniejszego wdrożenia programów społecznych
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące tworzenia równych szans, 	Projekt jest neutralny w zakresie polityki równych szans, nie wystąpią ograniczenia w dostępności.
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia, 	Celem projektu jest przeciwdziałanie patologiom społecznym poprzez wzmocnienie zdolności interpersonalnych osób zagrożonych wykluczeniem – w szczególności na rynku pracy
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności, 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> • działania na rzecz aktywizacji środowisk dziecięcych i młodzieżowych 	Nie dotyczy
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące wspierania działalności organizacji pozarządowych 	Wystąpi możliwość zaangażowania NGO działających sferze społecznej

Proponowane działania uzupełniające w sferze gospodarczej

1. Tytuł:	Projekt nr 20 Promocja turystyki – zestaw działań w ramach Urzędu wraz z utworzeniem i działalnością punktu informacji turystyczno-kulturalnej
2. Opis:	W sferze działań gospodarczych należy podkreślać rozwój turystyki na terenie gminy. Sfera ta do tej pory była niedoinwestowana, działania promocyjne są realizowane, jednak nowa infrastruktura planowana do realizacji w ramach LPRGG wymaga jednoczesnego wdrożenia zestawu dodatkowych działań promocyjnych. Zadanie przyczynia się do poprawy aktywności mieszkańców w tym sektorze, stwarza im odpowiednie ramy do promocji własnych inicjatyw. Projekt ma również wymiar kulturowy i moralny z uwypukleniem i podkreśleniem roli rodziny, stosunków w jej gronie, a także więzi społecznych z otoczeniem kluczowych dla należytego funkcjonowania w społeczeństwie
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Przygotowanie zadania: zadanie do przygotowania do realizacji Realizacja: zadanie ciągle Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie Gmina Niechlów.
3. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa promocji gminy

	<ul style="list-style-type: none"> wzrost ilości nowych podmiotów gospodarczych rozwój nowych gałęzi lokalnej gospodarki wzrost ilości miejsc noclegowych wzrost ilości turystów wzrost dochodów mieszkańców
4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> Gmina Niechlów Organizacje pozarządowe – w sferze gospodarczej Euroregion
5. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: 100 tys. zł
6. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące wspierania przedsiębiorczości 	Projekt przyczynia się do wspierania przedsiębiorczości – zwiększa szanse na rynku pracy w wyniku rozwoju turystyki. Planowane jest szerokie działanie w ramach tego projektu adresowane do sfery przedsiębiorczości z obszaru rewitalizowanego
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące rozwoju lokalnych sektorów gospodarki, 	Zadanie stanowi niezbędny element w promocji rozwoju turystyki jako elementu lokalnej gospodarki - uzupełniający dla projektów infrastrukturalnych w tym zakresie, że przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury, a także wskaźników wdrażania Programu
<ul style="list-style-type: none"> inne działania wynikające z programów pomocowych dotyczące rozwoju MŚP. 	Niezależnie od zadań wskazanych w LPRGG gmina prowadzić będzie dotychczasowe działania na rzecz sfery wspierania lokalnej przedsiębiorczości. Program rewitalizacji likwiduje wiele barier rozwoju społeczno-gospodarczego umożliwiając realizację inicjatyw przedsiębiorców, w szczególności z sektora MSP.
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia, 	Rozwój sektora przyczyni się do poprawy zatrudnienia i stworzenia nowych miejsc pracy, projekt wspomaga te działania w sposób pośredni
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące uruchamiania finansowych mechanizmów wsparcia (np. lokalny fundusz poręczeń), 	Planowane do realizacji w ramach odrębnego projektu w ramach LPRGG

1. Tytuł:	Projekt nr 21 Projekt szkoleniowo-doradczy – szkolenia pomoc doradcza dla przygotowania i realizacji projektów z udziałem instrumentów wsparcia funduszy pożyczkowych
2. Opis:	W sferze działań gospodarczych odnotowano konieczność zwiększenia informacji dla potencjalnych wnioskodawców, którzy planują wykorzystanie w montażach finansowych własnych przedsięwzięć instrumentów wsparcia finansowego, w tym pożyczkowych. Wspólne działanie sektora publicznego i prywatnego przynieść może wiele wspólnych korzyści skutkujących zwiększeniem inicjatyw gospodarczych obszarze kryzysowym. Sfera ta do tej pory rzadko była brana pod uwagę przez potencjalnych wnioskodawców.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Realizacja: zadanie ciągłe Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie gmina Niechlów.
3. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie dla wyjaśnienia zasad współpracy uczestników procesu rewitalizacji, jak i działań w ramach wspólnych projektów sektora publicznego i niepublicznego • poprawa wiedzy o warunkach prowadzenia działalności gospodarczej • poprawa umiejętności w zakresie pisania wniosków i wykorzystania zewnętrznych źródeł finansowania w prowadzonej działalności gospodarczej • stworzenie miejsca spotkań, wymiany doświadczeń przedsiębiorców i integracji gospodarczej • umiejętność oceny własnego biznesu, prowadzenia analizy otoczenia gospodarczego, rynku lokalnego i uczestnictwa w nim
4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina Niechlów • Organizacje pozarządowe – w sferze gospodarczej • Przedsiębiorcy zamieszkujący i działający na obszarze kryzysowym
5. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: 50 tys. zł

7. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące wspierania przedsiębiorczości 	Projekt przyczynia się do rozwoju inicjatyw gospodarczych poprzez dostarczenie wiedzy i szkolenie zasobów ludzkich w sferze gospodarczej. Kwalifikacje i wiedza zdobyta podczas jego realizacji istotnie przysłuży się konkretnym podmiotom zainteresowanych wsparciem merytorycznym ich działań
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące rozwoju lokalnych sektorów gospodarki, 	Zadanie stanowi niezbędny element uzupełniający działań inwestycyjnych w sferze infrastruktury i przestrzeni, przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury
<ul style="list-style-type: none"> • inne działania wynikające z programów pomocowych dotyczące rozwoju MŚP. 	Projekt jest uzupełnieniem dotychczasowych działań podejmowanych m. In. przez gminę, Urząd Pracy, a także organizacje pozarządowe działające na terenie gminy adresowane do sektora MSP
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia, 	Wzrost zatrudnienia i samozatrudnienia to elementy realizowanych obecnie działań, które również będą kontynuowane w przyszłości. Projekt przyczynia się do rozwoju MSP, a w konsekwencji ma stanowić zachętę do rozwoju sektora i zatrudniania nowych pracowników.
<ul style="list-style-type: none"> • działania dotyczące uruchamiania finansowych mechanizmów wsparcia (np. lokalny fundusz poręczeń), 	Zadanie jest bezpośrednim narzędziem dla realizacji działań z zakresu wdrożenia nowych mechanizmów finansowania. Środki własne zapewnione przez Gminę przysłużą się w istotny sposób poprawie warunków finansowania lokalnych przedsiębiorców.

1. Tytuł:	Projekt nr 22 Program wsparcia przedsiębiorców wraz z uruchomieniem punktu konsultacyjnego
2. Opis:	W trakcie prac nad LPRGG pojawiła się konieczność prowadzenia w miejsce aktualnie prowadzonych działań doraźnych - działań skoordynowanych na rzecz lokalnych przedsiębiorców. Realizacji takowych sprzyja utworzenie stałego punktu konsultacyjnego dla wsparcia przedsiębiorców na obszarze gminy. W zagadnieniach związanych rewitalizacją działalność tego punktu adresowana byłaby do przedsiębiorców z obszaru kryzysowego. Działania tych jednak nie należy ograniczać i objąć nimi wszystkie potencjalnie zainteresowane podmioty obszaru gminy. Ciągłe dostarczanie aktualnej informacji dla potencjalnych wnioskodawców, którzy planują wykorzystanie w montażach finansowych własnych przedsięwzięć instrumentów wsparcia rozwoju obszarów miejskich jest potrzebą ważną.
3. Etapy działania wraz z czasem realizacji	Zadanie ciągłe

	Wnioskodawcą odpowiedzialnym za przygotowanie, realizację i finansowanie zadania, a także Beneficjentem projektu będzie Gmina Niechlów.
3. Oczekiwane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> wsparcie dla wyjaśnienia zasad współpracy uczestników procesu rewitalizacji, jak i działań w ramach wspólnych projektów sektora publicznego i niepublicznego poprawa wiedzy o warunkach prowadzenia działalności gospodarczej poprawa umiejętności w zakresie pisania wniosków i wykorzystania zewnętrznych źródeł finansowania w prowadzonej działalności gospodarczej stworzenie miejsca spotkań, wymiany doświadczeń przedsiębiorców i integracji gospodarczej umiejętność oceny własnego biznesu, prowadzenia analizy otoczenia gospodarczego, rynku lokalnego i uczestnictwa w nim
4. instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Niechlów Organizacje pozarządowe – w sferze gospodarczej Przedsiębiorcy zamieszkujący i działający na obszarze kryzysowym
5. Przewidywane nakłady finansowe	Szacowane nakłady: <ul style="list-style-type: none"> 30 tys. zł
7. odniesienie do przyjętych celów działań rewitalizacyjnych, w tym w szczególności:	
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące wspierania przedsiębiorczości 	Projekt przyczynia się do rozwoju inicjatyw gospodarczych poprzez dostarczenie wiedzy i szkolenie zasobów ludzkich w sferze gospodarczej. Kwalifikacje i wiedza zdobyta podczas jego realizacji istotnie przysłuży się konkretnym podmiotom zainteresowanych wsparciem merytorycznym ich działań
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące rozwoju lokalnych sektorów gospodarki, 	Zadanie stanowi niezbędny element uzupełniający działań inwestycyjnych w sferze infrastruktury i przestrzeni, przyczyni się do optymalnego wykorzystania infrastruktury
<ul style="list-style-type: none"> inne działania wynikające z programów pomocowych dotyczące rozwoju MŚP. 	Projekt jest uzupełnieniem dotychczasowych działań podejmowanych m. In. przez Urząd Pracy, a także organizacje pozarządowe działające na terenie gminy
<ul style="list-style-type: none"> działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia, 	Wzrost zatrudnienia i samozatrudnienia to elementy realizowanych obecnie działań, które również będą

	kontynuowane w przyszłości. Projekt przyczynia się do rozwoju MSP, a w konsekwencji ma stanowić zachętę do rozwoju sektora i zatrudniania nowych pracowników.
<ul style="list-style-type: none">• działania dotyczące uruchamiania finansowych mechanizmów wsparcia (np. lokalny fundusz poręczeń),	Zadanie jest bezpośrednim narzędziem dla realizacji działań z zakresu wdrożenia nowych mechanizmów finansowania. Środki własne zapewnione przez Gminę przysłużą się w istotny sposób poprawie warunków finansowania lokalnych przedsiębiorców.

10 PLAN FINANSOWY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

10.1 Możliwości finansowania zadań gminy określonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji

Generalnym celem Programu Rewitalizacji Gminy Niechlów jest pozyskanie finansowania na realizację zadań w nim zapisanych ze środków Unii Europejskiej – w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020.

Generalnym celem wielu programów rewitalizacji jest wyłączenie ukierunkowanie na środki RPO przeznaczone na rewitalizację; w opracowaniu niniejszym założono obok środków pochodzących z dotacji także wiele innych źródeł finansowania analizując szczegółowo każde zadanie pod kątem możliwości spełnienia wymogów określonych priorytetów. Dokonano, więc szerszego przeglądu źródeł finansowania, jakie potencjalnie będą dostępne na finansowanie zadań tutaj opisywanych.

10.1.1 Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego

Celem strategicznym RPO WD jest: poprawa konkurencyjności gospodarczej, spójności społecznej i dostępności przestrzennej województwa przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych.

Podstawowym źródłem finansowania projektów (zarówno infrastrukturalnych, jak i społecznych) przewidzianych do realizacji w Programie będzie Regionalny Program Operacyjny. Za pośrednictwem tego programu kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne wspierane będą przede wszystkim w ramach priorytetu inwestycyjnego PI 6.3 "Rewitalizacja zdegradowanych obszarów" poprzez inwestycje w infrastrukturę, która będzie przede wszystkim służyć poprawie warunków życia ubogich społeczności zamieszkujących takie obszary".

Wsparcie w ramach priorytetu rewitalizacja obejmuje następujące elementy:

6.3.A Remont, przebudowę, rozbudowę, adaptację, wyposażenie istniejących zdegradowanych budynków, obiektów, zagospodarowanie terenów i przestrzeni (np. monitoring miejski lub dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych) – w celu **przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych**.

6.3.B Remont, odnowę części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych (nie ma możliwości budowy nowych obiektów).

6.3.C Inwestycje w tzw. drogi lokalne (gminne i powiatowe) wraz z infrastrukturą towarzyszącą (tylko przebudowa albo modernizacja dróg).

Wsparcie będzie możliwe jedynie wtedy, gdy inwestycje takie będą stanowiły element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją (fizyczną, gospodarczą i społeczną) i będą stanowiły element lokalnego programu rewitalizacji;

W ramach działania 6.3 nie ma możliwości wsparcia projektów z zakresu mieszkalnictwa chronionego, wspomaganego, treningowego i socjalnego. Tego typu działania mogą być realizowane w działaniu 6.1.

Możliwe są działania poprawiające efektywność energetyczną, analogiczne do działania 3.3 „Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym”.

Preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie. Wszystkie wspierane przedsięwzięcia powinny uwzględniać konieczność dostosowania infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wysokość wsparcia projektów w zakresie kultury nie będzie przekraczać 2 mln

euro kosztów kwalifikowalnych projektu. **Wszystkie projekty planowane do realizacji muszą być ujęte w lokalnym programie rewitalizacji lub w dokumencie równoważnym.**

Poza działaniem 6.3. przewidziano również preferencje dla projektów w ramach innych działań RPO.

10.1.2 Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Projekty rewitalizacyjne przewidziane do realizacji mogą kwalifikować się do dofinansowania w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020. Wykorzystać można, pomimo tego, że POLiŚ nie posiada wydzielonej osi związanej z rewitalizacją, to zaplanowano finansowanie zadań zgodnych z programami rewitalizacji w zakresie:

- Działania 1.3. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach (projekty obejmujące głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej, a także publicznych szkół artystycznych oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych).
- Działania 2.5. Poprawa jakości środowiska miejskiego (rekultywacja terenów zdegradowanych bądź zdewastowanych oraz remediacja terenów zanieczyszczonych, rozwój terenów zieleni w miastach i ich obszarach funkcjonalnych, inwentaryzacja terenów zdegradowanych i terenów zanieczyszczonych).

10.1.3 Programy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska we Wrocławiu

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, działając na podstawie art. 400a ust. 1 pkt 1 - 9 i 11 – 42 oraz art. 400h ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2013 r., poz. 1232 z późn. zm.) wspomaga osiągnięcie długoterminowych celów środowiskowych województwa dolnośląskiego, przeznaczając środki finansowe na realizację przedsięwzięć priorytetowych w roku 2016.

Ze względu na znaczną liczbę przedsięwzięć z zakresu termomodernizacji celowe jest staranie się o dofinansowanie w 1. **priorytecie ochrona atmosfery** – możliwe działania to:

- 1.1. Zmniejszanie emisji pyłów i gazów, ze szczególnym uwzględnieniem redukcji dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz gazów cieplarnianych z energetycznego spalania paliw i procesów technologicznych.
- 1.2. Ograniczenie niskiej emisji zanieczyszczeń na obszarach zabudowanych, turystycznych oraz przyrodniczo chronionych, w szczególności poprzez realizację zadań wynikających z przyjętych programów ochrony powietrza.
- 1.3. Ograniczenie emisji substancji toksycznych zagrażających zdrowiu i życiu ludności.
- 1.4. Racjonalizacja gospodarki energią, w tym wykorzystanie źródeł energii odnawialnej.
- 1.5. Realizacja kompleksowych programów termomodernizacji obiektów jednostek samorządu

10.2 Finansowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji

Możliwość prowadzenia inwestycji zależy nie tylko od pozyskania finansowania z bezzwrotnych źródeł, ale przede wszystkim od możliwości zaangażowania wysokich środków własnych. Oczywiście przewidziano także konieczność pozyskiwania alternatywnych źródeł finansowania z sektora prywatnego i innych źródeł. Podstawowym źródłem finansowania przedsięwzięć będą dla przedsięwzięć gminnych dotacje pochodzące ze środków samorządu, środków pomocowych Unii Europejskiej, uzupełniając w postaci innych instrumentów.

Wdrożenie niniejszego Programu będzie możliwe dzięki stworzeniu sprawnego systemu

finansowania tych zadań w ramach skoordynowanego systemu działań. Podstawowymi źródłami finansowania działań rewitalizacji miast są fundusze strukturalne i własne środki inwestorów.

Okres 5 lat, w jakim przewidziano realizację zadań pozwala swobodniej niż planować, realizować i finansować poszczególne zadania.

Dla finansowania LPR przewidziano następujące źródła finansowania:

1. Środki własne gminy rozumiane jako udział własny z budżetu gminy z możliwością sfinansowania działań przypisanych w planie finansowym do budżetu gminy,
2. Dotacje UE z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, środki w ramach współpracy transgranicznej
3. Środki prywatne, także w ramach PPP
4. Finansowanie obce
5. Pozostałe źródła o charakterze publicznym

Oszacowano wielkość nakładów na realizację według poszczególnych źródeł finansowania, w podziale na lata oraz na zadania.

Tabela Nr 69.: Zbiorcze zestawienie zadań, finansowanie i harmonogram realizacji

Lp	Nazwa zadania	Budżet	Finansowanie				
			2016	2017	2018	2019	2020-22
1	Remont i przebudowa zabytkowego pałacu w Sicinach na cele społeczne – utworzenie domu pomocy społecznej	4 500 000		x	x		
2	Udostępnienie turystyczne Kościoła w Sicinach	1 000 000			x		
3	Rewitalizacja przestrzeni w Gminie Niechlów, poprzez modernizację i przebudowę dróg gminnych	3 000 000	x	x	x	x	x
4	Rewitalizacja i udostępnienie na cele turystyczne ruin dawnego probostwa pocysterskiego w Sicinach	500 000				x	
5	Rewitalizacja budynku Pałacu w Szaszorowicach wraz z zagospodarowaniem terenów i budową przystani na cele wypoczynkowo-rekreacyjne	3 000 000			x	x	

6	Udostępnienie turystyczne Kościoła w Żabinie	1 500 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne			x	x	
7	Rewitalizacja budynku Szkoły w Sicinach	1 500 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne	x	x			
8	Rewitalizacja przestrzeni nad rz. Odra w miejscowości Bełcz Wielki wraz ze stworzeniem przystani	500 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne		x	x		
9	Rewitalizacja świetlicy wiejskiej w Tarpnie	400 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne			x	x	
10	Rewitalizacja zdegradowanego terenu w miejscowości Siciny – miejsce historyczne.	250 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne			x	x	
11	Rewitalizacja placu z przeznaczeniem na cele kulturalne i rekreacyjne w Sicinach.	500 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne			x	x	
12	Budowa miejsc przystankowych przy trasach rowerowych zlokalizowanych w miejscowościach objętych planem rewitalizacji.	125 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne			x	x	
13	Renowacja murawy oraz montaż piłko chwytu na boisku gminnym w miejscowości Miechów	15 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne			x	x	
14	Rewitalizacja świetlicy wiejskiej w Wiosce	60 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne			x	x	
15	Rewitalizacja świetlicy wiejskiej w Szaszorowicach	3 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne	x				
16	Rewitalizacja świetlicy wiejskiej w Żabinie	60 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne			x	x	

17	Budowa placu zabaw w miejscowości Bartodzieje	25 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne			x	x	
16 938 000								
1	Modernizacja świetlicy wiejskiej	100 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne				x	x
2	Pałac w Łękanowie	10 000 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne				x	x
3	Modernizacja boiska	30 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne	x				
4	Odnowienie otoczenia budynków wielorodzinnych	600 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne		x	x	x	x
5	Utworzenie terenów rekreacyjnych	10 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne		x		x	x
6	Budowa świetlicy wiejskiej	550 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne					x
7	Termomodernizacja zabytkowego budynku mieszkalnego	250 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne				x	x
8	Udostępnienie turystom ruin XVIII w. kościoła	700 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne			x	x	
9	Modernizacja Stadionu Gminnego	1 000 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne				x	x
10	Termomodernizacja budynku GOK	800 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne			x	x	
11	Termomodernizacja i remont budynków wspólnot mieszkaniowych	200 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne			x	x	x
12	Modernizacja miasteczka ruchu	70 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne			x		
13	Termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia	250 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne			x	x	

14	Infrastruktura tras turystycznych	1 500 000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne			x	x	
15	Projekt społeczny: Integracja społeczna poprzez aktywne formy wypoczynku i rekreacji	150000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne	x	x	x	x	x
16	Utworzenie i działalność centrum integracji społecznej	500000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne	x	x	x	x	x
17	Asystent rodzinny w środowisku	250000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne	x	x	x	x	x
18	Warsztaty OPS – Rewitalizacja w wymiarze społecznym	150000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne	x	x	x	x	x
19	Promocja turystyki – zestaw działań w ramach Urzędu wraz z utworzeniem i działalnością punktu informacji turystyczno-kulturalnej	100000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne	x	x	x	x	x
20	Projekt szkoleniowo-doradczy – szkolenia pomoc doradcza dla przygotowania i realizacji projektów z udziałem instrumentów wsparcia funduszy pożyczkowych	50000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne	x	x	x	x	x
21	Program wsparcia przedsiębiorców wraz z uruchomieniem punktu konsultacyjnego	30000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne	x	x	x	x	x
22	Budowa i remonty dróg gminnych	1850000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne	x	x	x	x	x
23	Remont zabytkowej obory i stodoły oraz gorzelni na potrzeby działalności rolniczej.	750000	EFRR, EFS, Środki prywatne, Inne			x	x	
24	Remont zabytkowego budynku mieszkalnego z adaptacją na mieszkania socjalne	860000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne			x	x	
25	Rewitalizacja świetlicy wiejskiej w Żuchlowie	60000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne		x			
26	Budowa placu zabaw w miejscowości Karów	25000	EFRR, EFS Budżet gminy, Środki prywatne, Inne		x			
		20 835 000						

Tabela Nr 70.: Montaż finansowy programu

	razem	EFRR	Budżet Gminy	Środki prywatne	Inne
Wartość i struktura finansowa zadań z listy A	16 938 000	13 550 400	2 887 600	0	500 000
z listy B Wartość i struktura finansowa zadań z listy B	20 835 000	12 770 000	2 135 000	4 475 000	1 370 000
Wartość i struktura finansowa zadań ogółem	37 773 000	26 320 400	5 022 600	4 475 000	1 870 000
	razem	EFRR	Budżet Gminy	Środki prywatne	Inne
Wartość i struktura finansowa zadań z listy A	100%	80,0%	17,0%	0,0%	3,0%
z listy B Wartość i struktura finansowa zadań z listy B	100%	61,3%	10,2%	21,5%	6,6%
Wartość i struktura finansowa zadań ogółem	100%	69,7%	13,3%	11,8%	5,0%

Źródło: opracowanie własne

Koszt realizacji wszystkich zadań ujętych w LPR wynosi 37,7 mln zł. Najpoważniejszym źródłem finansowania (69,7 % wartości zadań ogółem) są środki pochodzące ze środków EFRR/EFS. Środki prywatne przewidziano w wysokości 26,3 mln zł. Uzupełnieniem finansowania inicjatyw prywatnych może być kredyt bankowy. W zakresie środków pomocowych Unii Europejskiej, główne źródło finansowania przewidziano ramach RPOWD 2014-2020. Środki z budżetu gminy, jakie będą mogły zostać przeznaczone na realizację LPR obejmują kwotę 5,0 mln zł. Przyjęto taką wartość jako możliwą do wygospodarowania w latach 2016-2020 zgodnie z analizą budżetu gminy i prognozą dochodów na najbliższe lata. Finansowanie Gminy Niechlów stanowi 13,3 % całkowitych przewidywanych wydatków do poniesienia w ramach LPR w tym okresie.

Kredyty i pożyczki inwestycyjne będą niezbędne dla sfinansowania części zadań. Wartość finansowania obcego nie została uwzględniona w odniesieniu do konkretnych zadań, jednak przewiduje się, że z kwoty wykazanej jako finansowanie gminy, kwota do 1,5 mln zł uwzględniona może zostać jako rezerwa, lub zamiast finansowania budżetowego.

Realizacja Programu spowoduje obciążenie budżetu gminy. Zaznaczyć należy, że ww. kwoty dotyczą okresu najbliższych 5 lat. Z powyższych względów, skuteczności w realizacji niniejszego Planu należy upatrywać – obok starań o dotację - we współpracy z innymi podmiotami, głównie sektora prywatnego. Tam, gdzie można, gmina winna wycofać się z realizacji i finansowania zadań, pozostawiając je innym podmiotom zabezpieczając jednocześnie swoje cele odpowiednimi porozumieniami.

11 SYSTEM WDRAŻANIA

11.1 System monitorowania programu rewitalizacji, oceny i komunikacji społecznej

Do monitorowania, oceny realizacji programu oraz oceny komunikacji społecznej i korelacji działań uczestników służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi program oraz analiza osiągniętych wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania.

Monitoring wdrażania zadań przewidzianych do realizacji w okresie planowanym tj. 2016-2020 prowadzi Zespół ds. Rewitalizacji powołany przez Wójta Gminy Niechlów i działający w Urzędzie Gminy w Niechlowie. Zespół będzie miał za zadanie również systematyczną ocenę realizacji Planu.

Szczególnie ważnym elementem wdrażania Programu jest umiejętne określenie sprawnego systemu kontroli i monitorowania realizacji strategicznych dla Gminy projektów. Podstawowym zadaniem tego systemu jest dostarczanie bieżących informacji o tym, czy strategiczne cele Programu rozwoju są osiąmane i w jakim stopniu.

System monitorowania i kontroli strategicznych projektów realizacyjnych powinien być skierowany na:

- analizę postępów w realizacji Programu,
- kontrolę terminów wykonania poszczególnych zadań,
- obowiązki w zakresie dostarczania społeczeństwu i uczestnikom Programu informacji o jego realizacji.

W przypadku zadań inwestycyjnych realizowanych przy udziale funduszy strukturalnych UE, ważnym instrumentem pozwalającym na monitoring realizacji całego LPR są raporty monitoringowe przedkładane dla Instytucji Zarządzającej RPO w zakresie osiągniętych produktów i rezultatów.

Skuteczność Programu poddawana będzie monitoringowi i bieżącej ocenie roboczej. Oceny bieżącej dokonuje Wójt przy współpracy z Zespołem ds. Rewitalizacji - również przy pomocy opisywanych wskaźników. Ocena taka ma za swój główny cel wskazanie elementów nie realizowalnych, znacznie opóźnionych, zagrożonych przekroczeniem budżetem i podejmowanie na tej podstawie działań zaradczych oraz koordynacyjnych.

W przypadku takiej potrzeby Zespół ds. Rewitalizacji zaproponować może systemu monitoringu, a także oceny skuteczności działań wynikających z wprowadzenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych – np. z wykorzystaniem niżej zaproponowanych wskaźników. Umożliwi to zbadanie rezultatów osiągniętych w poszczególnych projektach. System monitoringu może być działaniem stałym i prowadzonym na bieżąco w trakcie realizacji programu. Proponuje się corocznie sporządzać oceny – raporty z realizacji, jako instrument kontroli nad wykonalnością projektów w ramach programu. Raport taki powinien zawierać opis postępu prac i realizacji projektów, analizę kosztów i wydatków, a także listę najważniejszych wydarzeń z uwzględnieniem ich wpływu na realizację zadań.

11.1.1 Oczekiwane wskaźniki osiągnięć.

Aby możliwa była ocena projektu przyjęto podstawowe wskaźniki:

- Wskaźniki produktu.
- Wskaźniki rezultatu.

Przyjęte kategorie wskaźników wynikają ze standardowych kryteriów ocen projektów dofinansowanych z Unii Europejskiej. Poniżej zaprezentowano rekomendowane wskaźniki:

Wskaźniki produktu

- Liczba budynków poddanych renowacji i termomodernizacji,
- Powierzchnia budynków poddanych renowacji i termomodernizacji,
- Długość wybudowanych/zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją.
- Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjno/społeczne/kulturalne.

- Powierzchnia budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjno/społeczne/kulturalne.
- Powierzchnia terenów rewitalizowanych przeznaczonych na małą infrastrukturę.
- Powierzchnia obiektów zmodernizowanych na cele gospodarcze.
- Liczba systemów zabezpieczeń przed zagrożeniem bezpieczeństwa
- Powierzchnia zmodernizowanej infrastruktury drogowej.
- Długość wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska.
- Powierzchnia zdegradowanych obszarów poddanych rewitalizacji.
- Liczba zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego i/lub zabytków.
- Powierzchnia zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego i/lub zabytków.

Wskaźnikami rezultatu:

- Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury, turystyki i sportu.
- Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej, turystycznej i sportowej.
- Ograniczenie kosztów eksploatacji budynków mieszkalnych
- Ograniczenie kosztów eksploatacji obiektów użyteczności publicznej
- Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami
- Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie rewitalizowanym.
- Liczba nowych miejsc pracy
- Liczba przestępstw w gminie
- Wskaźnik wykrywalności przestępstw i wykroczeń
- Liczba mieszkańców na terenach zrewitalizowanych
- Liczba utrzymanych miejsc pracy (w okresie min 2 lat)
- Liczba korzystających z nowych ofert programowych w zakresie inicjatyw społecznych.
- Liczba nowych miejsc noclegowych
- Liczba użytkowników terenów zielonych

11.2 Wdrażanie Programu

Proces wdrażania Programu rozpoczyna się już od momentu zatwierdzenia dokumentu i przekazania go do realizacji. Zasadnicze prace polegają na wdrożeniu projektów przygotowanych w stopniu możliwym dla opracowania wniosków o dofinansowanie wraz załącznikami. Kolejne projekty, których wstępny harmonogram został założony w niniejszym Programie winny być sukcesywnie przygotowywane w tym samym celu.

Podane kwoty udziału procentowego w kosztach realizacji, kwoty wyrażające koszt realizacji poszczególnych zadań nie są ostateczne, ani w żadnym wypadku wiążące dla etapu wnioskowania, zostały jednak ustalone, jako szacunek, z zastosowaniem należytej staranności w tym zakresie.

Część opisowa poszczególnych zadań winna być traktowana, jako generalna wskazówka odnośnie formułowania ostatecznego kształtu podprojektów opisywanych w LPR.

Należy przyjąć zasadę, że opisy zadań i prezentowane w niniejszym załączniku cele nie są wiążące w odniesieniu do zagadnień szczegółowych, natomiast zasady generalne i proponowany sposób realizacji poszczególnych zadań winien zostać zachowany bez uszczerbku dla wskazanych celów i rezultatów.

Wnioski składane winny być do odpowiednich instytucji dokonujących wyboru Projektów. Zakłada się niezbędny przegląd zakresu podprojektów pod kątem zgodności z wymaganiami dysponentów źródeł finansowania, jako że ostateczne warunki konkursowe w ramach RPO nie są dostępne na dzień zakończenia opracowania. Konieczny jest monitoring programu w zakresie wydatków na poszczególne zadania oraz faktycznie wydatkowanych źródeł finansowania. Ocena poszczególnych projektów nie powinna być prowadzona wyłącznie pod koniec okresu programowania, lecz powinna być narzędziem kontroli przebiegu działań w trakcie procesu rewitalizacji

System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Niechlów powiązany będzie ściśle ze strukturą organizacyjną Urzędu Gminy.

Wdrażanie Programu Rewitalizacji polega na objęciu w zakresie merytorycznym obowiązków w zakresie przygotowania i wdrażania określonych przedsięwzięć zawartych w niniejszym Programie, przy czym całością działań kieruje Wójt wraz z zespołem ds. Rewitalizacji.

Osobą odpowiedzialną za stałe monitorowanie realizacji przedsięwzięcia będzie pracownik wyznaczony przez Wójta. Dopuszcza się stworzenie stanowiska Koordynatora LPR.

11.2.1 Uczestnicy

W system wdrażania Programu przewiduje się włączenie osób, instytucji i organizacji odpowiedzialnych za wdrażanie wymienionych w Programie zadań (w tym partnerów projektu).

Proponuje się celem kontroli realizacji Programu powołanie stanowiska pracy odpowiedzialnego za prace wdrożeniowe, które koordynowałoby działania między uczestnikami, np. dla uzyskania deklaracji partnerskich w realizacji poszczególnych zadań, o ile wymagać będą współdziałania partnerów.

Poszczególne zadania realizowane będą przez strony mogące wykazać się pozwoleniem na budowę, są obecnie właścicielem majątku / gruntów będącego przedmiotem zadania, lub posiadają inne prawo do dysponowania terenem (obiektem). Gmina będzie pełniła często funkcję koordynatora i instytucji odpowiedzialnej za monitorowanie efektów całości programu, lecz również koordynację całości działań.

11.2.2 Harmonogram wdrażania

Proponuje się następujący harmonogram wdrażania Lokalnego Planu Rewitalizacji na terenie Gminy Niechlów.

Tabela Nr 71.: Harmonogram Wdrażania Programu

Lp	Etap wdrażania	2016	2017	2018	2019	2020-2022
1	Przyjęcie Programu	x				
3	Powołanie Koordynatora LPR	x				
4	Wytypowanie zadań i kierowanie do realizacji	x	x	x		
5	Zbieranie propozycji do II etapu LPR:		x	x		
6	Uwzględnienie nowych propozycji			x	x	

7	Aktualizacja Programu			x	x	
7	Ustalenie budżetu zadaniowego dla celów koordynacji z budżetami i WPI gminy	x	x	x		
8	Monitoring i ocena		x	x	x	x

11.2.3 Media, środki techniczne

Istnieje wiele środków technicznych przekazu informacji, jakie mogą zostać użyte na potrzeby niniejszego Programu. Przekazy takie mogą mieć formę bezpośrednią i pośrednią. Do form bezpośrednich należą:

- spotkania Wójta z mieszkańcami poświęcone Programowi, jego wdrażaniu,
- oficjalne spotkania Wójta, także przy udziale Koordynatora Projektu / Zespołu ds. Rewitalizacji, udział w obradach rady, komisjach zadaniowych

Do form pośrednich zaliczyć można:

- informacje prasowe, radiowe i telewizyjne,
- strony internetowe,
- poczta elektroniczna dla zainteresowanych odbiorców,
- przesyłki listowe, ulotki i inne drobne papierowe materiały informacyjne,
- wydawnictwa promocyjne, biuletyny,

Wiele z nich zostało zastosowanych na etapie konsultacji społecznych.

11.3 Konsultacje społeczne

W dniu 30 listopada 2015r. Gmina Niechlów złożyła w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego wniosek o dotację na opracowanie programu rewitalizacji w ramach ogłoszonego konkursu. Wniosek został rozpatrzony pozytywnie i w dniu 9 marca 2016r, została podpisana umowa na dotację celową w ramach projektu realizowanego przez Województwo Dolnośląskie pn. „Przygotowanie programów rewitalizacji na terenie Województwa Dolnośląskiego”

- Na potrzeby opracowania planu rewitalizacji powołano :
- Koordynatorów projektu, którzy zarządzali projektem na wszystkich etapach jego realizacji dbając o przygotowanie odpowiedniej dokumentacji, prawidłowość wydatków oraz gromadzenia materiałów na temat planowanych inwestycji.
- Pracownika merytorycznego odpowiedzialnego za zgromadzenie materiałów niezbędnych do opracowania programu rewitalizacji
- Eksperta zewnętrznego posiadającego doświadczenie w opracowaniu dokumentów strategicznych, którego zadaniem było merytoryczne opracowanie programu rewitalizacji i uczestniczenie w organizowanych spotkaniach.

Gmina Niechlów w ramach realizacji zadania podjęła działania poprzedzające opracowanie programu rewitalizacji.

1. Powołała zespół projektowy który zapoznał się ze wszystkimi dostępnymi materiałami na temat rewitalizowanego obszaru.

Skład zespołu projektowego :

1. Wioleta Stupnicka- Cencora – Urząd Gminy Niechlów

2. Marcin Józwiak – Urząd Gminy Niechlów
3. Lilla Różańska – Urząd Gminy Niechlów
4. Beata Hałas – Urząd Gminy Niechlów
5. Lidia Pankiewicz – Urząd Gminy Niechlów
6. Krzysztof Pałka – ekspert zewnętrzny

2. Przeprowadzono 22 godziny spotkań konsultacyjnych ze wszystkimi interesariuszami – radni, sołtysi przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe w celu zapoznania się z ich opiniami na temat problemów i możliwości działań oraz ostatecznie wyznaczenia obszaru rewitalizacji w Gminie Niechlów. W 3 godzinnym podsumowaniu działań projektu uczestniczył zespół projektowy, komitet Rewitalizacyjny, ekspert zewnętrzny. W dniu 28 lipca zaprezentowano Lokalny Plan Rewitalizacji Gminy Niechlów na lata 2016-2022 i podjęto uchwałę o jego przyjęciu.

3. Powołano Komitet Rewitalizacji, w skład, którego weszli przedstawiciele wszystkich lokalnych środowisk.

Komitet rewitalizacyjny.

1. Beata Pona – Wójt Gminy Niechlów
2. Wioleta Stupnicka- Cencora – Urząd Gminy Niechlów
3. Marcin Józwiak – Urząd Gminy Niechlów
4. Lilla Różańska – Urząd Gminy Niechlów
5. Beata Hałas – Urząd Gminy Niechlów
6. Lidia Pankiewicz – Urząd Gminy Niechlów
7. Magdalena Janik – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
8. Paweł Wróblewski – przedsiębiorca
9. Guz Małgorzata – przedstawiciel wspólnoty mieszkaniowej
10. Sowa Andrzej - przedstawiciel wspólnoty mieszkaniowej
11. Kurdek Katarzyna – Gminny Ośrodek Kultury
12. Henryka Dul – przedstawiciel organizacji pozarządowej, sołtys wsi Łękanów
13. Sebastian Kucharski – Radny Gminy Niechlów, przedsiębiorca
14. Goliczewski Andrzej – Sołtys wsi Żabin
15. Hoszowska Irena – przedstawiciel organizacji pozarządowej

4. Uruchomiono e-platformę, służącą do komunikacji z mieszkańcami i wszystkimi instytucjami, w celu wymiany informacji na wszystkich etapach realizacji projektu.

Na etapie prowadzenia prac na terenie Gminy Niechlów, podczas prac analitycznych i szczegółowej inwentaryzacji stanu obecnego, starano się uzyskać maksimum informacji na temat możliwych zadań do uwzględnienia w Programie. Zbierano propozycje projektów od potencjalnych wnioskodawców, jednak zastrzegano, że ważnym elementem jest gotowość do wydatkowania środków własnych. Warunkiem jest kwalifikowalność podmiotowa, jako Beneficjenta środków unijnych, także w odniesieniu do osób prywatnych zainteresowanych uczestnictwem w realizacji działań własnych. W takim kształcie lista zadań konsultowana była formalnie i drogą wywiadów ze zgłaszającymi osobami i instytucjami. Wykorzystano narzędzia i kanały informatyczne, w tym propozycje zadań inwestycyjnych z zakresu poprawy ładu przestrzennego, z którymi można było

(pobierając ze strony internetowej), zapoznać się i wnieść uwagi.

Po przeprowadzonych konsultacjach społecznych nie wystąpiła konieczność przeprowadzenia oceny, selekcji i weryfikacji proponowanych przez zespół autorski zadań. Pozostanie to rolą Zespołu ds. Rewitalizacji na etapie wdrażania. Zakres i koszt zadań opisywanych w programie był uzgadniany z promotorami tych zadań (w przypadku braku takiej możliwości przyjęto założenia szacunkowe). Wszelkie selekcje wynikają z realności ostatecznie zatwierdzonej listy zadań, a także z ograniczonych środków, jakie mają do dyspozycji Uczestnicy przewidywani w realizacji Programu.

Komunikacja i konsultacje społeczne obejmowały:

- prace Zespołu podczas wielokrotnych wizji lokalnych – marzec/maj 2016,
- spotkania w ramach konsultacji społecznych w Gminie Niechlów na etapie pozyskiwania informacji i bieżących uzgodnień – marzec-kwiecień 2016 r.,
- udział w spotkaniu w ramach Zespołu ds. Rewitalizacji, prezentacja założeń i proponowanych zadań
- wykorzystanie stron internetowych Gminy Niechlów wraz z e-platformą komunikacyjną.

Przyjęcie Lokalnego Programu Rewitalizacji przez organ stanowiący – Radę Gminy

Sugestie wynikające z ww. konsultacji były na bieżąco uwzględniane w dokumencie. Społeczność miała dostęp do projektu dokumentu od początku realizacji projektu.

11.3.1 Ocena oddziaływania na środowisko dla Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Niechlów na lata 2016-2020

Dla projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Niechlów przeprowadzono postępowanie w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Programu.

Procedura w odniesieniu do ww. dokumentu obejmowała następujące elementy:

1. Przygotowanie projektu LPR
2. Złożenie wniosku wraz z projektem LPR i dodatkowymi informacjami dotyczącymi projektów umieszczonych w LPR do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (także Sanepid, Wrocław) o wyrażenie opinii w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny
3. Wyrażanie opinii przez RDOŚ oraz Sanepid
4. Podjęcie decyzji o braku obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Spis tabel

TABELA NR 1.:	STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW W GMINIE NIECHLÓW.....	23
TABELA NR 2.:	STRUKTURA GOSPODARSTW ROLNYCH NA TERENIE GMINY.....	23
TABELA NR 3.:	WAŻNIEJSZE ZABYTKI GMINY NIECHLÓW.....	24
TABELA NR 4.:	STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE GMINY NIECHLÓW.....	26
TABELA NR 5.:	URZĄDZENIA SIECI WODOCIĄGOWEJ W GMINIE.....	27
TABELA NR 6.:	UJĘCIA WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE GMINY NIECHLÓW.....	28
TABELA NR 7.:	CHARAKTERYSTYKA KORZYSTANIA Z SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ.....	29
TABELA NR 8.:	OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW W GMINIE NIECHLÓW.....	29
TABELA NR 9.:	CHARAKTERYSTYKA ŚCIEKÓW OCZYSZCZANYCH NA TERENIE GMINY NIECHLÓW.....	30
TABELA NR 10.:	ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZANIA ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI W CIĄGU ROKU.....	30
TABELA NR 11.:	KORZYSTAJĄCY Z INSTALACJI W % OGÓŁU LUDNOŚCI.....	31
TABELA NR 12.:	CHARAKTERYSTYKA INFRASTRUKTURY KORZYSTANIA Z GAZU.....	32
TABELA NR 13.:	SIEĆ DRÓG GMINNYCH NA TERENIE GMINY NIECHLÓW.....	33
TABELA NR 14.:	ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY NIECHLÓW.....	34
TABELA NR 15.:	WSKAŹNIKI CHARAKTERYZUJĄCE ZASOBY MIESZKANIOWE.....	34
TABELA NR 16.:	WYPOSAŻENIE MIESZKAŃ W INSTALACJE (WSKAŹNIKI).....	34
TABELA NR 17.:	MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE TECHNICZNO-SANITARNE.....	34
TABELA NR 18.:	OCENA ZANIECZYSZCZEŃ POD KĄTEM OCHRONY ZDROWIA W 2011 ROKU.....	36
TABELA NR 19.:	OCENA ZANIECZYSZCZEŃ POD KĄTEM OCHRONY ROŚLIN W ROKU 2010.....	37
TABELA NR 20.:	POMNIKI PRZYRODY GMINY NIECHLÓW.....	44
TABELA NR 21.:	ZASOBY SUROWCÓW NATURALNYCH GMINY NIECHLÓW.....	50
TABELA NR 22.:	AKTUALNE OBSZARY GÓRNICZE NA TERENIE GMINY NIECHLÓW.....	50
TABELA NR 23.:	MNIEJSZE CIEKI WODNE NA TERENIE GMINY NIECHLÓW.....	54
TABELA NR 24.:	KORZYSTAJĄCY Z INSTALACJI W % OGÓŁU LUDNOŚCI.....	58
TABELA NR 25.:	PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA MIESZKANIA – ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE.....	58
TABELA NR 26.:	MIESZKANIA NA 1000 MIESZKAŃCÓW – ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE.....	59
TABELA NR 27.:	PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE NIECHLÓW.....	60
TABELA NR 28.:	PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE NIECHLÓW WEDŁUG WIELKOŚCI.....	61
TABELA NR 29.:	PODMIOTY WEDŁUG GRUP DZIAŁALNOŚCI.....	61
TABELA NR 30.:	OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ.....	61
TABELA NR 31.:	PODMIOTY NOWO ZAREJESTROWANE I WYREJESTROWANE WG GRUP SEKCJI PKD 2007.....	64
TABELA NR 32.:	WSKAŹNIKI CHARAKTERYZUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ.....	64
TABELA NR 33.:	BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WG PŁCI.....	66
TABELA NR 34.:	STOPA BEZROBOCIA.....	66
TABELA NR 35.:	TABELA 19 GMINA NIECHLÓW - BEZROBOCIE W LATACH 2007 - 2015.....	67
TABELA NR 36.:	ANALIZA WSKAŹNIKÓW AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ.....	69
TABELA NR 37.:	LUDNOŚĆ WG MIEJSCA ZAMIESZKANIA I PŁCI (STAN NA 31 XII).....	70
TABELA NR 38.:	WSPÓŁCZYNNIK FEMINIZACJI.....	70
TABELA NR 39.:	LUDNOŚĆ GMINY NIECHLÓW WEDŁUG WIEKU.....	71
TABELA NR 40.:	LUDNOŚĆ ZE WZGLĘDU NA WIEK PRODUKCYJNY.....	72
TABELA NR 41.:	PRACUJĄCY WEDŁUG PŁCI W ROKU 2014 NA TLE POWIATU I WOJEWÓDZTWA.....	73
TABELA NR 42.:	STRUKTURA PRACUJĄCYCH W 2014 ROKU, NA TLE POWIATU I WOJEWÓDZTWA.....	73
TABELA NR 43.:	UDZIAŁ LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W % LUDNOŚCI OGÓŁEM.....	74
TABELA NR 44.:	WSKAŹNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO W GMINIE NIECHLÓW.....	74
TABELA NR 45.:	PRZEDSZKOLA OGÓŁEM.....	77
TABELA NR 46.:	DZIECI W PRZEDSZKOLACH WG WIEKU, PŁCI.....	77
TABELA NR 47.:	DZIECI OBJĘTE WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM.....	77
TABELA NR 48.:	NAUCZYCIELE W PRZELICZENIU NA ETATY.....	77
TABELA NR 49.:	OPIEKA ZDROWOTNA NA TERENIE GMINY.....	80
TABELA NR 50.:	GOSPODARSTWA DOMOWE KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ.....	81
TABELA NR 51.:	MIESZKAŃCY KORZYSTAJĄCY Z POMOCY SPOŁECZNEJ.....	81
TABELA NR 52.:	IŁOŚĆ ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ WEDŁUG MIEJSCOWOŚCI.....	82
TABELA NR 53.:	KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ.....	83
TABELA NR 54.:	ŚWIADCZENIA RODZINNE WARTOŚCIOWO.....	83
TABELA NR 55.:	ZASIĘG KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ.....	83
TABELA NR 56.:	POWIĄZANIE PROBLEMÓW I CELÓW LPR – SFERA GOSPODARCZA.....	89
TABELA NR 57.:	POWIĄZANIE PROBLEMÓW I CELÓW LPR – SFERA PRZESTRZENI I INFRASTRUKTURY.....	89
TABELA NR 58.:	POWIĄZANIE PROBLEMÓW I CELÓW LPR – SFERA PRZESTRZENI I INFRASTRUKTURY.....	90
TABELA NR 59.:	ZESTAWIENIE IŁOŚCI MIESZKAŃCÓW WEDŁUG OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH (MIEJSCOWOŚCI) 95	
TABELA NR 60.:	WARTOŚCI I OBLICZENIE WSKAŹNIKA CHARAKTERYZUJĄCEGO BEZROBOCIE.....	96

TABELA NR 61.:	WARTOŚCI I OBLICZENIE WSKAŹNIKA CHARAKTERYZUJĄCEGO BEZROBOCIE DŁUGOTRWAŁE.....	96
TABELA NR 62.:	WARTOŚCI I OBLICZENIE WSKAŹNIKA CHARAKTERYZUJĄCEGO BEZPIECZEŃSTWO.....	97
TABELA NR 63.:	WARTOŚCI I OBLICZENIE WSKAŹNIKA CHARAKTERYZUJĄCEGO POZIOM EDUKACJI GIMNAZJALNEJ	98
TABELA NR 64.:	WARTOŚCI I OBLICZENIE WSKAŹNIKA CHARAKTERYZUJĄCEGO KORZYSTANIE Z POMOCY SPOŁECZNEJ	98
TABELA NR 65.:	OBLICZENIE WSKAŹNIKA CHARAKTERYZUJĄCEGO ROZWÓJ INFRASTRUKTURY.....	99
TABELA NR 66.:	PODSUMOWANIE OBLICZEŃ WSKAŹNIKÓW WEDŁUG MIEJSCOWOŚCI.....	100
TABELA NR 67.:	ZESTAWIENIE WSKAŹNIKÓW WEDŁUG MIEJSCOWOŚCI	101
TABELA NR 68.:	ANALIZA POWIERZCHNI WYZNACZONEGO OBSZARU REWITALIZACJI	103
TABELA NR 69.:	ZBIORCZE ZESTAWIENIE ZADAŃ, FINANSOWANIE I HARMONOGRAM REALIZACJI.....	149
TABELA NR 70.:	MONTAŻ FINANSOWY PROGRAMU	153
TABELA NR 71.:	HARMONOGRAM WDRAŻANIA PROGRAMU	156

Spis rysunków

RYSUNEK NR 1.	WYZNACZONY OBSZAR KRYZYSOWY (ZDEGRADOWANY).....	8
RYSUNEK NR 2.	WYZNACZONY NA OBSZARZE KRYZYSOWYM OBSZAR REWITALIZACJI	9
RYSUNEK NR 3.	PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POWIATU GÓROWSKIEGO	20
RYSUNEK NR 4.	OBSZARY NATURA 2000 - „ŁĘGI ODRZAŃSKIE” (KOD OBSZARU: PLB020008) OBSZAR SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW (OSO)”; „ŁĘGI ODRZAŃSKIE” (KOD OBSZARU: PLH020018) SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK (SOOS)“	46
RYSUNEK NR 5.	OBSZAR POWODZI 1997.....	55
RYSUNEK NR 6.	CHARAKTERYSTYKA POŁOŻENIA JCWPD NR 74.....	57
RYSUNEK NR 7.	OSOBY FIZYCZNE PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ - STRUKTURA	63
RYSUNEK NR 8.	GMINA NIECHLÓW - DYNAMIKA KSZTAŁTOWANIA SIĘ BEZROBOCIA W LATACH 2007 - 2015	67
RYSUNEK NR 9.	LUDNOŚĆ – STRUKTURA WIEKOWA (STAN NA GRUDZIEŃ 2014)	72
RYSUNEK NR 10.	WARTOŚĆ WSKAŹNIKA OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO W SKALI KRAJU	75